

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\M\May Karel\May Karel - Dobrodružství v jižní Africe.pdb

PDB Name: Karel May-Dobrodružství v jižní
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 16.8.1973
Modification Date: 16.8.1973
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

KAREL MAY
DOBRODRUŽSTVÍ V JIŽNÍ AFRICE

I. KAPITOLA

Jako obrovská sfinga, jejíž tajemství čeká již po tisíce let na rozluštění, leží na jižním konci Starého světa, omývána dvěma mohutnými oceány, pevnina temné Afriky, bohatá protichůdnými zjevy stejně jako záhadami.

Statisíce čtverečných mil země žízni a prahnou v ní pod kletbou neúrodnosti nebo tvoří rozsáhlé náhorní stepní roviny, jejichž chudíčka vegetace dává jen v deštivém období možnost života sajkám a příbuzným jejím rodům.

Nespočetné potoky a řeky se na jaře hlučně a se šuměním řítí z hor do údolí, aby se po krátkém toku propadávaly do vyprahlých písčitých pouští, v nichž svůj tok mohou označit jen nánosy štěrku a výmoly.

Tam, kde se člověk dobyvatel odvážil postavit smělou nohu na vzdorovitou půdu, tam se musel vyzbrojit k zápasu s přírodními živly, které vládnu smrtí a zkázou nad obrovskou zemí.

Těsně vedle těchto rozlehlých pouští tvoří nevyčerpatelná příroda nejnádhernější rostlinné a zvířecí zjevy, nejhezčí na celé zeměkouli. Zatím co žár slunce spaluje v palčivém písku pouště kořínky nejútlejší travičky, plují opodál spousty bludné „fauny“ po vodách obrovských jezer, nesčítaná stáda volného zvířectva pobíhají po stepích. Husté talebové lesy vztyčují své palmovité koruny k obloze a mohutný baobab rozestírá na svém zdánlivě věčném kmeni obrovské haluze a větve doširoka, chrání své okolí proti plamenným paprskům tropického slunce.

Nelze ani věřit v přítomnost nejnižšího hmyzu nebo červa v mrtvé rozsáhlé stepi, a tam – hned na pomezí pustiny se rozléhá dunivý řev lva. Žirafy se pasou na vrcholcích stromů a keřů, opodál se chvěje půda pod mocnými kroky slona a nosorožce a v hlubokých bažinách stojatých vod se povaluje hroch.

Africká pevnina s chudě členitým pobřežím skýtá mořeplavcům málo pohostinných přístavů a lze ji tedy jen s velkou námahou civilizovat. Proto známe dnes Afriku méně než Ameriku a Austrálii, o jejichž existenci nebylo ani potuchy, když již dávno a dávno bylo jižní pobřeží Středozemního moře ve službách vyspělé, bohužel zase zaniklé lidské kultury.

Zatím co se v mořích mírného pásma dávno třepotaly a větrem vzdouvaly nesčetné plachty, patřící jen pobřežním plavidlům, odpočíval třetí díl Starého světa jako zasmušilý obr z pohádek mezi Atlantickým a Indickým oceánem a jen zřídka kdy se roznesla zpráva o smělém plavci, jenž podniká odvážnou plavbu podél jeho pobřeží.

Že již ve starověku byl jižní mys Afriky znám historickým národům a že byl také obeplut, je zčásti pouhou domněnkou, zčásti pověstí. Tak se například domníval Kant, že podle I. knihy královské (kap. 22) možno mít za to, že v době judského krále Josafata, námořní plavby z arabského zálivu podle jižního mysu až do Španěl byly praobyčejnou věcí. Herodot vypravuje, že Kartagiňané byli vysláni egyptským králem Nechem asi r. 610 před Kristem, aby vykonali tutéž plavbu.

Tehdy ostatně bylo pokládáno za dokonalé obeplutí černého světadílu i to, když loď pronikla jen k západním břehům Afriky, jako například plavba Kartagiňana Hannona, jehož loďstvo se dostalo jen k pobřeží guinejskému. A je naprosto vybázněné, že později kyzický Eudoxos podnikl plavbu z Gabesu kolem jižního mysu do arabského zálivu.

Spíše se zdá být jisté, že až do sklonku 15. století ze severu nikdo neobeplul tento mys. Teprve portugalský král Jan vypravil malé loďstvo pod velením Bartoloměje Diaze, které obeplulo r. 1487 jižní mys. Dále však Diaz nemohl proniknout pro vzpouru mužstva.

Protože musel na nehostinném předhoří přestat strašné bouře, nazval je Diaz cabo tormentoso, „mys bouřlivý“, avšak král Jan změnil tento název v „mys dobré naděje“, neboť měl pevně za to, že zde byla nalezena cesta do divotvorné země Indie po moři.

Jeho nástupce, král Emanuel, vypravil loďstvo o čtyřech lodích pod velením Vasco de Gamy, aby v nalezené cestě pokračoval. Slavný muž dostal svému úkolu skvěle. Portugalcům šlo však jen a jen o cestu do Indie, a proto si jižního cípu Afriky již nevšímali.

Teprve Nizozemci obsadili tuto zemi. Roku 1600, tam vyslali kapitána van Kisboeka, aby ji kolonizoval. Nizozemští přistěhovalci, kteří si sami dali název boerů (čti búrů), tj. sedláků, dorazili Hotentoty, znenáhla pronikli až ke Kafrům a rvali i těm kus země po kusu.

Osadnictví v jižní Africe vzrůstalo a vzbudilo závist Angličanů, kteří všemi možnými a nemožnými pomůckami usilovali o vytlačení Nizozemců a neustali dříve, dokud jim pařížským mírem r. 1714 nebyla jižní Afrika přirknuta.

Tímto mírem se začala násilná anglická kolonizace, která nizozemské boery v každém směru omezovala. V důsledku

toho vzplanulo nové nepřátelství, v němž podstatnou úlohu hrálo také původní, černé obyvatelstvo.

Kapští domorodci byli dosud Evropany pokládáni za nezřízenou a práce neschopnou čeládku, avšak boj mezi Angličany a Kafry dokázal, že se černý národ nesmí podceňovat.

I když máme za to, že černoši budou také jednou vydáni v záhubu jako američtí Indiáni, že zmizí tímž nelidským zákonem, podle něhož kavkazskému plemeni je uloženo, aby vykopával hroby pro své barevné bratry, pak přece nutno říci, že se obyvatelstvo Kalahari nebrání „evropské civilizaci“ bez důvodu, v němž je táž houževnatost, s níž se americký rudoch bránil až na nůž proti svému mocnějšímu evropskému „příteli“.

* * *

Při cestování Zélandem, nizozemským územím v Evropě, jsem se seznámil s rodinou van Helemersů, u níž jsem byl přes její chudobu srdečně pohoštěn.

Zvěděl jsem tehdy, že se hospodářův prastrýc vystěhoval do Kapska. Doma s ním rodina dlouho udržovala písemný styk a s jeho synem také, až konečně spolu s mnohými jinými boery ustoupil před nápirem Angličanů za Dračí pohoří, aby si založil nový domov v nynější transvalské kolonii.

Od těch dob přestaly písemné styky, avšak rodina vzpomínala stále na své příbuzné. Když jsem se jednou zmínil, že chci navštívit jih Afriky, zaútočili na mne naléhavými prosbami, abych se tam poohlédl po zmizelých strýcích.

Pro případ, že by se mi zdařilo setkat se s nimi, byl mně svěřen dopis. Opouštěl jsem Nizozemí s přáním, abych za poskytnuté pohostinství prokázal vděčnost Helmersovým jeho doručením.

Dorazil jsem do Kapštatu a zdržel jsem se tam nějakou dobu. Pak jsem putoval na severozápad a konečně jsem navštívil transvalské země, ačkoli tehdejší poměry nebyly příliš vábné pro cestovatele.

Je známo, že proslulý kaferský náčelník Čeka, právem zvaný Attilou jižní Afriky, uvedl černé kmeny kafeské pod svou poslušnost a dal jim vojenské zřízení, jež neobyčejně zvýšilo schopnost jejich odporu proti Evropanům.

Sikukuni, jeho bratr, ho přepadl a usmrtil, aby se zmocnil vlády a od té chvíle nastala mezi ním a boery celá řada bojů, v nichž boerové, pronásledováni zároveň nespravedlivými a násilím podporovanými nároky anglické vlády, vykonávali pravé divy statečnosti.

Protože se republika transvalská obírala také úmyslem postavit železniční stavbu až do delagoiského zálivu, aby si zabezpečila železnými kolejnicemi svou samostatnost a nezávislost až na věky, snažila se Anglie tento záměr zmařit a nepoužívala k tomu zrovna ušlechtilých prostředků.

Především poštvála kaferského Sikukuniho k povstání proti boerům, opatřila jeho vojsko zbraněmi a pak, když si vzala tuto situaci za záminku k zakročení, odhodlala se k anekci republiky „na ochranu křesťanství“. A právě v tu dobu se stalo, co hodlám vyprávět.

V Transvalu se cestuje na vozech s volskými potahy, avšak podle svého zvyku a také proto, abych se rychleji dostal vpřed, jel jsem po veldtu na koni. Vedle mne jel Quimbo, basutský Kafr, kterého jsem si najal za průvodce.

Quimbo se dlouho potloukal po různých boerských usedlostech jako čeledín, smýšlel o běloších přívětivě a lámal holandštinu dost srozumitelně, avšak na koni byl podivnou figurkou.

Kromě plátěné zástěry, přepásané v kyčlích, byl úplně nahý. Své tmavé tělo, hranaté a velmi svalnaté, natíral masnotou, která chránila jeho kůži před obtížným hmyzem, za to však kolem rozšiřovala pronikavý zápach, takže jsem napomínal své čichové orgány, chtěl-li jsem se s ním stýkat na méně než padesát kroků.

Podivuhodný byl jeho účes. Denním pravidelným používáním akaciové klovatiny a dlouholetou úzkostlivou péčí slepil Quimbo své vlasy v hustý útvar, jenž dodával jeho účesu vzezření dvou trepek, položených k sobě podešvemi, jejichž opatky se sbíhaly v hrot, kdežto část, představovaná chodidlovými dutinami, byla vztyčena vzhůru a sloužila mu za skryš k uschovávání všelijakých bezcenných, pro něho však velmi důležitých tretek.

Ušní lalůčky černého mládence byly v mládí navěšováním různých závaží a ozdob tak prodlouženy, že se do délky rovnaly boltecům pravého novofundlandčana. Aby tuto ozdobu prakticky využil, rozvínoval je Quimbo každého jitra a zastrkával do jejich dutiny tabatěrku.

Pak nosil silný mosazný kroužek v pravém i v levém chřípí a kolem krku měl na přezku – jistě vynález jeho vlastního estetického génia – široký řemínek z vydlabané hovězí kůže, na němž byly zavěšeny dva objemné kravské zvonce, které nejspíš na některé farmě nějak obratně získal.

Jako jezdec se držel na koni asi tak, jak sedává u potulných kejklířů a medvědářů opice na velbloudu, a jestliže za hovoru chtěl dodat své tváři pozorný výraz, při čemž strašně cenil zuby a široká ústa roztahoval, nabýval úplně vzhledu zoologické zvláštnosti, o níž se dá velmi nesnadno říci, zdali ji má člověk klasifikovat jako přežvýkavce nebo buldoka, či mořskou kočku.

A tento jedinečný krasavec byl ozbrojený těžkou mahagonovou palicí, válečným oštěpem a strašlivým, skoro srpovitým nožem. Nevěděl jsem ovšem do té chvíle, uměl-li ty nebezpečné nástroje řádně užívat.

Jel jsem na dobrém, skoro plnokrevném anglickém koni, avšak pro černocha jsem nemohl sehnat lepší zvíře než mocného belgičana z druhu těžkých koní, kteří kdysi tahali Napoleonovu dělostřelbu z jedné vítězné bitvy do druhé. Kůň měl tvar i kroky sloní a ubohý, na jeho hřbetě dřepící Quimbo, byl nucený více se zarývat do jeho hřívky, než používat uzdy, což činil jen v nejdůležitějších okamžicích své krasojízdy.

Quimbo jel po mé levici a snažil se všemožně, aby mi ve své hatmatilce objasnil politické poměry země.

„Mynheer již vidět Sikukuni, veliký král všech Karf?“

„Ne. A ty jsi ho už viděl?“

„Quimbo nemoci vidět Sikukuni. Quimbo jsem dobře s Holand, dobře s Basuto, jsem špatně se Zulu. Ale Quimbo slyšet moc o Sikukuni. Quimbo ani nechť vidět Sikukuni.“

„Ah! Ty se ho bojíš?“

Bodrý Karf rozevřel ústa, pak zakoulel očima, jako by mě chtěl vyhodit dynamitem do povětří.

„Co to říkat, mynheer? Quimbo se bát Sikukuni? Mynheer neznat Quimbo! Quimbo jsem odvaha, Quimbo jsem síla, Quimbo sežrat Sikukuni. Ale Sikukuni mít velmi Zulu a Zulu mít velmi irua (kopí) a mít velmi mnoho pušky. Anglant dát Zulu pušky a prach, aby Zulu umřít Holand. A Quimbo nejsem puška a prach. Quimbo nemoci zastřelit Zulu.“

„My však cestujeme do pohoří Kvatlamba, odkud přijdeme do země Zulů. Což, budeš-li tam zastřelen?“

„Mynheer mít pušku i prach, mynheer je mrtev Sikukuni a Zulu. Quimbo milovat mynheer a držet koně, mynheer dát Quimbo tabák a Quimbo dát za to duši mynheer.“ Toto vyznání lásky bylo provázeno tak vroucí gestikulací, že útloucí Kafr pozbyl rovnováhu. V posledním okamžiku uchvátil hrst hřív, aby se na hřbetě udržel a narovnal.

„Sikukuni je tak zlý?“

„Sikukuni zabít a zemřít bílé muže, bílé ženy, bílé děti zabít velmi Basuto, Sikukuni pít krev a tančit, když zabít bílý muže, žena, dítě. Sikukuni zabít moc boer u Modrých pramenů. Je Sikukuni dobrý?“

Měl pravdu!

Vzpomněl jsem si, co jsem četl o strašné řezi u řeky blesbocké, kde Sikukuni dal více než šest set Holanďanů a Hotentotů povraždit. Vypravovalo se mnoho o jeho ukrutenství, když na oslavu svého vítězství dal nejen všechny zajaté, nýbrž pro zvýšení kratochvíle i celý zástup svého vlastního národa zadávat nejtrapnějšími mukami.

Bylo známé, že i jeho pokrevenec, mírumilovný a Holanďanům nakloněný Somi, jen rychlým útekem unikl podobné smrti a na útěku se dozvěděl, že jeho žena a dítě, které vypravil napřed, bídně zahynuly v Kalahari hladem.

Rozkazy Sikukuniho čpěly krví, z jeho šlápějí se kouřilo lidskou krví a po krvavé odvetě křičely nesčetné oběti, jež propadly jeho vraždným choutkám. Železná přísnost, kterou vládl, udržovala jeho tlupy, vědělo se však dobře, že národ touží po jiném náčelníku a tajně želi, že nelze vyzvědět, kde se zdržuje Somi.

„Není dobrý Sikukuni, však za to ho stihne trest. Dlouho již nebude náčelníkem Zulů.“

„Sikukuni zabít – oh – oh, mynheer!“ přerušil se. „Quimbo vidět člověk – a kůň – tam – nahoře – – člověk jezdit na kůň jako Quimbo a mynheer.“

Mával rukou vpřed, kde se v dále objevil jezdec, směřující v tupém úhlu s námi k horám, takže do té chvíle byl skrytý našemu pohledu.

„Boer nebo Brit?“ tázal jsem se. „Kupředu, Quimbo! Dohoníme ho!“

Polechtal jsem ryzáka ostruhou a zvíře skočilo do prudkého klusu. Ubohý brabantský kůň se pokusil o totéž, avšak pohazoval při tom širokým hřbetem ze strany na stranu tak, že ubohý Quimbo byl ohrožen ztroskotáním.

„Oh, oh, mynheer!“ ječel. „Kůň velmi utíkat. Quimbo ztratit ruce, Quimbo nemít nohy. Quimbo ztratit Quimbo i kůň. Kde být Quimbo, až mynheer hledat Quimbo?“

Tato jezdecká škola mu mohla být jen k užítku. Proto jsem nezmírňoval rychlost klusu, takže Quimbo řval čím dál tím víc. Nebylo divu, že cizí jezdec věděl o nás mnohem dříve, než jsme ho dohonili. Obrátil se a čekal na nás.

Měl také dobrého koně, avšak bylo zřejmé, že jeho běhoun je víc zatížený než můj, neboť muž byl velký, silný a měl neobyčejně širokou hrud'. Z jeho zjevu přímo vyzařovala nezkrotná síla. V široké tváři při všem vrozeném dobráctví se zračilo velké sebevědomí a bystré oči, jimiž nás pronikavě měřil, se uměly zajisté zasmušileji dívat než ve chvíli, kdy pozvedl ruku na pozdrav k širokému okraji klobouku.

„Odkud?“ tázal se úsečně, ač nikoli nevlídně.“

„Od včerejšího jitra na cestě do Willem Larsen.“

„Willem Larsen? Tedy Neederlendsmen! A kam, mynheer?“

„Poněkud přes obrubové pohoří.“

„Co tam?“

Ptal se vlastně víc než dovolovala zdvořilost, avšak byla doba války a on se tvářil jaksi blahosklonně, proto jsem klidně odpovídal:

„Chci trochu poznat vaši zemi, nic více mynheer.“

Položil ruku uvážlivě na bradu, zamračil se a tázal se již přísněji:

„Mynheer, vy chcete poznat tuto zemi? Tak, tak! Je zde nyní mnoho lidí, kteří by rádi poznali dolejší zemi, a přece nakonec nepoznají nic jiného než toto!“

Přitom udeřil pěstí do pažby své roer (čti rúr), dlouhé ručnice, která mu seděla šikmo na hřbetě. Ten muž byl čistokrevný Holanďan.

„Jsem téhož názoru, mynheer,“ odpověděl jsem. „Není dobré štvát muže proti muži, aby se shráblo dědictví po obou, až se navzájem pobijí.“

Jeho oči a tvář se hned vyjasnily a hlas se zmínil.

„Nejste Angličan, mynheer, nebo snad sir?“

„Ne. Jsem z pevninské Evropy a myslím, že chovám k Holanďanům vřelou sympatie.“

„Tak, tak! V naší zemi je mnoho Evropanů, kteří s námi drží proti Anglii. Buďte mi vítáni!“

Podal mi ruku k silnému stisku a pohlédl s úsměvem na mého průvodce.

„Sluha?“

„Průvodce, tlumočník, sluha. Nádherný, ba zázračný chlap, jakého byste dlouho hledal mynheer.“

„Může tvořit zadní voj, mynheer, neboť, dovolíte-li, budu vám průvodcem sám. Směřujete přece k průsmyku bezuidenhoutskému?“

„Ovšem.“

„Máme tedy společnou cestu a je-li vám to po chuti, zůstaneme pohromadě. Jmenuji se Kees Uys.“

Kees je zkratka jména Kornelius. Pohlédl jsem na něho udiveně, neboť toto seznámení bylo pro mne velmi čestné.

Byl synem slavného burského náčelníka, který společně s Potgietrem a Pretoriem vyhrál proslulou bitvu u Pieter-Maritzburku proti Kafrům. Nemohl jsem utajit radost a řekl jsem mu své jméno, jež mu ovšem bylo naprosto neznámé.

„Můžete mi věřit, mynheer Uys,“ ubezpečoval jsem ho, „že se mi nemohlo přihodit nic příjemnějšího nad setkání s vámi.“

„Asi jste o mně slyšel v Kapštadě.“

„Velmi mnoho a dříve také ve své vlasti.“

„Tam nás také znají?“ tázal se s lehkým nádechem pýchy v upřímné tváři.

„Velmi dobře.“

„A jak tam o nás mluví? Komu tam strání? Nám nebo Angličanům?“

„Nejsem politik ani diplomat, mynheer, říkám vám však upřímně, že můžete být jisti sympatiemi všech národů. Nemám osobní zájmy na afrických poměrech, avšak přiznávám, že bych se bez váhání chopil pušky, kdyby vám bylo, pokud budu s vámi, třeba mých paží proti nepříteli.“

Podal mi znovu ruku.

„Děkuji vám, mynheer! Doufám, že nebudu nikdy nucen činit si nároky na vaši pomoc, avšak těší mě, slyším-li taková slova z úst muže, který naši věc pozoroval z daleké ciziny a utvořil si o ní jistě správný úsudek, snad správnější, než ten kdo se zblízka dívá na náš boj jen z hlediska vlastního prospěchu.“

Jel vedle mne chvíli zamyšleně. Teprve za dlouhou dobu vztyčil hlavu a pravil:

„Znám velký historický zákon, k jehož jádru jsem došel po mnohém přemítání. Říká se, že námořní panství – tedy také panství osadnické – kráčí jen podél pobřeží. Pohleďte do minulosti lidstva a poznáte, že mám pravdu. Foenicie, Řecko, Řím, Kartago, Španělsko, Portugalsko, před nimi Benátky a Janov – zmiňuji se o nejstarších státech jen mimochodem – pak Francie, Holandsko, Anglie se vystřídaly v námořním panství. Jeden dědí po druhém. Mám pravdu či nemám?“

„Až dosud ano.“

„Přemýšlejte o tom dále a budete se mnou zcela jistě zajedno. Holandsko vyrvalo moři více než kterákoli jiná země, avšak i ono je nuceno podrobit se tomu zákonu. Je o tom již dávno rozhodnuto. Anglie mu vzala vládu nad mořem v Evropě, Indii a zde v Kapské zemi.“

Uvidíte, že Anglie opanuje celou jižní Afriku. Dříve se však budeme bránit a umírat, jak se sluší na muže. Činy, jež zde byly vykonány, nebudou nikým opěvovány – ano, bude o nich mluveno málo, neboť byly vykonány daleko od vlasti, avšak naši synové a vnukové, i když budou odtud vypuzeni, zachovají nás v paměti, pokud nepodlehnu témuž osudu jako my.

My, ano, my zmizíme ze země kapské, protože jsme se prohřešili na původním obyvatelstvu, a Británie nás bude následovat, i kdyby dočasně vzrůstala její moc a síla ještě několik staletí.“

„Velmi dobře, mynheer! Avšak neuznáváte snad, že při tom rudí praobyvatelé Nového světa špatně pochodili? Indián mizí, aniž se znovu v Yankeeovi objevuje. Ale vstupujeme tím již na pole, jehož úrodnost není dosud natolik známá, aby se mohlo o hospodářství usuzovat. Snad jsem také poněkud blouznivcem. Aspoň vy byste si to mohl myslet, protože jsem se ne-rozpakoval vykládat vám své soukromé názory.“

Jeho zevnějšek nepůsobil dojmem, jako by jeho duše chtěla blouznit. Spíše se zdál být jadrným, ač drsným charakterem, přizpůsobeným praktickému namáhavému životu. A také o tom svědčilo jeho šatstvo.

Měl na hlavě plstěný širák, jenž měl věru málo práva na označení elegantní, jeho plece a hrud' pokrýval těsný kabát z hrubého holandského sukna, přes něj byla přehozena prostá šedá vlněná pokrývka. Silná stehna vězela v oděných koženkách, chodidla a holeně byly pokryté hovězími, dobře dehtovanými shrnovačkami.

Výzbroj boerova se vyznačovala rovněž prostotou, skládajíc se jen z nože, jenž vězel v pochvě z buvolí kůže, a z těžké staré ručnice. Kdo však věděl, s jakou přesností a jistotou umějí holandští osadníci v Africe zacházet se svou „roer“, mohl si pomyslit, že Uysova ručnice poslala již mnohého Kafra a snad i Angličana na onen svět.

Zevnějšek toho muže byl tak střízlivý a prostý, že jsem mohl jen odpovědět:

„Blouznivec? Fantasta? Myslím, že zasahujete svými názory spíše do zcela reálného života než do klamně říše výmyslů. Kdo žije vaším životem a má vaše zkušenosti, velice nesnadno by mohl získat pověst nějakého metafyzika, i když je tak blahosklonný, že se upřímně vyjadřuje.“

„Tak? Jeví se vám to jako blahosklonnost? A přece bych získal pověst fantasy, neboť – pomyslete – popírám například dějiny. Tvrdím totiž a dokazuji, že vůbec dějiny nemáme!“

„Můžete-li skutečně dokázat, co tvrdíte, nejste rozhodně snilek, mynheer!“

„Ano, mohu to dokázat. Mohu odůvodnit pravdivost svého tvrzení a není to ani tak nesnadné, jak byste si myslel. Ovšem učenému profesorovi historie bych s tím nechtěl přijít na oči, neboť tito pánové mívají často prapodivná dogmata. Z různých učených doktrín sestavují myšlenky a úsudky a stavějí nebetyčné budovy, takové, které se nedají obývat, a při tom nedbají oněch trvanlivých látek, které poskytují možnost stavby takových budov, pod jejichž střechami lidstvo může žít v bezpečnosti míru. Ti pánové sepsali již na tisíce knih o smyslu dějin, podle toho, jak svým vlastním smyšlenkám věřili, avšak marně byste v nich hledal dějiny pravé a skutečné.“

„Co pravíte?“

„Ano, je tomu tak! Dovolte, abych použil analogie. Naše přírodní věda se dělí na tři části: na úkazy přírodní, na přírodní síly a přírodní zákony. Je třeba ukázat, jak určité síly podle určitých a nezvratných zákonů vytvářejí a pořádají určité přírodní jevy. Podle toho historická věda má učit o historických zákonech, historických a politických, silách a dějinných jevech. Má dokazovat, že určité dějinné síly uváděly v život podle určitých a nezvratných historických zákonů určité historické jevy.“

Které však dějepisné dílo nám vypočítává takové síly a takové zákony? Které dějepisné dílo nám podává přesné

vysvětlení o nutném vývoji některé události podle týchž zákonů a určitými silami? Kde je smysl lidských dějin?“

Doznávám, že mě tato znázorňovací dokumentace rozčilovala. Co říkal tento prostý boer, nemělo zcela jistě důvod v nějakém poblouzněném názoru na svět, nýbrž byl to výsledek pozorných úvah o událostech života naprosto reálného.

„Vaše analogie není obyčejná, mynheer!“ řekl jsem, abych vůbec něco řekl, „zdá se mi docela, že umí přesvědčovat.“

„Zdá se? Je to tak! Povězte mi, co nalézáte v knihách o historii? Vyličení dějinných jevů, osob a událostí, které kdysi byly, nebo snad mohly být v době, o níž chceme hovořit. A to je historie? To je přece praobyčejná kronika, neboť kde při tom zůstávají historické síly a zákony?“

Přírodní badatel, chemik, hvězdář působí také tvořivě – ovšem jen ve vymezených hranicích – tím, že jemu známými přírodními silami a podle zákonů jemu rovněž známých buď něco mění nebo činí nebo přivádí na světlo. Co však činí historik?

Shromažďuje události, řadí je k sobě, navléká na jakousi tkanici nebo nit jako Kafr své skleněné perličky a nemůže říci nic o tom, která se ty události vyvíjely a především jak se dále vyvinou. Jako Kafr neví, jak povstaly jeho skleněné perly. A přece se dává těmto letopisům ve školách název Dějiny.

Pravím vám, mynheer: teprve pak, až naše poznání dospěje do tajemných hlubin, z nichž všemohoucím Tvůrcem vyvolány v život se zrodily a podle nezvratných zákonů povstaly dějinné události, jejichž produkty jsme dosud přijímali, aniž jsme se mohli zmocnit jejich důsledků, teprve pak nám bude možno říci: máme a známe dějiny.“

Oči boerovy plály za tohoto hovoru nadšením. Svým zevnějškem prostý muž byl samostatným myslitelem a zároveň výmluvným řečníkem. I kdybych se o to snažil, nebyl bych s to, abych našel odpověď na jeho téze. Mlčel jsem, a také on se neodvážil rušit dojem své řeči dalším hovorem.

Tiše jsme jeli vedle sebe, pohříženi v přemítání. Konečně přece pozvedl hlavu a zadíval se na mne.

„Byl to jakýsi pohled do budoucnosti, mynheer,“ ozval se opět střízlivě. „Raději však dbejme přítomnosti. Chcete se tedy rozhlédnout za horami. Máte nějaký určitý směr? Máte zde někoho, k němuž byste se uchýlil?“

„Neznám zde nikoho. Letím jako volný pták, kam se mi zachce, a naleznu-li příhodný strom, snesu se na den do jeho větví, abych si odpočinul. Ale měl bych jakési doporučení,“ podotkl jsem, rozpomenuv se. „Měl bych jistou adresu, jenže se při ní nedá myslet na nic určitého.“

„Hledáte někoho?“

„Totiž – co se obvykle vyrozumívá hledáním, to nehledám. Ale v Zelandě jsem se kdysi setkal s rodinou, která má v Transvalu příbuzné, o nichž se do staré vlasti již dávno nedostala zpráva. Byl jsem požádán, abych se po nich poptal, naskytne-li se mi k tomu možnost.“

„Jak se jmenují?“

„Hm! Tisíce boerů bylo již pod mým velením a znám je skoro všechny podle jména. Také bylo několik van Helmersů mezi nimi. Mohl byste mi udat něco podrobnějšího?“

„Vím jen to, že byli Angličany zatlačeni za Dračí pohory.“

„A že pocházeli ze Zelandu?“

„Ano, jak jsem řekl. Prastrýc nynější rodiny se odebral do Kapské země. Nyní mohou tak asi žít jeho děti a vnukové.“

„Čím byl ten prastrýc?“

„Původně lodníkem.“

„Nejmenoval se Lukáš van Helmers?“

„Ovšem!“ zvolal jsem překvapeně. „Znáte tu rodinu, mynheer?“

„Počkejte! O nějakém Lukášovi jsem něco slyšel. Jeho příbuzní – hm! – Je již dávno mrtev – – rozpomínám se – –“ odpovídal, podivně mrkaje očima.

Jeho vážná tvář nabývala žertovný nádech, z něhož jsem usoudil, že tento boer ví mnohem více o zmíněném Helmersovi, než chce povědět. Měl snad důvody k mlčenlivosti?

Náhle zastavil koně a já se zachoval podobně.

Půda utvořená z hrubých pískovcových trosek byla tu a tam proryta tmavšími hmotami vulkanického původu, ovšem již zvětřalými. Tato skaliska nám sice bránila v širším rozhledu, avšak nemohla utlumit dunění kopyt jakéhosi zvířete, jež se k nám přibližovalo.

„Kdo je zde?“ ozval se boer a strhnul ručnici z ramene.

Chopil jsem se rovněž pušky, avšak naše zbraně klesly skoro současně, neboť jsme zahlédli lehkého ponny, jenž vyklusal na dohled ze skalnatého nároží.

Na koni seděla dívka, jejíž zjev by upoutal mou pozornost i za zcela jiných poměrů.

Měla na sobě lehký rudý kabátek, těsně obepínající kyčle, avšak po způsobu opasku jen z polovice; přes plece přehozená kožešina z divoké kočky splývala k druhé kyčli, a černé kučeravé kadeře proudily hustými proudy zpod čapky, vypracované z pestrého ptačího peří. Paže i nohy byly obnažené a podle tmavé pleti se dalo soudit na kaferský původ děvčete. Pohled do tváře potvrzoval správnost té domněnky, třeba i tvář neměla ostré známky, jaké shledáváme u černošek.

Dívka, spatřivši nás, trhla zdou a bezděky sáhla po zbrani, jež trčela za kočičí kožešinou, avšak její obava se změnila rychle v úsměv. Rozradována zvolala:

„Kees Uys! Jedete k nám?“

„Ano, Mitje! Je matka doma?“

„Doma?“

„A Jan?“

„Ten hledá levharta.“

„A ty? Kam jedeš, Mitje!“

„K sousedu Zelmstovi. Mám naspěch. Matka ochuravěla a Zelmst jí musí pomoci.“

„Oh děvče! Nedorazíš tam před soumrakem a cesta je nebezpečná.“

Usmála se bezstarostně.

„Nebojím se, bass Uys, strýce Uysi, vy to víte. Matce je tentokrát tak zle, že je nutno, aby soused přišel.“

„Soused Zelmst je lékařem?“ tázal jsem se.

„Je boerem, avšak rozumí různým kořením a bylinám,“ odpovídal Uys.

„Mitje se tedy může vrátit. Pokusím se sám, abych její matce přispěl.“

Dívka se na mne pozorněji zadívala.

„Jste snad officer van de gezonthajt?“

„Jsem skoro lékař, neboť mám při sobě cestovní lékárníčku.“

„To je neobyčejně šťastná náhoda, mynheer,“ pravil Uys. „Vrat' se, Mitje, a buď ráda, neboť se nepamatuji na dobu, kdy byl v Obrubových horách spatřen lékař. Pojdte, mynheer, pobídněte koně. Vězte, že Mitje nerada nechává lenošit svého pony.“

Pobídli jsme koně. Zpozoroval jsem záhy, že tak zvaná Mitje se velmi dobře vyzná v jízdě. Tato barevná kráska vzbudila můj neobyčejný zájem.

Ale jak se dostalo kaferskému děvčeti křesťanského jména Mitje, tedy Marie? A jak mohla být příbuznou proslulého boerského náčelníka? Soudě podle zevnějšku, příslušela k dobrému kmeni i rodu – snad byla Amatombačkou nebo Lagoañankou.

A její nemocná matka? Dívka nevyhlížela tak, jako by měla kaferskou výchovu.

Mé myšlenky a úvahy o tomto předmětu byly přerušeny úzkostlivými výkřiky za námi. Obrátil jsem se. Těsně za námi těžce klusal tlustý brabantský kůň, avšak – bez jezdce. Quimbo se válel na zemi o kus dále, mával rukama i nohama ve vzduchu a křičel z plných plic:

„Mynheer, stát! Mynheer, neject! Oh! Oh! Quimbo nemít koně a kůň nemít Quimbo pranic. Oh! Kůň běhat a Quimbo nemoci běhat a ne jezdit, Quimbo nemít ruce, Quimbo nemít nohy. Quimbo ležet a zemřít na zemi.“

Zasmál jsem se a Kees Uys se mnou. Děvče však obrátilo ponyho a klusalo k nešťastnému soukmenovci. Seskočivši se sedla, schýlilo se k němu.

„Jmenuješ se Quimbo? Ublížil sis pádem?“ tázala se ho.

„Ano! Quimbo se jmenovat Quimbo, avšak Quimbo neublížit Quimbo, nýbrž kůň ublížit Quimbo.“

„Kde tě to bolí? Jsi raněn na zádech?“

„Hřbet bolet Quimbo. Oh! Oh! Moc bolet všecko Quimbo. Quimbo nedýchat, Quimbo být zemřít.“

Sestoupil jsem také s koně, abych se přesvědčil, zdali si černoch neublížil, než přes všecku pečlivou prohlídku nenalezl jsem na něm nic. A přesto se zdráhal Quimbo povstat.

Křičel a řval mi pod rukou při prohlídce a bez přestávky nás ubezpečoval, že je už úplně mrtev. Kees Uys seskočil posléze také ze sedla a přiblíživ se, tasil nůž.

„Quimbo je tedy vskutku mrtev,“ řekl chladně. „Ubohý hoch zemřel. Vy nevěříte, mynheer? Dovolíte-li dokáži vám to hned. Rozříznu mu břicho a můžete se podívat, že v něm již není duch.“

Schýliv se, popadl černocha za krk a nasadil mu hrot nože na žaludek. Quimbo zavřískal a vymrštil se do vzduchu rovnýma nohama, pak uskočil.

„Oh! Neřezat Quimbo!“ vřeštěl. „Quimbo být umřít jistě, avšak Quimbo teď ještě sednout na kůň.“

„Vysedni tedy rychle!“ mračil se boer. „A dbej, abys nesletěl, jinak uvidíš! Nezdržuj nás!“

Z mrtvých povstalý sebral své tretky, jež mu při pádu z účesu vyletěly, a vyšplhal se na koně.

„Mynheer ujíždět zase tak rychle?“ tázal se ustrašeně.

Přikývl jsem.

„Oh! Pak se uvázat Quimbo tak pevně, aby Quimbo nebýt dvakrát zemřít.“

„Pak bych tě probodl docela jistě!“ ubezpečoval ho hrozivě Uys a popošel ke svému koni.

Vysedli jsme.

„Cesta nebude již dlouhá,“ konejšivě řekl Uys. „Za půl hodiny jsme na místě, mynheer, a pak nám můžete ukázat, že víte o lékařství něco víc než soused Zelmst, kořínkář.“

II. KAPITOLA

Po další jízdě, trvající asi deset minut, jsme dospěli do údolí, táhnoucího se v šířce asi jeden a půl anglické míle mezi dvojím horským hřebenem – byly to patrně západní výběžky Obrubových hor.

Údolím se vinul po celé délce široký potok, jenž byl příčinou a podporou bujně vegetace, kterou se tento odlehlý a skrytý kus světa odlišoval velmi nápadně od krajiny, jíž jsem projel v posledních dnech.

Zde všude jsem viděl pasoucí skot a brav. Rozsáhlý dvůr, obklopený štěpnou zahradou, k níž přiléhala obilná pole s hojnou úrodou, ležel téměř ve středu údolí.

„Tak! A jsme doma!“ pravil Kees Uys. „Jak se vám zamlouvá toto hnízdo, mynheer?“

„Lépe než mnohé jiné, jež jsem dosud viděl. Jak se jmenuje zdejší hospodář?“

„Je to synovec Jan, docela řádný hoch. Dlouho byste mohl hledat statečnějšího Afrikána, ačkoli čítá teprve dvacet dva roky. Škoda, že se právě vypravil na lov pardála, což ho může zdržet několik dní mimo dům. Jinak byste se s ním

seznámil a dobře shodl.“

Jmenoval ho jen synovcem Janem, aniž řekl jeho rodné jméno. Holandský zvyk, podle něhož všichni starší jsou navzájem strýci a tetami mladším, kteří jsou jejich synovci a neteřemi, i když vůbec nejsou pokrevně příbuznými, přešel i do jižní Afriky.

Afrikandry v širším smyslu se nazývají osadníci vesměs holandského původu, v užším smyslu je třeba rozumět pod tím názvem jen takové boery, kteří umějí obratně zacházet s ručnicí, přidržují se věrně starých rodinných tradic a přitom rozumí se, jsou nesmiřitelnými nepřáteli Angličanů. Pravý Afrikandr se neleká nebezpečí.

Nazve-li holandský osadník svého souseda Afrikandrem, je to z jeho úst velká pochvala a pocta, snad největší, jaká je vůbec možná v Transvalu. Tím slovem se rozumí vlastně hrdina. Dvaadvacetiletý synovec Uysův Jan složil tedy již velmi přísné zkoušky z osobní statečnosti, mohl-li ho náčelník bez nadsázky nazvat Afrikandrem.

„Mynheer Jan má zajisté ještě jiné jméno,“ podotkl jsem.

„Ovšem!“ potvrzoval boer, usmívaje se chytrácky. „Vám, jak se zdá, je těžké odporovat. Chtěl jsem vám říci rodné jméno teprve při vzájemném představení, protože však na mne naléháte a můj synovec není doma, tedy vězte, že se jmenuje Jan van Helmers!“

„Van Helmers!“ zvolal jsem. „Chcete snad říci, že je členem rodiny, kterou hledám?“

„Jestliže se příliš nemýlím, tedy je vnukem prastrýce, o němž jste mi vyprávěl. Jeho prastrýc statečně padl v bitvě u Pieter-Maritzburku, v níž také bojoval jeho syn, a ten byl, jak vás mohu ubezpečit, střelcem a bojovníkem bez soutěže. A synek se zvrhl po něm navlas. Jeho puška se dosud nechybila terče ani ve dne, ani v noci. Proto mu říkají boer van her roer (čti: búr vá-net rúr), a jeho pěsti jsou tak silné jako tlapy lva. Běda tomu, kdo se dostane mezi ně!“

Mitje nás o něco předjela a nyní nám zmizela z očí za plotem dvora.

„Ta dívka je Kaferka?“ tázal jsem se.

„Je adoptovanou sestrou a nevěstou Janovou.“

„Ah!“

„Jak říkám. Otec zapadl severně od Grikva při lovecké výpravě až do Kalahari, kde našel vedle mrtvolu mladé a hezké, sotva prý před hodinou zemřelé kaferské ženy napolo již umoržené děcko. Ze soucit, sebral dítě, dal je pokřtít a vychovával je vedle Jana, který je nepojmenoval jinak než svou sestřičkou, až mu konečně napadlo učinit z adoptované sestřičky svou manželku.“

„A rodiče souhlasili?“

„Proč by nesouhlasili? Nemusíte si představovat, že zde máme tak hloupé předsudky jako vy doma. Mitje je celým děvčetem a bude z ní žena, že by Jan lepší nenašel mezi všemi Afrikandry.“

„Je asi z kmene Amatombů nebo Lagoanů.“

„Možná, ačkoli předměty, které van Helmers našel u její matky, nepodávají vysvětlení. Protože Jan bývá často mimo dům, je Mitje duší celé usedlosti a stará se zde o všecko. Opustila hospodářství jen proto, aby vyhledala lékaře, a předjela nás, abychom při vstupu do stavení našli již prostřený stůl. Kdybych byl mladý, záviděl bych Janovi tuto nevěstu.“

Projeli jsme ostrým klusem kyprými lučinami a otevřenými vraty jsme vjeli do velikého nádvoří, do něhož ústily dveře obytné budovy. Několik psů, uvázaných na řetězech, nás vítalo hlučným štěkotem, avšak brzy se dali uchlácholit Uysem, kterého dobře znali.

Do jejich štěkotu se mísilo zvláštní mručení a prskání, připadající mně jako zesílené zvuky velikého kocoura. Zadíval jsem se směrem odkud přicházelo a uviděl jsem ochočeného levharta, který se válel vedle budky, zvlášť pro něho zařízené. Byl uvázaný na silném řetěze.

Psí štěkot se neobešel bez výsledků. Zaslechl jsem také zvláštní skřehotání kdesi za stavením a náhle vyrazil na dvůr kolem nároží veliký pštros, jenž se k nám přihnul, mávaje perutěmi a napínaje dlouhý krk. Usedlost byla tedy velmi dobře strážena.

Na neštěstí si zvolil obrovský pták za předmět svého útoku mého udatného Quimba. Poznal nebezpečí, jež mu hrozí a vyšvihnul obě nahé nohy na hřbet koně a křičel:

„Mynheer! Pštros zežrat Quimbo! Pštros mít hlad! Pštros ať pohltnut koně, ale ne Quimbo!“

Křikem ustrašeného černocho ještě více povzbuzen či snad popuzen, útočil pták tím divočeji, snaže se dosáhnout nohy Kafrový svým zobákem. Přestože však černoch držel nohy na druhém boku koně, napadl pták čtvernožce, jemuž ovšem byly energické útoky svárlivého opeřence tak málo po chuti, že přes všecku tíhu, jež ho přidržovala k zemi, vyskakoval do vzduchu všemi čtyřmi. Tím se zase Quimbo octl ve vážném nebezpečí, že bude svržen svému nepříteli přímo k nohám.

„Mynheer nic chránit Quimbo! Mynheer nic pomoci Quimbo! Quimbo nic chutnat pštros. Mynheer střelit pštros, ale mynheer ne Quimbo střelit, ach, Quimbo již zemřít, Quimbo...“

Marně se pokoušel Kees Uys zahnat ptáka. Těžký kůň sebou zmítal, vzpínal se, vyhazoval, uskakoval a řičel bolestí, a Kafr na jeho hřbetě řval strachem. Psi do toho vpadli novým štěkotem a levhart mňoukal, řval a trhal řetězem, vztekale skákaje, až mi při tom divadle nabíhala na zádech husí kůže.

Vtom se ozvalo z otevřeného okna úsečné zavolání, a krotká i polodivá zvěř okamžitě utichla.

„Robe! Zpátky!“ volal Mitje, a pták se hned odvrátil od koně a pádil dlouhými skoky k oknu, kde položil hlavu na předprseň a dál se dívkou pohládl.

Tím se však ubohému Quimbovi mnoho neulevilo, neboť poplašený kůň vyhazoval ustavičně, až konečně přispěchalo několik čeledínů černé pleti a zdrželo ho. Já a boer jsme tak byli zproštěni nutnosti, postavit se proti nevlídnému ptákovi k obraně.

Hotentotská čeleď se ujala našich koní a pomohla Quimbovi při sestupu. Pak jsem s Uysem vešel do příbytku, kde

jsem kromě Mitje našli též starší bílou ženu, pečlivě zabalenou v pokrývkách a sedící v široké lenošce. Mitje ji už oznámila naši návštěvu a byl jsem proto chorou ženou uvítán velmi vlídně.

„Jefruf Sofje, tento mynheer přichází z Holandska,“ upozornil ji Kees Uys.

„A to ze Zélandu,“ podotkl jsem.

„Ze Zélandu?“ tákala se. – „Nevyznám se tam, avšak otec mého muže se tam narodil. Psával tam často, avšak posléze přestal dostávat odpovědi. Znáte v Zélandu nějaký Storkenbeek?“

„Bydlil jsem tam celý týden jako host v rodině van Helmersů.“

„U van Helmersů,“ opáčila živě přes svou nemoc a neobyčejnou tělnatost. „Byl jste u našeho příbuzenstva? Hovořilo se snad někdy o Lukášovi van Helmers...?“

„Velmi často, jefru! Žádali mne, abych po vás pátral a tento dopis vám odevzdal, kdyby se mi podařilo nalézt váš příbytek. Psali také častěji, aniž se dočkali odpovědi. Poštovní poměry v dobách anglického vpádu nezasluhovaly, jak se zdá, zvláštní pochvaly za svou spolehlivost.“

„Máte dopis ze Storkenbeeku? Prosím, podejte mi jej rychle, mynheer! Mitje mi jej přečte, zatím co vy se pustíte do přesnídávky. Jen se posaďte za stůl a přijměte z mála. Na neštěstí nemáme zvěřinu, neboť Jan je již dva dny mimo dům – pustil se za levhartem.“

Poslední slova pronesla s velmi důrazným přízvukem, z něhož jsem usoudil, že jde o něco zcela jiného než o honbu za strakatou kočkou, zvláště když při tom stařena výrazně zamrkala na Uysa. Zcela jistě se něco jiného rozumělo pod levhartem, který se ovšem často objevuje při boerských usedlostech a je horlivě pronásledován pro škody, jež působí ve stádech.

Uys odpověděl na mou nevyslovenou otázku poznámkou velmi zřetelnou:

„Chtěl jsem se vypravit s ním, avšak zdržel jsem se, takže jsme se minuli. Jakmile se však můj kůň nakrmí, pustím se za ním. Ostatně, tento mynheer není přítelem Angličanů. Můžeme před ním hovořit bez ostychu, milá jefru. Jan odešel sám?“

„Ano.“

„Do Klaarfontainu?“

„Říkal tak, strýče Uysi.“

„A neříkal, kdo se toho ještě zúčastní?“

„Van Raal, Zingen, Veelma a van Hoorst, kromě několika jiných, kteří je doprovázejí.“

„Jsou tedy náčelníci vesměs pohromadě. Jak se daří Freedovi up Zoom?“

„Přišla zpráva, že tam snad přijde také. Měla jsem ti to oznámit.“

„Skutečně?“ tákal se rychle. „Pak také přivede muže, jehož nám třeba, abychom konečně učinili neškodným Sikukuniho. Oh! Tu schůzku nesmím zmeškat. Jak dlouho na mě chtěli čekat?“

„Čtyři dny počítaje ode dneška!“

„Dočkají se tedy. To stačí. Vězte totiž, mynheer,“ oslovil mě, „že podnikáme proti Kafrům rozhodnou akci. Smluvili jsme s nimi sice příměří, avšak Sikukuni je občan nepokojný a krvelačný. Příměří nedodrжуje, přepadává osadníky jednotlivě, pustoší zemi svými nájezdy a je v tom Angličany všemožně podporován dodávkami nábojů, zbraní a potravin.“

Tito hlupáci snad vůbec neuvažují o tom, že vlastně posilují krvežíznivého dravce, který se dříve či později vrhne i na ně. A což? Nechtěl byste se zúčastnit boerské schůzky? Zastihl byste tam jen pravé Afrikandry a snad také kaferského náčelníka, který bude jednou stejně slavný jako dnes Sikukuni, jenž shromažďuje za horami pluky svých Zulu, aby podnikl velké válečné tažení proti Boerům, jak jsme byli zpraveni.“

Toto pozvání mi ovšem bylo velmi vítané, avšak se zřetelem na nemocnou musel jsem se vyslovit opatrně.

„Kdy se chcete vypravit?“ tákal jsem se.

„Jakmile se najím a nakrmím koně.“

„Za tu chvíli nemohu nemocnou uzdravit a ke své lítosti nemohu se k vám připojit. Slíbil jsem jefru lékařskou pomoc a je třeba dostát slibu, mynheer.“

Uznal to a bez ostychu se pustil do jídla s chutí dokonalého jedlíka. Pokrmy mizely mezi jeho lesklými a zdravými zuby s takovou rychlostí, že jsem mu záviděl.

Zatím byl otevřen dopis a Mitje ho hlasitě předčítala. Tato dívka neměla jiné učitele než své pěstouny. Proto jsem se divil její zběhlosti v četbě dopisu celkem špatně psaného. Jefruf Sofjé asi zpozorovala příznivý dojem, který na mne děvče učinilo.

„Ano,“ prohodila po přečtení, „Mitje umí číst lépe než náš Jan, který je o čtyři roky starší a ještě k tomu pobočníkem strýce Uyse. Naučila se tomu od nebožtíka boera, jenž byl muž velice moudrý a znal všechno, co je třeba lidem vědět a znát. Ale od té doby, co mi ho Kafrové zabili, není u nás pokoj a nebude, dokud se Jan důkladně nevymstí a Sikukuniho nepotrestá.“

Kees Uys, jakmile se najedl, se vzchopil a uchopil ručnici.

„Půjdu již, jefru,“ pravil. „Děkovat vám budu až později, neboť sem doprovodu Jana při návratu. A vy, mynheer, se se mnou nepotřebujete loučit na věky! Doufám, že vás zde ještě zastihnu.“

„Zajisté! Tak rychle odtud mynheer neodejde,“ ubezpečovala ho stará boerka, pohlížejíc na mne vlídně a prosebně. „Žijte blaze, strýče Uysi, a dbejte, abych slyšela, že jste se řádně se Sikukunim vypořádali.“

Podala mu ruku. Uys stiskl pravici dívce a mně, když jsme ho doprovázeli. Dívka pak zůstala na nádvoří, kdežto já jsem se vrátil do světnice.

Žádal jsem jefru Sofji, aby mi vyprávěla o svém utrpení, a došel jsem záhy k poznání, že běží jen o zastaralý a

zanedbaný katar, jenž ovšem při jejím věku nabýval povážlivý průběh. Na štěstí jsem měl ve své lékárnice vhodné prostředky, jež jsem pacientce podal a nařídil jí zároveň, aby ulehla na lůžko.

K tomu potřebovala tato těžká žena podporu, a proto jsem vyšel, abych sehnal Mitje. V nádvoří jsem ji však nezastihl, a proto jsem zašel do stáji, odkud právě vycházel Hotentot.

Ukázal mi na můj dotaz prstem za stavení.

„Mitje tam dát školu malé děti,“ pravil přitom.

„Školu?“ divil jsem se.

„Školu!“ odpověděl pyšně. „Malé děti a velcí Kvekvena moc se učit, učit ve škole – číst, psát, modlit. Mitje dobrá – moc dobrá – škola.“

Šel jsem označeným směrem a záhy jsem zaslechl hlasitý hovor. Uprostřed malého, křovinami ohraničeného trávníku seděla dívka, obklopena černou drobotinou obého pohlaví, rozdělenou ve dva oddíly. Rozdělení na oddíly bylo provedeno z důvodu různosti řeči, neboť jsem poznal podle pleti a tvářnosti, že polovina dětí pochází z rodičů hotentotských. Druhá z kafeských. Mitje se právě zaměstnávala s Hotentotaty.

„Budeme se modlit! Sepněte ruce!“ velela, nevidouc mne, a děti, poslušny jejího příkladu, sepjaly hned malé, hnědé ruce.

„Ted!“ velela znovu, pozvednuvši na znamení sepjaté dlaně a sbor spustil:

„Sida tib – homi na hab – sa sons anu – anu – he – náš Otče v nebi jsoucí, jméno tvé budiž posvěceno.“

Děti se tedy modlily ve své mateřštině křesťansky. Pak došlo na Kaferčata.

„Ted’ vy!“ velela Mitje.

Ručky se pozvedly jako u prvního oddílu a sbor dětských hlasů se ozval:

„Bavo vetu o sezulvini, malipatve ngobungevele igama lako –“

„Tak!“ pochvalovala Mitje učenlivost svých svěřenců. „A teď se pomodlíme tak, jak se modlíváme ráno uvnitř u jeřuf Sofjé. Všichni zároveň – teď!“

„Onze vader, di in de hemelen ziit, uw naam worde geheiligd –“

Skoro jsem želel toho, že musím v tomto vyučování vyrušit. Do té chvíle Mitje nezpozorovala můj příchod a jevila rozpaky, když jsem vystoupil na trávník a žádal ji, aby šla k matce.

Propustila děti a dala se mnou provázet. Na štítové zdi hlavní budovy jsem zpozoroval dvě kočičí kožešiny, zavěšené a napjaté pod okénkem.

„Objevují se zde divoké kočky často?“ tázal jsem se.

„V lese se velmi často s nimi setkáváme,“ odpovídala. „A není docela bezpečné, mynheer, střílet po nich. První kocour, jehož jsem sestřelila, mě rádně zřídil, protože byl jen zraněn. A kdybych neměla po ruce nůž, sotva bych ještě žila.“

Zadíval jsem se na ni udiveně.

„Umíte zacházet s ručnicí?“

„Jan mě to naučil, protože myslel, že v této zemi je prospěšné, umí-li žena i dívka užívat zbraně tak jako muž.“

„Kde je ten les?“

„Projdete-li údolím a vystoupíte-li na návrší po pravé ruce, objevíte jej.“

V těch končinách jsou lesy vzácností a poněvadž jsem nebyl ničím zaměstnán, zavola jsem na Quimba, který stál v uctivé vzdálenosti od levharta a po očku pozoroval dravce, jenž ho jaksi mrzutě ponechával ve svém dohledu.

„Quimbo! Jsou koně opatření?“

„Koně moc sežrat a moc pít, mynheer! Quimbo jsem pilný černoch a také moc sežrat,“ hovořil chlapík důrazně.

„Vezmi tedy zbraně! Doprovodíš mne do lesa!“

Vešel jsem do světnice, abych si vzal ručnice, při čemž jsem oznámil oběma ženám svůj úmysl. Daly mi výstrahu před jedovatými hady, jimiž se prý les hemží, a nabídly mi za průvodce Hotentota. Odmítnuv zdvořile, vypravil jsem se z domu jen s Quimbem.

Quimbo se ověsil všemi svými zbraněmi a tvářil se nadmíru podnikavě.

„Mynheer mít rurs, mynheer chtít zastřelit. Co chtít mynheer zastřelit?“

„Slona!“ řekl jsem vážně.

Kafr učinil ohromný skok stranou a zadíval se na mne ustrašeně.

„Slon!? Oh! Mynheer! Slon! Mynheer tedy zemřít a Quimbo také zemřít! Slon jsem tlustý, slon jsem velká tlama – tak –“

A pak rozepjal náruč, pokud mu šlachy dovolovaly, aby mi naznačil, jak velkou tlamu má slon.

„Dobře. Vyhledáme tedy lva!“

Strachem tentokrát ztrnul a nehnul se z místa.

„Mynheer chtít lev – Oh! lev jsem víc velký a zlý než slon! Lev sežrat každý slon, každé zvíře, každý člověk – lev sežrat Anglant, Holant, Kafer, Koikoib, Hotentot, sežrat mynheer a také Quimbo. Co dělat Quimbo, jestliže lev sežrat Quimbo? Quimbo chtít hezká žena, Quimbo nesmí sežrat lev!“

Docela nová věc pro mne, naprostá novinka! Přesto, že mám bujnou obraznost, nemohl jsem si představit Quimba jakožto ctihodného manžela, a proto jsem se tázal:

„Jakže? Ty se chceš oženit?“

„Quimbo vzít ženu!“

Vyslovil to tak sebevědomě a s takovým přesvědčujícím posunkem, jako by za to očekával nejvyšší uznání.

„Hm! Tedy přece. A kterou si chceš vzít?“

„Quimbo vzít krásná Mitje!“

Byl bych se dal do smíchu. Tedy adoptované sestře boera van het roer se mělo dostat toto svrchované štěstí.

„A proč zrovna Mitje?“

„Mitje moc dobrá, Quimbo sletět z koně, mynheer Uys rozpárat břicho, ale Mitje mít starost a soucit s Quimbo, proto Quimbo vzít Mitje.“

„Řekl jsi to již dříve?“

„Quimbo nemluvit Mitje. Proč by mluvit?“

„Máš štěstí! Což víš, že by Mitje chtěla být tvou ženou?“

„Quimbo vědět, Mitje moc chtít jsem žena Quimbo. Quimbo jsem hezký, dobrý, veliký, udatný bojovník.“

To byly ovšem znamenité vlastnosti, proti nimž se nedalo nic namítat. A také bych nebyl za nic na světě krásného, dobrého a udatného kandidáta ženitby vyrval z jeho blažených ilusí. Proto jsem umkl a vykročil rychle, takže měl co dělat, aby mi stačil.

Údolí směrem vzhůru se stále úžilo a končilo tam, kde vyvěral ze země pramen. Záhy jsme dospěli na okraj údolí, nad nímž se ještě vysoko vypínala sousední hora, kráčeli jsme pak po jejím svahu a spatřili zanedlouho les, jenž počínal na protějším svahu a rozšiřoval svou zeleň napravo i nalevo, pokud obzor, ohraničený vyvýšeninami, dovolil pozorovat.

Zdálo se mi, jako bych pozoroval v půdě stopy, svědčící, že tudy někdo před nedávnem krácel. Nemohl jsem sice nikde rozeznat význačnější šlépěje, avšak cvičenému oku nemohly ujít neklamně známky, které se tu a tam v hrubozrnném písku jevily. Ačkoli chodec, jenž tudy šel, mohl být příslušníkem farmy, přece mi tyto stopy byly podezřelé, aniž jsem k tomu měl zvláštní důvody.

Konečně zmizely v kamenité půdě, na niž jsme vstoupili, a poněvadž nebyl důvod k jejich dalšímu sledování, nedbal jsem jich.

Dorazili jsme do lesa, skládajícího se z morušových, akáciových, assagajových stromů, železodrv a jiných. Mezi jejich kmeny rostly kapradiny až stromovitého vzrůstu s palmovitými vějíři. Obrubu lesa tvořila hroší křoviska, mezi nimiž se zelenaly šťavnaté mesembryanthemy, šťavely a pelargonie.

Přes vyprahlost a jednotvárnost půdy má Kapská země svou zvláštní bohatou květenu, která, jak přírodopisci vypočítali, má na dvanáct tisíc druhů. V krajinách, jež dosud zcela nepozbyl vodu se vegetace rozvíjí, zakoření-li se ovšem vůbec, velmi bujně, tvoříc v důsledku velmi příznivého podnebí příkrý protiklad k suchopáru a pustotě bezvodých pruhů země.

Při vstupu do lesa nás vítala bezpočetná rodina malých paviánů, Cercopithecus erythropuga, jediných příslušníků čeledi čtyřruké v Kapsku. Zábavně se po nás pitvořili a Quimbo jim odpovídal velmi živou posunkovou hrou. Palici v pravé a oštěp v levé ruce, krácel mi v patách, jako by se obával, že vyrazí mezi stromy slon či lev, aby se na nás vrhl.

Bohužel, těch zvířat jsme se nemuseli obávat, ježto jsou v osídlených krajinách Afriky rok od roku vzácnější, ustupující před bezohledným stíháním osadníky, jako hroch a nosorožec vždy dále na sever do větších lesů.

Významnějším zoologickým bohatstvím byli v tomto lese ptáci, kteří v značném počtu a v rozmanitých druzích oživovali koruny stromů a nedali se našim příchodem ze svého reje vyrušovat. Bylo to důkazem, že sem lidská noha málokdy zabloudila, a stalo-li se tak, pak jistě jen za účelem zcela mírumilovným.

Šlo mi vlastně víc o malou procházku lesem než o lov určité zvěře, ale přesto jsem byl připravený k výstřelu a nedal jsem si ujít žádný šelest.

Bloudili jsme již asi hodinu stále vpřed, když jsme konečně v dálce zaslechli nepříliš slyšitelný výstřel z pušky.

„Mynheer!“ ozval se Quimbo, pozvednuv na výstrahu ukazováček.

Naslouchal jsem směrem po zvuku. Ozval se druhý výstřel.

„Oh! Střílet do sebe. Muž a muž se zabíjet. Jsem dva abantu, jsme dva lidé a střílet ten do ten.“

Nesdílel jsem jeho názor, neboť výstřely zřejmě vyšly z téže ručnice, jak se dalo dobře postřehnout. Chtěl jsem se tiše plížit kupředu, abych neznámého střelce spatřil dříve než on mne, avšak záhy jsem byl povzbuzen k velmi rychlému postupu.

„Help, help! Oh, woe to me!“ zaslechl jsem nyní zřetelně úskostlivé volání.

Čistá angličtina! Rozhodně zde byl nějaký běloch v nebezpečí života, a proto jsem rychle vrazil do houštiny kapradin.

Již za několik okamžiků se mi naskytl napolo vážný, napolo směšný výjev. Na velkém, mechem porostlém kmene vyvráceného a šikmo na okolní pně položeného morušového stromu dřepěla dlouhá a hubená lidská bytost, bránící se pažbou obrácené pušky proti vzteklým útokům velkého kance, jenž byl zraněn do zadku a v rozdivočení se snažil zmocnit improvizované pevnosti bělochovy.

Chtěl jsem zamířit, avšak Quimbo se chopil mého záloktí.

„Oh! Nestřílet, mynheer! Quimbo rád sníst sviní, Quimbo zabít sviní sám!“

Třemi rychlými skoky stanul za kancem, jenž útočil tak vztekle, že nového nepřítele ani nepostřehl. Vztyčiv levici, mrštil černoch oštěpem s takovou silou zvířeti do boku, že pevná, nezlomitelná rukojeť vnikla kanci hluboko do srdeční krajiny.

Zvíře stálo okamžik bez pohybu, pak se obrátilo proti Kafrovi, vychrlivši krvavou pěnu, jež označila správnost úhozu. Quimbo, aby se vyhnul tesákům, uskočil a zamával nad hlavou těžkou palicí. Strašný úder zafičel vzduchem a narazil na lebku kance, jenž hned padl k zemi. Druhá rána dovršila vítězství – sotva minutu trvalo celé toto Quimbovo dílo.

Vítěz mával palicí vysoko ve vzduchu a vyrážel z hrdla triumfální pokřik.

„Utichneš! Mlčíš!“ volal jsem na něho.

„Mynheer! Dívat se! Svině jsem zabita, moc zabita. Svině nežrat muže, nýbrž Quimbo sežrat sviní!“

A vyrvav oštěp z boku zvířete, vytasil nůž, aby mu rozpáral břicho. Z osudného obležení vyproštěný cizinec pomalu

sešinul dlouhé údy z kmene a protahoval se, jako by procítl z hlubokého spánku.

„Hail, sir! Pomoc v pravou chvíli! Dobytek damnit! Byl tak spiteful a nezdvořilý, že s ním řádný gentleman nemohl navázat styky.“

Angličan! Na hlavě porostlé plavými vlasy, jejíž přední část tváře byla zakrytá ohromnými licousy téže barva, seděla vysoká, přilbovitá, nejspíš z nosorožcova rohu zhotovená čepice. Hubené tělo vězelo v krátké kazajce kostkového vzorku a nohy v kostkovaných kalhotách. Plstěné kamaše s knoflíky pokrývaly tenká lýtka, k nimž se dole připojovala úzká, nekonečně dlouhá chodidla.

Hubené prsty se dosud zatínaly do zámku vypálené ručnice dvojky, po levém boku visela muži v kožené pochvě dlouhá šavle s košovou rukojetí, a ze šálu, ovinutého kolem útlých kyčlí, vyčnívaly dřevěné střenky dvou nožů a pažby obrovských jezdeckých bambitek.

„Hilbert Grey,“ představil se, vybědnuv mě nevyličitelným mávnutím ruky a tázavým posunkem, abych se rovněž představil.

Pověděl jsem kdo jsem a tázal jsem se:

„Co vás zahnal do těchto nehostinných končin světa, sir?“

„Obchody, mynheer, obchody velmi důležité, které vám ani prozradit nemohu, neboť jste Holanďan, jak vidím.“

„Nejsem Holanďan, sir, a nejsem dokonce ani Angličan, nýbrž v této zemi naprostý a v ničem neinteresovaný cizinec. Vyšel jsem si pouze na procházku do Kapska. Ale dovolu, jaké důležité obchody jste chtěl vyřizovat s tímto nevinným zvířátkem?“

„Zvířátko? Potvora! Drak! Cerberus! Nothing at all! Pražádné obchody! Vyšel jsem si pod stromy, abych lépe vytrávil po beranovi, kterého jsme snědli, a srazil jsem se přitom s tímto netvorem –“

„Který měl úmysl strávit zase vás,“ přerušil jsem ho. „Co myslíte, kam je třeba kance zasáhnout, aby neuškodil?“

„Obluda nechtěla tiše stát, abych mohl zamířit. Rozumím tomu, jak držet ručnici, a proto jsem vystřelil do vzduchu jen jednou, což by se bylo vám, možná, přihodilo dvakrát.“

„Snadná věc, předpokládá-li se, že bych mimo vzduch neměl jiný terč. Smím se snad tázat, sir, kdo jsou lidé, s nimiž jste ráčil pojídat berana?“

„No, no! Nic pro vás! Řekněte tomu svému černochovi, aby odešel od kance, jenž patří mně, A pak good bye, sir!“

„Myslíte, mister Hilberte Grey?“ opáčil jsem chladně. „Kance patří mému sluhovi, neboť byl jim zabít, a právo, které jste si získal svým výstřelem do zadku, se dá snadno postoupit za to, že vám můj sluha zachránil život.“

„Fudge! Tvrdím, že tato divoká svině je mým vlastnictvím, a budu –“

„Nebudete pranic! Setkají-li se příslušníci dvou civilizovaných národů v těchto pásmech, zpravidla se chovají k sobě vlídněji, než je tomu u vás, vážený mistře Grey! Pravíte, abych šel svou cestou. Uposlechnu, avšak moje cesta směřuje právě tam, kam vede vaše, totiž k místu, kde byl sněden onen ušlechtilý beran.“

„Nerozumím vám. Co tím chcete říct?“

„Porozumíte hned! Zde má každý člověk nejen právo, nýbrž i povinnost poohlédnout se po tom, kdo je mu poblíž, a je-li mu v tom bráněno, nastupuje se cesta oklikou. Chcete mě doprovodit ke svým druhům nebo nechcete?“

Dobrý muž se zadíval na mne velmi rozpačitě.

„Nesmím, sir, nesmím, neboť nikdo se nemá dovědět, že jsem zde.“

Byl jsem ovšem již dříve jat neurčitým podezřením, které nabývalo chováním tohoto muže stále určitější tvářnost. Jakou vlastně mohl mít práci v krajině, která byla obývána jen jednotlivými holandskými boery, jak jsem dobře věděl, boery, kteří byli s Angličany na válečné noze?

Tajným emisarem anglické vlády nemohl přece být – neměl k podobnému úřadu, jak bylo zřejmé již z jeho nemožného oděvu, náležité vloh – a kdyby i byl, proč se potloukal sám a sám po lesích, jichž ani neznal?

A Kees Uys mi řekl, že se na druhé straně

Obrubových hor shromažďují pluky Zulu –

Chtěl jsem do věci vidět jasně, a proto jsem odpovídal.

„Kdo to nesmí vědět, sir? Holanďané nebo snad také já, neutrál?“

„Nikdo.“

„A vím-li to již?“

„Vy? Impossible!“

„Pranic impossible! Kastrové jsou to.“

Viděl jsem na něm hned, že hádám správně, ačkoliv se pokoušel o výmluvu.

„Jste na omylu, sir! Jací Kastrové? Kde byste je spatřil?“

Quimbo zatím vykonal svou práci a čekal zvědavě na výsledek naší, pro něho nesrozumitelné rozmluvy. Oslovil jsem ho.

„Zatím nech zvíře ležet. Doprovodíme tohoto pána.“

„Quimbo nechat ležet? Oh! – Mynheer! Quimbo moc jíst svině. Quimbo unést svině a Mitjé vidět, že Quimbo jsem udatný –“

„Vrátíš se pro ni později. Nikdo ti ji nevezme –“

Silný šelest mě přinutil k obratu. Sir Hilbert Grey využil vhodného okamžiku a skočil do houštiny. Měl tedy vskutku velmi vážné důvody pro své inkognito a pro krytí svých průvodců, avšak přepočítal se ve svém výpočtu.

Odmítl jsem pro tu chvíli jeho stíhání, neboť se mohl mému zraku vzdát jen na okamžik. Měl tak ohromná chodidla, že rozhodně po něm zůstaly velmi znatelné stopy, a to mi stačilo.

Ale při jeho sledování mně nemohl Quimbo být nápomocný. Proto jsem věc rychle uvážil a dovolil černochovi, aby se vrátil do boerské usedlosti. Způsob, jak tam dovleče svou kořist, jsem musel ponechat jeho důvtipu.

Vykročil jsem směrem, kudy Angličan zmizel a našel jsem záhy šlépěje tak jasné, že jsem si zřetelnější ani nepřál. Sir Grey neměl zřejmě nejmenší zkušenosti, jak se má člověk v nebezpečném území pohybovat, nebyl patrně nikdy na půdě, kde na člověka číhají úklady v tisícových podobách a tvarech a zrovna tak málo pomýšlel na to, že bych mohl otisky jeho gorilových chodidel použít k pátrání.

Jak se zdálo, sám si nebyl náležitě vědom v prvních vteřinách, kterým směrem se má pustit. Jeho stopy se klikatily brzy napravo, brzy nalevo a teprve za dlouhou chvíli nabývaly jakési přímocarosti.

Za více než půl hodiny jsem dospěl k okraji kotlinky, která se skláněla k údolí. Na jejím svahu vyvěral pramen, jehož bublavý tok se vinul jako had mezi pískovcovými balvany.

Stanul jsem. Pode mnou u bystřinky seděl sir Hilbert Grey ve společnosti čtyř Kafrů. Podle jejich válečné výzbroje jsem poznal Zulu. Co zde dělali a jaké okolnosti je svedly s Angličanem?

Na zemi ležely další tři volné štíty na důkaz, že Kafrů je zde sedm – tři z nich se tedy z nějakých důvodů vzdálili. Pštrosí péra na jednom štítě a osm koní o něco doleji vzbuzovaly domněnku, že jsem se nesetkal s obyčejnými kafeřskými bojovníky.

Angličan hovořil s divochy velmi živě, avšak i kdybych jejich řeči rozuměl, nebylo by mne ani napadlo naslouchat, ježto jsem měl na práci důležitější věci. Zde bylo ležení Kafrů s podezřelým Angličanem, tam byla usedlost, střežená jen mladým děvčetem neboť na černocho nebylo možno se spolehnout, a tři černoši v ležení chyběli, zrovna ti vznešenější a významnější – bylo tedy důvodů až dost, abych se rychle vrátil do usedlosti.

Co vše se tam mohlo přihodit za několik hodin mé nepřítomnosti a do mého návratu!

Odloživ všecko další uvažování, plížil jsem se podél okraje svahu ke koním. Úzkostlivost náhle ve mně procitnuvší velela, abych se zmocnil některého zvířete, ať už to bude nazváno krádeží nebo ne.

Nebylo ovšem obtížné vysednout a cválat přímo, avšak byl bych spatřen a stíhán, čímž bych zbytečně zveličoval nebezpečí pro usedlost, místo abych je odvrátil. Provedení mého úmyslu smělo být zpozorováno pokud možno pozdě, a proto jsem použil kotlinové křivky, abych se doplížil ke zvířatům z nejzazšího bodu a uchvátil pak, byť nikoli nejlepšího, tedy aspoň nejbližšího koně, který bude stát tak, že nemohl být Kafry ani Britem viděn.

Plazil jsem se proti větru mezi kapradím k nim až na pět kroků, pak jsem vyskočil a v příštím okamžiku jsem seděl v sedle. Překvapené zvíře zafunělo a vzepjalo se, avšak již jsem je ovládal uzdou a dal mu pocítit tlak stehén.

Uposlechlo a dalo se vést údolím dolů, odkud jsem zabočil k lesu a cválat k farmě.

Nedorazil jsem ještě příliš daleko, když jsem dohonil Quimba, jenž si upravil ze silných větví dost primitivní smyk, na nějž naložil Vyvrhnutého kance a sám se zapřáhl. V potu tváře a za hojného rozlévání tuku po kůži, se hmoždil s těžkým břemenem. Spatřiv mne, lekl se zprvu, avšak poznav mne, zaradoval se ohromně a řečnil:

„Mynheer mít kůň? Oh! Kůň moc dobře! Kůň táhnout svině pro Quimbo.“

A hned se vypřáhal, aby svůj důležitý vynález koně prakticky zužitkoval, avšak zabránil jsem tomu.

„Kdopak chce kance sníst? Kůň nebo Quimbo? Kdo bude jíst, nechť také táhne, Koně ti půjčit nemohu – potřebuji ho pro sebe. V lese jsou ozbrojeni Zulu a v usedlosti jich bude také několik. Spěchám, abych zabránil neštěstí. Měj se před nimi na pozoru a pospěš, abys byl pod bezpečnou střechou.“

„Zulu u Mitjé? Oh, oh! Quimbo utíkat a skákat a svině také skákat. Quimbo zabít Zulu – všechny.“

Znovu se zapřáhl, napjal síly a klusal, až se z něho pára valila. Nechal jsem ho za sebou, cválaje dál.

Vbrzku jsem uviděl usedlost v údolí. Přes všecku obtížnost sestupujícího terénu jsem udržel koně v nezmenšené rychlosti, sjel jsem dolů k zadní části zahrady. Kdybych ji objížděl, abych dosáhl přední vrata, byl bych zmařil drahocenný čas. Proto jsem se rozjel přímo k plotu, pobodl koně a přeletěl s ním plot.

Ale tak hladce to nedopadlo, jak jsem si přál. Za prudké jízdy jsem nemohl použít třmeny, jež visely pro mé nohy příliš hluboko a nezdržoval jsem se také s vypínáním přezky do výše. Kůň patřil, jak bylo z postroje patrné, bohatému siru Hilbertu Greyovi.

Ve skoku přes plot uvázl pravý třmen v tyčce, řemen se strhl a kůň se pode mnou svalil. V příští chvíli jsme sice byli na všech šesti nohou, avšak s koněm jsem se již nezdržoval, jsa rád, že jsem sám zůstal nezraněn. Ponechav zvířeti vůli, pádil jsem zahradou k budově.

Přitom jsem se srazil s jedním Hotentotem.

„Je někdo u jefruf Sofjé?“ tázal jsem se.

„Oh! Mynheer!“ ustrašeně odpověděl muž. „Zulu v domě – tři Zulu. Také velký náčelník zde být.“

Neptal jsem se už na nic a vrazil jsem do předsíně, kam zazníval hlasitý hovor ze světnice. Dveře byly pootevřeny.

Spatřil jsem tři ozbrojené Kafry. Dva stáli poblíž dveří, třetí byl uprostřed světnice a držel Mitjé za loket. O dveře ložnice se opírala jefruf Sofjé na smrt bleďá. Strachem o schovanku opustila lůžko, přehodivši přes sebe nejnnutnější suknici.

„Zde bydlet Jan van Helmers,“ žvanil Kafr špatnou holandsčinou. „On je boer van het roer, střílet Zulu! Za to umřít sám a žena jeho umřít také.“

„Nezemře, nýbrž přijde, aby se pomstil!“ odpovídalo neohrožené děvče.

„Umřít i žena umřít, avšak ty ne umřít zde. Vidím hadí zub. Proto neumřít ty, nýbrž jít se Sikukuni za trest na zlý Somi,“ sípěl útočník a ukázal na náhrdelník z hadích zubů, jenž obepínal dívčino hrdlo. „Odkud hadí zub na řetěz na krk?“

„Památka po matce.“

„Kde matka?“

„Mrtva. Zahynula v Kalahari.“

„Oh! Sikukuni vědět všecko. Žena Somi mít zuby hadí, žena Somi prehnout Kalahari, žena umřít, dítě vzít boer a také hadí zub. A ty – dítě Somi – jít se Sikukunim k Zulu –“

Pokynul oběma strážcům u dveří, kteří přistoupili k jefruf Sofjé a tasili nože. Mitjé vykřikla a chtěla se muži vyrvat, avšak náčelník ji tak pevně sevřel, že se jí rameno zalilo krví. Nato vykřikl cosi pro mne nesrozumitelného, nejspíš v nářečí Zulů, avšak význam toho jsem ihned postřehl.

Černoši napřáhli oštěpy.

Ručníci jsem již měl pohotově – nesměl jsem se rozmýšlet. Namířiv, střelil jsem dvakrát. Trojnásobný výkřik mně odpověděl. Proniknův dýmem, obrátil jsem pažbu proti Sikukunimu, jenž stál přede mnou, svíraje dosud levicí dívku.

Vázanka z vydoviny s příušnicemi z levhartí kůže zdobila jeho hlavu, z níž vyčnívalo pět pštrosích per vedle chvostu pěnky. Jeho herkulovské údy byly obnaženy až na kyčle, zakryté zástěrou z pštrosího prachového peří, a na širokých plecích mu visel plášť z hovězích ocasů, sešivaných do sebe.

Věděl jsem, že rána mou pažbou byla vždy smrtelná, avšak neuvažoval jsem o výšce stropu. Rozpřáhnův se, narazil jsem na trám a pozbyl jsem svého krytu i výhody první rány. Kaferský „král“ pak, zatočiv palicí, udeřil mě do hlavy. Skácel jsem se.

Na štěstí jsem byl omráčený jen na několik vteřin, jak se brzy ukázalo. Elektrizován obavou, že jsou obě ženy ohroženy, vzchopil jsem se mátožně. Pohled po světnici mi řekl, že Sikukuni a Mitjé zmizeli. Kafrové se váleli na podlaze vedle jefruf Sofjé, která byla nezraněná a jen strachem upadla do mdlob.

Nedbaje tupé bolesti a hučení v hlavě, popadl jsem ručnici, ležící na zemi vedle mé nohy, a vyběhl jsem na nádvoří, kde mne uvítal pronikavý řev zbabělých Hotentotů.

„Mitjé pryč, náčelník pryč!“ ječeli, aniž kdo hnul rukou. „Náčelník vzít Mitjé sebou.“

„Kde jsou? Kudy? Kam?“ volal jsem.

„Tam – jezdit – kůň – náčelník.“

Ukazovali k nároží budovy. Pádil jsem tím směrem a poznal jsem co se přihodilo za velmi krátkou dobu. Sikukuni vyvěkl Mitjé na dvůr a spatřil hned koně dlouhého Angličana, který ze svého popudu přiběhl ze zahrady do nádvoří. Vyšvihnuv se na něho i s dívkou, vyrazil náčelník z vrat a směřoval cvalem, zahýbaje podle nároží k návrší, odkud jsem před nedávným sjezd do údolí.

Změřil jsem si vzdálenost mezi koněm a mnou a uchopil jsem dva náboje.

„Mého koně ven! Rychle!“ křičel jsem.

„Koně pro mynheer! Rychle!“ řvali, křičeli, sípěli a hulákali černoši, a kolik jich bylo v nádvoří, všichni se hnali a cpali o překot do konírny.

Jakživ jsem tak rychle nenabíjel jako tehdy – každý nerv byl ve mně napjatý, aniž se směl zachvět, neboť na mém výstřelu záviselo všechno. Ačkoliv jsem byl vždy a všude jistý svou ranou, přece se zřetelem ke svému rozčilení a tupé bolesti v hlavě jsem tentokrát opřel hlaveň o příčný trámec v plotě.

Kůň si nejspíš pádem lehce ublížil a pak měl na hřbetě nezvyklé břemeno. Přes všechnu náčelníkovu námahu byla jeho rychlost poměrně nepatrná. Váhat jsem však nesměl, neboť by se kůň v málo okamžicích dostal z mého dostřelu.

Ale hlavu jsem měl jako ve svěráku. Mířil jsem a tmavá kola se mi dělala před očima. Viděl jsem jen, že Mitjé všemi silami – avšak marně – se brání proti objetí Sikukuniho – nesměl jsem ji poranit!

Mohl jsem tedy mířit jen na koně, jehož jsem musel zasáhnout tak, aby ihned padl. Vtom – na okamžik – se mi vyjasnil zrak a zároveň pohodil kůň hlavou k boku, takže jsem uviděl jeho ucho, čelist a čumák vedle náčelníkova stehna – terč sice nejistý a nebezpečný, avšak přece jen terč.

Bylo toho všeho všudy jen asi čtyři či pět čtverečních coulů z celé koňské hlavy, co jsem měl před sebou na tak značnou vzdálenost, avšak jen několik skoků a nebyl bych vůbec ke koni dostřelil. Stiskl jsem tedy spoušť – a kůň se vzepjal a zapotácel. Zasáhl jsem ho.

„Koně ven!“ rozkřikl jsem se znovu, protože rozčilení lidé, překážejíce druh druhu, pro samou horlivost nemohli z místa.

„Mynheer zastřelil Kar – oh! – oh! Mrtev! Sikukuni!“ křičel kdosi a všeho nechav, běžel k plotu.

Druzí pádili za ním, čímž se u koní uvolnilo. Vyběhli z konírny neosedláni. Vložil jsem nový náboj do vypálené hlavně, vyskočil na svého ryzáka a vzal brabantského koně za ohlávku, neboť jsem na návrší spatřil Quimba, jenž se vlekl se svým břemenem. Na Quimbovi jsem v té chvíli budoval svůj záměr.

„Běžte k jefruf a pomozte jí. Leží ve světnici,“ nařídil jsem černošům a bodnův koně, vyrazil jsem ze vrat.

Divil-li jsem se již v lese odvaze, s jakou se řítíl Quimbo na rozzuřeného kance, dostalo se mi v tu chvíli nového důkazu o jeho statečnosti. Zdálo se, že Quimbo vyčkává vždy příznivého okamžiku k osvědčení své statečnosti.

Zvolna klouzaje z návrší, zaslechl můj výstřel, zpozoroval pád koně a kaferského útočníka. Pak poznal Mitjé. V první chvíli se zarazil – nato zahlédl mne u nároží statku na koni a rychle pochopil posunek, jímž jsem mu velel, aby Sikukuniho zadržel.

Zanechav všeho, rozběhl se proti náčelníkovi, který se po pádu z koně rychle vzchopil a nemoha již použít koně, hodlal dívku unést pěšky. To se mu však nezdařilo.

Zpozoroval nového nepřítele a spatřil také mne. Mohl jsem ho dosáhnout nejpозději za minutu. Poznal, že by s dívkou v náručí prchnout nemohl, ba že by s ní ani daleko nedoběhl, zamával palicí, hodlaje Mitjé usmrtit.

Quimbo se zastavil v nejprudším letu, rozpřáhl se a mrštil oštěpem s takovou jistotou, že se celý jeho hrot ponořil do náčelníkova ramene. Sikukuni zařval bolestí, pohlédl ještě jednou na mne, pustil Mitjé a pardálími skoky pádil vzhůru po svahu.

Nebyl by mi utekl, než vtom napadlo brabantovi, který byl zcela neočekávaně vyrušen ze svého stájového klidu, aby se také trochu pokusil o stávkou a vzpouru. Začal střechkovat, a než jsem ho upokojil, zmizel mi náčelník z očí za horským hřbetem.

„Vraťte se rychle k jefruf a pomozte jí,“ radil jsem dívce, dosáhnův ji. „Leží v mdlobách na podlaze.“

„Ale Sikukuni!“ odpovědělo děvče. Obrátila ke mně tvář, odvážnou a srdnatou. Jiná dívka by jistě strachem omdlávala.

„Nestarejte se o něho a pospěšte k matce! Pojd', Quimbo! Vysedni na koně!“

„Quimbo? Na kůň? Co Quimbo dělat na kůň? Quimbo táhnout svini!“ odporoval.

„Rychle! Kanec ti neuteče!“

„Svině ležet zde, ale Quimbo jsem u Mitjé, kdyby Zulu přijít –“

Ani tato výmluva mu nepomohla.

„Pomůžeš mně pobíjet Zulu. Až je pobijeme, nebudou moci přijít! Rychle!“

„Quimbo zabíjet Zulu? Oh, oh! Quimbo hned na kůň, Quimbo jsem udatný a moc zlý na Zulu!“

Vyšplhal se na hřbet svého brabanta se všemi zbraněmi a poněvadž zvíře zatím nabylo zase své dobromyslnosti, dařila se vcelku další jízda uspokojivě. Dorazivše na návrší, rozhlíželi jsme se po Sikukunim a postřehli jsme ho hluboko v poboční roklině.

Byl chytrý! Raději se pustil značnou oklikou ke svým druhům, protože jsme ho nemohli po příkrém srázu koňmo stíhat a také bylo nemožné zkrátit si cestu hustým lesem, jenž se k rokli na protější straně skláněl.

K ležení jeho druhů jsme mohli dojet dříve než on, a proto jsem udržoval koně v ostrém klusu, nedbaje jezdecké zdatnosti svého Quimba. Když jsme dorazili k lesu, sestoupili jsme a uvázali koně v houštině. Dále jsme spěchali pěšky.

Roklinu jsem si dobře zapamatoval a ustavičně jsem k ní směřoval. Dospěvše až na kraj kotliny, uzerli jsme skupinu pěti mužů, na něž jsem Quimba upozornil, zároveň jsem mu ukázal protější svah.

„Půjdu tam,“ řekl jsem. „Obklíčíme je ze dvou stran a jakmile vystřelím, vrhneš se na ně a zabiješ aspoň jednoho Zulu, avšak nedopustíš, aby bílý muž upláchl. Chci ho mít, rozumíš?“

„Quimbo zabít všechny Zulu a takhle Anglant chytit.“

Uchopil nejbližší strom, jako by jej chtěl vyvrátit z kořene, při čemž se tvářil tak hrůzně, že by se každé strašidlo leklo.

Odpízlil jsem se. Doraziv k protějšmu svahu, rozhrnoval jsem právě houštinku, abych si zjednal volný výstřel – – vtom praskly větve houštiny, v níž se Quimbo skrýval, a ozval se rachot kamení. Ubohý Quimbo ve své horlivosti se vychýlil příliš přes okraj, ulomil větve, jichž se držel, a zřít se i s kamením mezi Zulu, jako by se hroch na ně skácel.

„Oh, oh! Les nejsem dost pevný. Quimbo jsem hlupák!“ vřiskal, sbíraje se.

Zulu byli velice překvapeni, že se mezi nimi octl člověk zcela cizí, avšak Hilbert Grey poznal Kafra, vzpomatoval se a zavolal cosi, načež se Zulu na Quimba vrhli jako lvi. Pozbyl sice oštěp a podržel si jen palici, avšak v okamžiku nebezpečí se znovu probudila jeho odvaha.

„Co – jak?“ křičel vztekle. „Zulu chtějí zabít udatný Quimbo? Oh! Ještě jsem palice Quimbo –“

A již se rozehnal. První ranou skolil nejbližšího útočníka, zato druzí čtyři ho uchopili. Přiskočiv blíže, vystřelil jsem dvakrát, pak jsem utíkal k nim. Dorazil jsem právě včas, abych viděl, jak Angličan se ztrácí za křovisky mezi kapradím.

O posledního Zulu se postaral Quimbo sám, kdežto já jsem se pustil za tajemným sirem. Hnal se ke koním, dorazil k nejbližšímu a vyšvihnuv se na něho, pustil se tryskem kotlinou ke svahu.

Bohužel, zbylá zvířata, poděšena výstřely a jeho dlouhým zjevem, se rozprchla, pak se opět srazila a vyhnuvše se mu oklikou, pádila za jezdce, takže mi nezbylo, než vrátit se ke Quimbovi, který se horlivě zaměstnával majetkem přemožených. Z hrdiny se rázem stala „hyena“ bojiště, což mě na něm příliš netěšilo. Zato Quimbo se nadmíru radoval.

„Vidět, mynheer, Quimbo jsem hezký, dobrý, udatný? Mynheer zabít dva a Quimbo zabít také dva. Quimbo jsem udatný jako mynheer.“

„Ale Quimbo jsem hloupý jako Quimbo,“ opakoval jsem jeho vlastní výrok. „Quimbo spadnout, a proto Anglant ten tam – pryč.“

„Oh, oh, Anglant zase přijít, nemít strach,“ chlácholil a mně ovšem nezbývalo, než se s tím spokojit.

Sikukuni jistě zaslechl výstřely a snad byl též svědkem boje. Bezpochyby přicházel z téže strany, kudy uháněl z kotliny Angličan, takže se dalo předpokládat, že se potkali. Náčelník se v tom případě velmi snadno zmocnil některého volného koně, avšak pochyboval jsem velice, že by měl chuť vrátit se, byť i v průvodu mistra Greye. Proto jsem se rozhodl – ostatně již se schylovalo k večeru – že kotlinu opustím.

Zuluové zde museli zůstat do rána, kdy jsem chtěl vypravit čeled' hotentotskou, aby je pohřbila. Protože jsem se nechtěl vléct s kořistí, nařídil jsem Quimbovi, aby ji skryl v houštině, a sebral jsem jen štít Sikukuniho. Nechtěl jsem tuto válečnou trofej ponechat nebezpečným náhodám, ježto jsem se odhodlal, že si ji vezmu domů.

Vrátili jsme se ke koním. Nasedli jsme a jeli jsme domů. Doraziv na návrší, kde ležel kanec, sestoupil Quimbo s brabanta.

„Oh, dobře,“ hovořil. „Teď kůň táhnout svini. Quimbo udělat velká slavnost na vítězství a péct svini, sníst svini s Hotentoty.“

Ponechal jsem mu uspořádání této záležitosti s ním se trpělivý brabant asi záhy smířil a rozjel jsem se napřed k usedlosti. Na cestě jsem zpozoroval, že zastřelený kůň Angličanův

byl již odveden. Později jsem spatřil na dvoře jeho zdechlinu. Hotentoti ji převlekli, aby se zmocnili masa i kůže.

Nemocná Sofjé seděla v lenošce. Úzkost jí nedovoloval ulehnout. Upokojil jsem ji a vyslechl jsem zprávu, že věci nalezené v sedlových brašnách Angličanových byly uschovány. Rozhodl jsem se, že je později podrobím důkladné prohlídce, abych snad našel některá vysvětlení o nenadálém vpádu zulukaferským do usedlosti.

Slibil jsem, že na noc rozestavím stráž a že budu bdít nad bezpečností dvorce. Přiměl jsem jeffru Sofji, aby ulehla. Mitjé dala hned, jakmile se vrátila domů, zastřelené Kafry ze světnice vyklidit a světnici vyčistit. Až do večere jsem odpočíval ve svém pokoji.

Když nastal večer vzplanuly na nádvoří dvě mohutné hranice. Kaferská a hotentotská čeled' opékala na mohutných

rožních svini, kterou Quimbo na počest svého vítězství obětoval všeobecnému ochutnávání. Kromě kostí nezbylo nic.

III. KAPITOLA

Sedlové brašny dlouhého Angličana i s obsahem byly na mé přání přineseny do světnice. Doufal jsem, že mi poskytnou vysvětlení o událostech toho dne.

Nalezl jsem v nich kromě několika toaletních předmětů v kaferských zemích naprosto nepotřebných také tobolku se zápisníkem a polní dalekohled nevelké ceny.

V tobolce a v zápisníku byly kromě různých nevinných poznámek dopisy čistě soukromé, adresované na Mr. Gilberta Greye z Kingsfieldu s poštovním razítkem Kapštat.

Pročetl jsem je, ale nezasluhovaly pozornosti. Teprve nakonec jeden z těchto dopisů měl tak podivně nucený sloh, že jsem se k němu po přečtení ostatních ještě vrátil. Byl psán týmhž pisatelem jako druhé dopisy, avšak jeho koncept se od nich lišil.

Pojednávalo se v něm o klobouku z hroší kůže a o dalekohledu, aniž jasně vysvitlo, jaký úkol byl těm předmětům v dopise přidělen. Měl jsem tím rozumět čepici uprchlého Angličana a jeho dalekohled, jenž mi padl do rukou?

Bádal jsem, hledal, porovnával a konečně jsem se dostal věci na kloub. Dopis byl totiž psán tak, že jeho správný obsah byl pochopitelný teprve tehdy, jestliže byly čteny nejdříve liché a pak teprve sudé řádky. Pak nabyl dopis velmi důležitý obsah.

Vysvětlilo se mi, že sir Gilbert Grey z Kingsfieldu je zástupcem zbrojovky, která z rozkazu anglického guvernéra měla obstarat dodávku ručnic, nábojů, olova a prachu pro Zulukafrý, kteří se shromažďovali za Obrubovým pohořím.

Aby byl dopis na pohled nezávadný, byla mu dána tato umělá, zkomolená stylizace, a pak byl přidán k jiným nezávadným dopisům. Byl však určen vlastně britskému agentu, který se nejspíše nalézal již mezi Zulukafrý a poukazoval také na podrobné informace a instrukce, vyhotovené ve dvou konceptech, z nichž jeden exemplář vězel v Greyově dalekohledu a kdyby se teto nástroj ztratil, mohlo být použito exempláře druhého, zastrčeného do podšívky Angličanova hrošího klobouku.

Rozložil a rozebral jsem ihned všechny díly dalekohledu a vylovil z nich popsany arch papíru. List byl adresován na poručíka Mac Klintoka, jemuž se nařizovalo, aby přešel s oddílem Kafrů kerský průsmyk a jistého přesně označeného dne se setkal u hory Aetterské s transportem, jenž měl být dopraven přes Obrubové pohoří.

Ze stručné další poznámky vycházelo najevo, že by mohli Zulukafrí po dodání zbraní hned obsadit kleiský průsmyk a tím zadržet

boery bydlící na té straně, kteří by spěchali boerům na této straně pomoci.

Ze všeho pak bylo zřejmé, že očekávaný útok shromažděných Kafrů je jen důsledkem anglického vlivu a že anglická vláda vyšle určitý počet důstojníků, kteří by řídili tento válečný podnik svými strategickými zkušenostmi.

Jak jsem si však měl vysvětlit přítomnost mistra Greye a zvláště přítomnost náčelníka Sikukuniho v tomto kraji? Dopis se o tom nezmiňoval, a to jistě jen z důvodů velmi závažných, jež se ostatně daly předpokládat, odhodlal-li se náčelník přestoupit horstvo vplížit se do nepřátelského území s tak nepatrným průvodem.

Ať tomu bylo jakkoli, tolik mi bylo jasné, že je nutné uvědomit hned Keesa Uyse a Jana Helrhersa o dnešní události, jakož i o zamýšlené dopravě zbraní a o obsazení průsmyku.

Když jsem přemýšlel o celé věci, byl jsem dívkou zavolán k večeři. Protože jeřuf Sofjé ulehla, seděl jsem za stolem jen s Mitjé, přičemž jsem vyzvěděl podrobnosti Sikukuniova odpoledního útoku. Mitjé mi děkovala za pomoc a podotkla.

„Nevěřila jsem v nebezpečí, když se zprvu objevil jediný Zulu, který odložil všechny kmenové odznaky, takže mohl být pokládán za obyčejného Fingo.“

„Byl asi předeslán Sikukunim na zvědy. Co říkal?“

„Tázal se, jestli by mohl být přijat do práce, a chtěl vědět, je-li boer doma. Protože máme čeledi dost a Jan není doma, odmítla jsem jeho nabídku.“

„Odešel bez poznámky?“

„Ne. Zahlédl řetízek na mém hrdle a tázal se, jak se dostal do mého vlastnictví.“

„Řekla jste mu to?“

„Ano. Změřil si mě velice zlým pohledem a odešel. Po několika minutách se vrátil s náčelníkem Sikukunim a třetím Kafrim.“

„Znala jste náčelníka?“

„Ne. Nikdy předtím jsem ho neviděla.“

„Jakou příčinu své návštěvy předstíral?“

„Dotazoval se po Janovi a chtěl vědět, kam odešel, kdy, proč a s kým.“

„Dala jste mu správnou odpověď?“

„Jak bych mohla! Vyhrožoval mi smrtí, avšak raději bych zemřela, než bych vyradila Jana. Jan se chce setkat s ostatními náčelníky jen proto, aby se s nimi dohodl o obraně proti nájezdu zulukaferskému. Zároveň se chce tázat Somiho, chtěl-li by se chopit vlády nade všemi Zulu místo Sikukuniho.“

„Ah! Somi se tedy chce objevit? To je pro mne důležitá novinka. Myslím, že o jeho úkrytu nikdo neví.“

„Jan a Kees Uys věděli všechno. Somi bydlel tajně na severu u kmene Makua.“

„Teprve když jste mu odeřela odpověď, počal mluvit Sikukuni o tomto řetízku?“

„Ano.“

„Věříte tomu, co o něm řekl?“

„Nevím, čemu mám věřit. Jan vždy říkával, že podobné řetízky mohou nosit jen ženy znamenitých náčelníků. Jefruf Sofjé byla vždy dobrou matkou, avšak byla bych přece ráda, kdybych poznala svého otce.“

„Podle řeči Sikukuniho je vaším otcem Somi. Je zajímavé, že podaří-li se boerům uskutečnit jejich záměr, stanete se rázem královskou princeznou.“

„Oh, mynheer, kdyby to i byla pravda, nezpyšněla bych tím. Bůh ať se mnou naloží podle své vůle.“

„Máte pravdu, dítě! Bůh řídí osudy národů a také kroky každého lidského tvora. Domnívám se, že vidím zcela jasně, jaké úmysly sem vábily Sikukuniho.“

„Vyslovte je, mynheer!“

„Zdá se, že vyčenichal, v čem se hodlají boerové se Somim dohodnout. Zdá se, že ví i o jejich nynější schůzce a že navštívil usedlost jen proto, aby se přesvědčil, zdali se ta schůzka již koná. Neřekl vám, že Jan zemře? Podle toho asi dobře ví, kde ho může nalézt.“

„Oh, mynheer, vzbuzujete ve mně strach!“

„Nerad bych. Projevuji svůj úsudek jen proto, že je vždy lépe znát nebezpečí, které člověka ohrožuje. Kdo věděl v tomto dvorci o zamýšlené schůzce?“

„Jen Jan, matka a já.“

„Nikdo z čeledínů kaferských či hotentotských?“

„Nikdo.“

„Přece asi některý věděl. Hovořili jste o tom a někdo naslouchal. Sikukuni věděl všechno, a protože se odvážil do dvorce jen s dvěma lidmi, dá se s určitostí předpokládat, že také věděl, že se zde nesetká s odporem. Ve vaší čeledi je zrádce. Uvažujte o tom, koho byste mohla mít v podezření!“

„Nikoho!“ odpověděla zamýšleně. „Naši lidé jsou vesměs vyzkoušeni, až na Makololo Čembu, který k nám přišel teprve nedávno. Je to pilný a poslušný sluha a zrádcem být nemůže.“

„Pilný Kafr! To je velká a nápadná vzácnost! Což abych s ním promluvil? Snad právě ta píl a poslušnost, stavěná na odiv, je zástěrkou pro jeho zradu a můstkem, po němž se vplížil do vaší důvěry. Víte, že vás musím hned ráno opustit?“

„Nás opustit, mynheer? Tak záhy?“

„Ano. Hrozí vám nebezpečí. Neodcházím, abych vás v něm opouštěl, nýbrž abych je od vás odvrátil. Navštívím Jana a dcery, abych je uvědomil o tom, co se zde stalo a co se ještě stát může. Angličané posílají Zulukafrům zbraně a náboje. Tento transport jim může být zabaven obratným zásahem.“

Vzrostlo ve mně podezření, že Sikukuni nepřekročil pohraniční horstvo s průvodem tak nepatrným, jak jsem jej viděl. Zdá se, že ví, na kterém místě je schůzka boerů se Somim, a hodlá je tam přepadnout. Podle mé domněnky ti lidé, které měl při sobě, jsou jen nepatrnou částkou jeho průvodu.

„Je-li to pravda, mynheer, pak je Jan velmi vážně ohrožen, a byla bych vám vděčná, kdybyste ho navštívil a dal mu včas výstrahu.“

„To chci učinit. Ostatně – čím větší nebezpečí pro něho, tím menší pro vás, neboť potáhne-li Sikukuni za boery, nemusíte se ho zde obávat“

„A což, má-li v úmyslu přepadnout dříve nás, než se pustí za Janem a boery?“

„To asi neučiní, aspoň nemohu tomu tak snadno uvěřit. Po dnešních ztrátách asi uznal, že jsme připraveni k obraně. Pokud by chtěl usedlost přepadnout znovu, byl by nucen vrátit se k svému vojsku, což by zabralo mnoho času, ačkoli určitě nevím, kde se jeho lidé skrývají.“

Sikukuni však dobře ví, že schůzka boerů již začala, a proto tam zamíří, aby se mohl do této farmy vrátit již jako vítěz. Nesmíte ovšem zanedbat péči o svou bezpečnost, zvláště když nemůžete spoléhat na odvalu svých čeledínů.“

„To vskutku nemůžeme,“ stěžovala si. „Hotentoti jsou zbabělí a těch několik Kafrů, které zde máme, nestačí k uhájení rozlehlého dvorce.“ „Snad by se dala povolát pomoc ze sousedstva. Máte k nim příliš daleko?“

„Nemáme. Soused Zelmst bydlí odtud hodinu cesty koňmo, a druží dva asi stejně daleko od něho. Vyšlu hned posla a vzkáží jim, aby –“

„Vzkazovat? Ne! Poselství nesmíte napříště vyřizovat ústně, protože mám předtuchu, že máte v čeledi zrádce. Napište raději několik řádků, jež poslové odevzdají sousedům.“

„Ano. Bude to bezpečnější. Zelmst asi přijde sám, Hoblyn vypraví své dva syny a Mijer pošle nejspíš strýce Jeremiáše, který si převede několik Kafrů.“

„Zbývá tedy ještě, abych zvěděl cestu, kudy se dostanu k Janovi van Helmersovi. Jakmile sem dorazí branná podpora, začnu pracovat.“

„Znáte raafské pohoří, mynheer?“

„Je vyznačeno přesně na mé mapě.“

„Cestu k němu neznám, avšak – –“

„Naleznu ji sám. Mapu mám velmi dobrou.“

„Jsou tam čtyři hory. Mezi druhou a třetí je prý dvojité údolí, rozdělené vysokým hřbetem, málo porostlým. Jsou tam jen nízké stromy a keře. Pouze jediný vyšší strom je již z daleka viditelný. Až k němu dorazíte a sestoupíte od něho do západního údolí, dorazíte asi po dvou stech krocích do krátké, příkré kloof, to je rokle. Tam je místo schůzky. Rozhodně bude váš příjezd zpozorován, protože Jan řekl, že u vysokého stromu bude postavena stráž.“

„Tento popis mi stačí, nezabloudím. Vyhotovte nyní písemné vzkazy sousedstvu a já zatím vykonám obchůzku a rozestavím stráž.“

Odešel jsem, avšak zabočil jsem především do svého pokoje, abych se ozbrojil revolverem. Zpozoroval jsem k svému

úžasu, že zmizel Sikukuniho štít, který jsem sám teprve před večerí na zed' zavěsil.

Ozbrojil jsem se a šel jsem na dvůr, kde dosud Kafrové a Hotentoti hodovali s Quimbem. Divoký kanec byl všem vhod.

Quimbo mne spatřil, vyskočil na nohy, strhl z rozně kus vepřoviny několik liber těžké a pádil ke mně, aby mi ji podal.

„Mynheer přijít, oh, oh, mynheer také žrát svině.“

A roztrhnul maso na dva díly, podával mi svými mastnotou pokrytými prsty větší kus.

„Děkuji ti, Quimbo, ale jez sám! Již jsem příliš sytý. Pověz, Quimbo, kde je štít?“

„Štít –? Oh –! Štít ten Sikukuni –?“

A vyvalil úžasem oči.

„Ano. štít zmizel z mé světnice.“

„Oh! štít jsem pryč ze světnice, jsem pryč? Oh, oh! Quimbo se divit, Quimbo nemít štít nic vědět, Quimbo jsem světnice a vidět štít jsem na zed' –“

„Kdy to bylo?“

„Hned nyní jsem ze světnice. Quimbo říct mynheer, mynheer žrát maso svině, ale mynheer nejsem světnice a štít jsem na zed'.“

Podivuhodná věc. Nevěděl-li Quimbo, kam se štít poděl, pak ovšem zbývala jediná možnost, že mi byl ukraden. Ale kdo mohl mít nějaký zájem o tuto válečnou trofej?

Odložil jsem zatím na oko pátrání. Stavěl jsem se klidným a poodešel jsem od ohně, abych vykonal obchůzku. Vtom jsem si vzpomněl na onoho Makolola, jenž se jmenoval Čemba.

„Quimbo!“ zavolal jsem k sobě černocho.

Přišel hned.

„Znáš Čembu?“

„Čembu? Oh! Quimbo znát Čemba. Čemba jsem Makolola, říkat Čemba, ale Čemba nejsem Makolola, vědět Quimbo. Makololo mastit kůži hlinou a Čemba nemastit kůži hlinou.“

Mé podezření bylo rázem zesíleno.

„Kde je Čemba? Je zde?“ tázal jsem se.

„Nejsem zde Čemba. Čemba jsem pryč, za dům a chodit do koně.“

„Co chce v konírně?“

„Nic neřít a Quimbo nevědět, ale Quimbo vidět Čemba jít, ale Quimbo nejsem u koně.“

„A kde je nyní?“

„Čemba? Ještě jsem u koně.“

Byl jsem toho dne též v konírně a věděl jsem, že je v ní zadní branka, ústící do zahrady. Jevilo se mi silně podezřelým, že onen Čemba, jenž se vydával za Makololu, aniž jím podle výroku Quimbova byl, vyhledával zaměstnání zrovna v konírně, zatím co ostatní čeleď seděla při hodech a plnila si žaludky výborným masem.

Rozhodl jsem se proto, že Čembu vyhledám a podívám se mu na prsty, avšak nevešel jsem do konírny nádvořím, nýbrž obešel jsem štítovou stranu budovy a ubíral jsem se k zadnímu průčelí.

Právě jsem chtěl zahnout za nároží, když jsem ze zahrady zaslechl zvláštní dunění kroků. Znělo to, jako by se dva, tři lidé tiše vzdalovali od budovy.

Kdo to mohl být?

Naslouchal jsem napjatě a postřehl tlumené funění koně. To již byla svrchovaně podezřelá věc, a proto jsem tiše kvapil po trávníku směrem, odkud zvuky přicházely.

Zanedlouho jsem ušel před sebou tmavou hmotu, vzdalující se k plotu. Přikrčil jsem se a přiblížil. Rozeznal jsem koně a muže, který právě namáhavě otevíral malá tyčková vrátka, zasazená v plotě.

Poznal jsem, proč kroky koně duněly tak slabě. Zvíře mělo kopyta ovázaná slámou a nějakými cáry, a také nozdry mělo zaobaleno látkou.

Muž měl na sobě jen obvyklou kyčelní zástěru, jakou nosí kaffi. Podle jeho vysokého korunovitého účesu jsem poznal, že patří k tomuto velkému národu. Nemohl to být nikdo jiný než Čemba.

Vzpřímil jsem se rychle za jeho zády a uchopil jsem ho levicí za krk. Chlapík mi zůstal v ruce bez hlesu.

Jeho zástěrou jsem mu svázal ruce, pak jsem levou rukou vzal koně za uzdu a pravicí uchopil černocho za účes. Vlekl jsem ho zahradou do nádvoří.

Tam se ovšem strhl povyk hned, jakmile jsem dorazil do záře obou hranic. Quimbo vyskočil, spěchal ke mně a zadíval se spoutanému do tváře.

„Oh! Mynheer táhnout kůň a chytat muž! A kdo muž? Oh! Muž jsem Čemba, nejsem však Makololo. Kde nalézt mynheer Čemba? A co dělat kůň mynheer Čemba?“

Vedl jsem svého vlastního ryzáka, s nímž chtěl potměšilý Kafr prásknout do bot! Jaký účel mohla mít tato krádež? A jaký účel tajný útěk Čembův?

Po několikerém, nepříliš jemném pohazení Quimbové se Čemba probral z mrákot, rozevřel oči a hned je zase zavřel. Zřejmě se styděl za postavení, do něhož jsem ho tak neočekávaně uvrhl.

Nařídil jsem černochoům, aby kůň byl zbaven obalů a zaveden do stáje. Pokynul jsem Quimbovi, aby se chopil Čemby a zavlkl ho do mé světnice. Chlapík dosud předstíral mdloby a ležel bez pohybu na podlaze.

„Čemba jsem umřít,“ hovořil Quimbo. „Chtít, mynheer, aby Quimbo Čemba vzkřísit.“

Pokynul jsem souhlasně.

Quimbo zažehl louč a přidržel ji zdánlivému nebožtíkovi k umělému účesu, který hned zasyčel a za smrdutého škváření vzplanul. Toto zneuctění nejdrahocennějšího klenotu Čembova postavilo zlodějíčka okamžitě na nohy.

Vykřikl, vyskočil, zajel si svázanýma rukama do vlasů a pak zaskuhral, jako by ho nabodli na hůl.

„Mynheer vidět, oh, oh, nepravý Makololo nejsem již zemřít,“ chechtal se Quimbo a vycenil svůj zdravý chrup, až se mu koutky úst rozběhly od ucha k uchu.

„Odlož ten oheň!“ poručil jsem. Pokynul jsem zajatci a oslovil jsem ho.

„Dám ti několik otázek a ty mi na ně odpovíš. Selžeš-li však jediným slovem, dám ti hlavu zeškvařit do hola.“

Quimbo k němu hned přiskočil s loučí.

„Krásně, dobře, mynheer! Oh! Quimbo moc škvařit vlasy a kůži. Vlasy rychle hořet, velký olej a velká mastnota a smůla do vlasů — — —“

„Jak se jmenuješ?“ zahájil jsem výslech.

„Čemba.“

„To ti chci věřit! Nejsi však Makololo. Ke kterému kmeni příslušíš?“

Mlčel.

„Mluv, nebo — — —“

„Čemba být Makololo — —“

„Quimbo, oheň!“

Uposlechl. Čemba uskočil jako pakůň s posunkem ohromného strachu. Jeho účes měl pro něho velikou cenu a zdráhal se jej vystavovat novému nebezpečí.

„Čemba říci pravdu!“ volal. „Čemba být, být —“

„Zulu!“ pomáhal jsem mu přes úskalí.

„Zulu,“ opakoval, oddechnuv si. Pak zašilhal plaše po Quimbově louči.

„Ty jsi bojovník Sikukuniho?“

„Mynheer vědět všechno — — Čemba říci ano.“

„Tak jest. Vím všechno. Čembo! Sikukuni tě sem poslal.“

„Sikukuni poslat Čemba k boer.“

„Proč?“

„Vidět a slyšet, co boer mluvit a dělat.“

„Zkrátka měl jsi vyzvídat a pak všechno Sikukunimu říci.“

„Mynheer nechat Čemba vlasy a Čemba všechno říci na Sikukuni. Sikukuni brát krev, život, ženy, dcery, avšak Soni dobrý, moc dobrý.“

„Povíš-li všechno upřímně, nestane se tvému účesu nic! Quimbo, odlož louč!“

Quimbo nevrle uhasil oheň.

„Vypravuj!“ vybidl jsem Zulukafru.

„Sikukuni vědět, že mynheer Uys být náčelník boer a chodit velmi mnoho k mynheer Jan. Sikukuni poslat Čemba k mynheer Jan a poslat posla, aby slyšet, co Čemba vidět a slyšet. Čemba vědět, že boer jít do raafhora se Soni a povědět Sikukuni. Sikukuni přijít se Zulu a chtít boer a zabít. Přijít dnes a vidět, že boer pryč. Sikukuni utíkat do raaf a potom vrátit a zabít jeřuf a Mitjé.“

„A kde je nyní?“

„Utíkat do raaf a čekat Čemba.“

„Ah! Tys chtěl za ním? Kam?“

„Velký les před raaf. Mnoho Zulu v ležení.“

„Mluvil jsi s ním dnes?“

„Čemba mluvit se Sikukuni dříve, než Sikukuni přijít a vyskočit na kůň s Mitjé.“

„Kdo je bílý muž, který je s ním?“

Vyvalil oči v rozpacích zcela pravdivých a zavrtěl hlavou.

„Oh! Čemba — — neznat — — nic nevědět — bílý muž.“

„Ukradl jsi štít se zdi?“

„Čemba chtít vrátit Sikukuni. Zulu plakat a utíkat, nejsem-li štít náčelníka a Sikukuni moc darovat Čemba, když Čemba přinést štít.“

„Kam jsi dal štít?“

„Čemba štít na zahradu a položit tam na zemi —“

„Quimbo, přines jej!“

Černoch kvapně opustil světnici a vrátil se zanedlouho se štítem. S ním přišla Mitjé, která právě chtěla vypravit posly k sousedům.

Zpravit jsem ji o výsledku Čembově. Děvče potom vypravilo poselstvo, ačkoliv Čembův výslech potvrdil mou domněnku, že se v dohledné době nedá očekávat útok na usedlost. Rozhodovat o osudu zrádce příslušelo boerovi. Proto jsem dal Čembu spoutat a uložit do bezpečné komory, kde měl vyčkat Janova návratu.

Abychom byli pro všechny případy zabezpečeni, rozestavil jsem stráže s přísnými rozkazy. Pak jsem ulehl. Jitro se šefilo, když jsem procitl. Soused Zelmst přišel krátce předtím a sotva jsme po snídani zažehli dýmky, přijeli též dva mladí Hobynové a strýc Jeremiáš, hranatý starší chlapík, jenž přivedl šest ozbrojených Kafrů.

Posádka byla dostatečná.

Boerové byli nemálo překvapeni, když zvěděli, že Sikukuni již přešel pohraniční horstvo, vpadl do země a také se již odvážil s malým průvodem tak daleko.

Protože slíbili, že setrvají v usedlosti až do Janova návratu a že budou bránit obě ženy, mohl jsem bez obav podniknout jízdu do raafského pohoří.

Jízda nebyla zrovna bezpečná, neboť Zulu se jistě potloukali mezi mnou a boery, než o to jsem se nestaral. Kafrové nebyli prvními divochy, s nimiž jsem bojoval, a válečného talentu mají poskrovnu.

Provázen blahopřáním posádky a žen, opustil jsem farmu. Quimbo seděl zase s nohama široce roztaženými na mohutném hřbetě brabantského oře. Na zadek sedla naložil řádné kusy vepřového masa včera upečeného a přes žravost hodovníků přece ušetřeného.

Koně řádně odpočinutí vykračovali dnes statně, takže jsem doufal dorazit k raafským horám již příštího jitra, ačkoliv mě boerové ubezpečovali, že nutno tam počítat až dva dny jízdy.

Ujížděli jsme z valné části písčitou pustinou anebo břídlíčovými ložisky, na nichž nebylo vegetace. Teprve k večeru po ostré a namáhavé jízdě jsme užířeli před sebou modravý nádech lesnatého území na dalekém obzoru.

Podle popisu a mého výpočtu byl to les, za nímž se zvedalo raafské pohoří. V tom lese se měl Čemba přidat k Sikukunimu.

Pro nás byl tento les prvním, k němuž jsme mohli dospět, neboť jsme sledovali podle kompasu severní směr, nedotýkaje se jednotlivých částí lesa rozložených napravo i nalevo.

Očekával-li Sikukuni svého vyzvědače v lese před námi, pak se uvelebil na jeho pokraji a mohl nás tedy zpozorovat. Proto jsem se rozhodl vyčkat na volné rovině až do tmy a teprve pak zamířit k lesu, ovšem nikoli přímo.

Sestoupili jsme tudíž, zarazili kolíky do země a přivázavše koně, ulehli jsme na zem, prohrátou žhavými paprsky.

Quimbo, aby zaplašil nudu, vytasil ohromný nůž a brousil jej na břídlíkových úlomcích, při čemž se tvářil tak zbožně a vážně, jako by již před ním stálo celé nepřátelské vojsko jež hodlá vykuchat.

„Mynheer vidět, že Quimbo brousit nůž na Sikukuni,“ hovořil.

„Proč zrovna jen na něho?“

„Sikukuni chtít uloupit Mitjé a Mitjé jsem přec žena Quimbo. Ale Quimbo zabít nejen Sikukuni, nýbrž velmi dost Zulu, až přijít do lesa.“

Koulel očima, cenil zuby a mračil se nadmíru hrůzně. Pak vstal a sňal ze sedla řádný kus vepřoviny, do níž vztekle bodal nože, až se drobty rozletovaly. Pak je pečlivě sebral a snědl. Mizely mu v širokých ústech úžasně rychle.

Slunce klesalo hlouběji, naše stíny se prodlužovaly, až konečně zmizely za nastávajícího soumraku. Bylo svrchované na čas, abychom pokračovali v jízdě.

Nasednuvše, zabočili jsme k řadě pahorků, tyčících se nedaleko našeho přímého směru a pokračujících až k lesu. Jeli jsme podél jejich úpatí, až jsme konečně dojeli k prvním stromům.

Nařídil jsem Quimbovi, aby počkal u koní, ježto jsem chtěl prohledat v okruhu celý les pro zabezpečení našeho nocehu. Když jsem to provedl, postarali jsme se o nakrmení koní, povečeřeli jsme a ulehli jsme.

Jasný jižní hlas dlouhopernaté pěnkavy, která zasedla právě nad námi, nás probudil za časného úsvitu. Bylo sice ještě velmi brzy, ale byl jsem nucen právě ty ranní hodiny využít k pátrání po stopách Zulukafrů.

Probudil jsem Quimba a nařídil jsem mu, aby neopouštěl toto místo před mým návratem. Potom jsem pozorně kráčel podél okraje

lesa mezi stromy a křovisky, abych našel místo, kde černé vojsko vkročilo do lesa.

Ačkoliv jsem bloudil jistě půl hodiny, nenarazil jsem na žádné stopy. Hledané místo mohlo tedy být spíš pod našim nočním ležením a nikoli nad ním. Proto jsem se vrátil.

Když jsem došel ke koním, marně jsem se rozhlížel po Quimbovi. Přivolávat nahlas jsem ho nesměl. Nemohl jsem uvěřit, že by opustil své stanoviště jen z lehkomyšlnosti a bez důvodu. Proto jsem se pustil po jeho stopách, abych ho našel.

Stopy směřovaly zcela opačným směrem, než kudy jsem zprvu pátral, táhly se podél okraje lesa a souhlasily tedy s cestou směrem, pro něž jsem se v duchu rozhodl. Po chvíli odbočily hlouběji do lesa, kde se slučovaly se širokým sledem, směřujícím k přirozené, patrně lesním polomem způsobené mýtině a končily na volném palouku.

Spatřil jsem tam tlupu válečně vyzbrojených Zulukafrů a napočítal jsem jich celkem dvacet čtyři. Seděli ve skupině a v jejich středu seděl Sikukuni. Jejich koně byli uvázaní k silnějším větvím nízkých křovin, jež vyrážely mezi kmeny vyvrácených stromů.

Od místa, kde jsem ležel za křovím, naslouchaje, ztrácely se jednotlivé stopy kolem mýtiny. Zanechal je Quimbo nebo některý bojovník Zulů, který při návratu mohl snadno na mne narazit? Bylo třeba, abych se o tom přesvědčil, a proto jsem sledoval stopy, a zatím jsem se nestaral o Zulukafrы.

Již po několika krocích se spojovaly tyto šlépěje s jinými a vzdalovaly se kolmým směrem od kaferského ležení. Poněvadž jsem neslyšel před sebou ani nejmenší šelest, vztyčil jsem se a šel jsem rychle vpřed. Po několika minutách se šlépěje dělily.

Které z nich mám sledovat? Prohlédl jsem oboje. Jedny pocházely od bosých nohou, druhé od velikých střevíců nebo bot. Byl by snad nablízku dlouhý Angličan? Toho jsem se neobával, a proto jsem se přidržel šlépějí bosých nohou.

Sotva jsem udělal asi patnáct kroků, spatřil jsem dvě nahé hnědé nohy, jež vyčnívaly směrem ke mně patami vzhůru. Ostatek těla byl zakrytý silným, skáceným kmenem.

Hranaté lýtkové svalstvo, narostlé poněkud dovnitř, bylo mi známé. Nemohlo náležet nikomu jinému, nežli mému „hezký, dobrý, udatný Quimbo“. Přistoupil jsem tedy nepříliš tiše a úmyslně jsem způsobil šelest, abych ho a sebe upozornil, dřív než se poleká a dá strhnout k nějaké neprozřetelnosti.

Nohy sebou prudce hnuly, a tělo, k němuž náležely, se vypnulo nad kmen. Spatřil jsem dvojici vyvalených očí a pak

stanul přede mnou můj sluha. S pitvorným posuňkem mne nabádal k tichosti.

„Oh – mynheer hádat, kdo jsem tam sedět,“ šeptal, zamířiv prstem mezi stromy a keře.

„Kdo tam sedí? Angličan,“ pravil jsem.

„Mynheer vědět? Kdo říct mynheer, že zde Angličan?“

„Viděl jsem jeho stopy i tvé. Proč jsi opustil koně?“

„Oh, oh! Mynheer se nezlobit, nejsem zlý na Quimbo! Quimbo slyšet běhat kůň, Quimbo natahovat uši a vidět kůň a Zulu, který utíkat. Quimbo kůň a Zulu utíkat a přijít na místo, kde jsem Sikukuni, Anglant a moc bojovník Zulu, Anglant vstát a jít do les, Quimbo za Anglant a teď přijít mynheer.“

Tato báseň stačila, aby se mi vysvětlilo všechno. Postoupil jsem o něco a postřehl jsem Angličana, který patrně odešel z tábořiště jen proto, aby ušel zápachu Kafrů natřených masnotou. Hověl si zde na měkké trávě v sladké nečinnosti a díval se snivě do větví nad sebou.

Bylo třeba jednat rázně a vyvolat rychlé rozhodnutí. Zmocnit se Angličana znamenalo, že svou přítomnost nebezpečně prozradíme. Kdyby se však podařilo zahladit šlépěje, mohlo jeho zmizení dát Zulům důvod, aby ho hledali celý den, čímž bych získal nutný čas, abych na ně přivedl boery.

Věděl jsem, že Kafrové nejsou ani zdaleka tak obratnými stopaři, jako například rudé národy severní Ameriky. Zmizení Angličana nemohlo mít vliv na příjezd transportu zbraní, proto jsem se dlouho nerozmýšlel a plazil se rychle k Angličanovi. Vztyčiv se náhle před ním s nožem v ruce, oslovil jsem ho.

„Good morning, mister Grey! Nevyspal jste se asi dobře, neboť již zase vyhledáváte odpočinek v zátíší.“

Přičilo se mi přepadnout ho hrubě jako divocha. Domníval jsem se, že nemohu být odnikud nebezpečně překvapen a nepřepočítal jsem se.

Muž s úžasem otevřel ústa a tvářil se, jako by viděl strašidlo. Ostatně nevydal ze sebe ani hlásku a zapomněl docela povstat.

„Nechtěl byste se poněkud vztyčit, mister? Či snad jste již zapomněl v této divoké zemi, čím je povinen gentleman gentlemanovi?“

Teprve nyní zvolna vstal, jako by se probouzel z těžkého snu. Pak pronesl:

„Heig-ho – to jste vy?“

„Yes. To jsem já, nemýlím-li se. Nechtěl byste mi prokázat malou laskavost?“

„Jakou?“

„Zujte se!“

„Proč?“ tázal se svrchovaně udiven.

„Protože vás o to prosím, sir! A nemám kdy rozebírat zde důvody, jež ostatně uslyšíte později. Tak rychle, smím-li prosit!“

„Nechápu –“

„Nepotřebujete nic chápat, milý sir! Podívejte se na tento nůž! Vjede vám do žeber za půl minuty, neučiníte-li hned, co si přeji. Rozumíte!“

Pokynul jsem a Quimbo k němu přiskočil z druhé strany. Skrýval se dosud a nyní nadnesl oštěp.

„Mynheer! Quimbo vrazit do Anglant oštěp jako včera do svině?“

To se již zdálo výbornému Mr. Greyovi přece jen poněkud nebezpečnou hračkou, a proto ustrašeně prohlásil:

„Vaši roztomilosti nelze opravdu nic odepřít. Nerozumím vám sice, avšak podrobím se vašemu podivuhodnému rozmaru.“

„Štěstí pro vás! Jednou jste nám již uklouzl, avšak to se vám příště nepodaří. Také vás prosím, abyste hovořil pokud možno tiše a následoval nás docela bez hlesu.“

Chtěl jsem, aby se vyzul jen proto, aby se jeho obrovské šlépěje poněkud zmenšily. Angličan sebral střevice pod paže a klusal zamlkle s námi. Když jsme došli ke koním, mohl jsem s ním hovořit hlasitěji.

„Včera jste nechtěl dovolit, abych se seznámil s vaším osobním průvodem. Nepodařilo se vám to však a za následky budete pykat. Vpadl jste s nepřátele do této svobodné země, pomáhal jste Sikukunimu přepadnout soukromou usedlost a zato jste již propadl životem, pokud se od této chvíle nezachováte tak, abych vás mohl doporučit shovívavosti svých přátel. Jak jste se sešel s nejvyšším náčelníkem kaferským?“

„Good, good, to je velmi prostá věc, sir,“ odpovídal sklesle. „Měl jsem cosi vyřídít za horami a cestou jsem se s ním sešel.“

„Co jste měl vyřídít?“

„Čistě obchodní věc, sir. Můžete mi věřit.“

„Věřím, avšak obchod a obchod je rozdíl! Komu jste měl vyřídít poselství?“

„Komu? Hm! Jakémusi – Holand'anovi.“

„Nelžete a nezapírejte! Zbytečně zhoršujete své postavem!“

„Vždyť mluvím pravdu, sir.“

„Pravdou je něco docela jiného. Pravda je, že jste byl poslán k poručíkovi Mac Klintokovi.“

Zbledl a mlčel.

„Nuže? Odpovězte!“

„Kdo – kdo – vám to řekl?“

„Vaše neopatrnost. K bezpečné dopravě tak důležitých příkazů by se hodil docela jiný muž, než jste vy. Táží se znovu. Jak jste se potkal se Sikukunim?“

„Nu – čirou náhodou! To je pravda – jako že jsem Angličan.“

„Vaše poselství je pro něho asi radostnou věcí, avšak pro Holand'any velmi nebezpečnou. Nechcete mi říct

podrobnosti?“

„Nesmím, sir, nesmím, neboť bych pozbyl své postavení.“

„Dobrá! Nebudu na vás již naléhat, sir. Jen abyste také nepozbyl svůj nešťastný čepec z hroší kůže, jako jste ztratil svůj dalekohled a zajímavou korespondenci. Snadno by to mohl nalézt někdo, kdo čte nejdříve liché řádky a pak teprve sudé!“

Zbledl ještě více.

„Co – co – tím – chcete – říci?“ vyjekl ze sebe ustrašeně.

„Říkám jen to, co jsem již vyslovil před chvílí. Budete-li se zdráhat i v nejmenším uposlechnout mých rozkazů, okusíte buď mou kulku nebo oštěp mého přítele Quimbo. Vysedněte na tohoto ušlechtilého brabantského oře. Do střevců se můžete zase obout.“

Poznal, že mi není do žertů. Obul se a vystoupil na koně.

„Well, sir,“ pravil. „Vy tedy myslíte, že s vámi pojedu?“

„Zajisté!“

„Ale já mám pokrývku a zbraň u Kafrů.“

„Nepotřebujete ani zbraň, ani pokrývku. Na zmrznutí je příliš teplo, a kdyby vás zase přepadl nějaký cerberus, neuškodil by vám, protože sedíte výše a bezpečněji než včera. Ostatně vám dopomohu k vašim zavazadlům snad již zítra. Tak. A teď dovolte. Vaše nohy, smím-li prosit“

Vylovil jsem z brašny řemen a svázal jsem jeho dlouhé nohy pod břichem koně.

„Přijde-li kanec, nemůžete spadnout, sir. Ty, Quimbo, vystup na koně – vzadu.“

Kafr se zadíval na mne tázvě i posměšně.

„Co má Quimbo dělat? Na kůň sedět Anglant a Quimbo sednout na Anglant?“

„Neposadíš se na Anglant, nýbrž za Anglant a budeš Anglant pevně držet!“

„Oh, oh, mynheer! Krásně a dobře pro Quimbo, protože když Quimbo drží Anglant, nespadne Quimbo a dát užít Anglant mynheer Uys.“

Nato se vyšplhal na záda brabantského koně a objal hubené tělo mistra Greye.

„Tak! Teď pojedíš po této brídlici rovně na západ. Dohoním tě brzy!“

Quimbo uposlechl, avšak postupoval velmi zvolna namáhavě. Setrval jsem na místě, abych zahladil stopy, které jsme zanechali, pak jsem se vyšvihl na ryzáka a ujížděl za Quimbem.

Na tvrdé brídlici nemohl nikdo sledovat stopy, a když jsme měli mezi sebou a Kafry značný výběžek lesa, aniž jsme se s některým z nich setkali, byl jsem přesvědčen, že nebudou mít o naši blízkost ani potuchy.

Brabantský valach byl dostatečně silný, aby unesl dvojnásobné zatížení, a když jsem se chopil jeho uzdy a zabočil na sever, pustili jsme se cvalet vpřed, takže koním pod kopyty až jiskry vyletovaly.

Angličan nebyl špatný jezdec a Quimbo se ho držel tak pevně, že jsem mohl bez obavy nasadit nejrychlejší tempo. Ani zábava nám nechyběla, neboť Quimbo se rozplýval nejžertovnějšími poznámkami o jízdě ve dvou a Mr. Gilbert Grey se dotazoval po osudu, jemuž cválal vstříc. Rozumí se, že jsem mu nemohl vyhovět, neboť jsem nechtěl být jeho soudcem.

Ujížděli jsme bez nehody velmi ostře asi dvě hodiny. Na severním obzoru se vynořily čtyři tmavé horské hroty, které se zvětšovaly každou minutou, takže jsem v nich brzy poznal raafské pohoří.

Zamířili jsme přímo ke středu horstva. Neminula ještě třetí hodina, když bylo možné rozeznat dvojité údolí a nad ním vysoký osamělý strom, vyčnívající vysoko do vzduchu ze skalních masívů.

Další postup byl ovšem obtížnější, neboť nastalo stoupání půdy a její přirozené překážky. Slézali jsme svahy, objížděli rokliny a strže, proplétali se hustým porostem. Posléze jsme dospěli k volnému návrší, odkud byl jakýsi rozhled.

Vyňal jsem z pouzdra dalekohled a zamířil jsem jím k osamělému stromu. O jeho kmen byl opřený muž, který pozoroval náš příjezd rovněž dalekohledem. Sňal jsem klobouk a zamával jsem jím na pozdrav. Muž mě odpověděl stejně ze své pozorovací stanice, načež rychle sestupoval se svahu.

Nejspíš se ubíral ke své družině, aby oznámil náš příjezd. Pokračovali jsme tedy v jízdě a záhy jsem uviděl pouhým okem osm lidí, kteří nás zčásti očekávali, zčásti nám spěchali vstříc.

Prvním ze všech byl Kees Uys, který se ovšem zatvářil velmi udiveně, když mne poznal.

„Vy zde, mynheer?“ uvítal mne. „Skoro bych tomu nevěřil, kdybych vás neviděl. Co vás k nám žene a jak jste sem mohl dorazit v tak krátkém čase? Snad se nestalo nic zlého – –“

„Zlého dost, ale všechno to skončilo dobře,“ odpovídal jsem mu.

„A koho nám přivádíte?“

„Pána, který nám bude vyprávět všelicos zábavného. Zaveďte mě ke svým druhům – pak vám to povím.“

Zanedlouho mne Uys představil. Byl jsem drsnými, dobromyslnými muži vlídně uvítán. Pak jsme vzali Angličana do středu a šli ke kloofu, kdežto Quimbo setrval s koňmi poblíž hlídky ve stínu stromů.

V roklí seděli ještě čtyři lidé, zabráni v rozhovor tak vážný, že se z něho nedali vyrušit ani zprávou o našem příchodu. Tři z nich byli boery.

Čtvrtý byl Kafr vysokého, štíhlého vzrůstu a mocného svalstva. Uhodl jsem hned, že to je Somi, zapuzený bratr Sikukuniho. Dva silní lidé pravého nizozemského typu byli van Zingen a van Hoorst a třetí byl pravý obr, když se přede mne postavil – Jan van Helmers.

O celou hlavu mě převyšoval a rozměry a síla jeho údů byly v náležitém poměru k té výšce. Levhartí kožešina, která mu visela na plecích jako karos, jakýsi plášť, mu dodávala bojovné vzezření, ale přes to vše jeho modré oči zářily moudře, mírně a dobromyslně, takže jsem si ho hned na první pohled oblíbil.

„Jene, tento mynheer přichází od jefruf Sofjé a Mitjé,“ oznámil mu strýc Kees.
„Je to pravda?“ ozval se radostně.
„Ano. Přišel k nim v mém průvodu. Uvítej ho náležitě!“
„To učiním, protože zná místo naší schůzky je tedy jako našinec,“ odpovídal mladý velikán a silně mi potřásl rukou.
„Není našinec, synovce! Je cizincem v zemi a vyjel si do Kapská na krátkou lhůtu, jak činí lidé v poslední době nápadně často. Doprovodil jsem ho k jefruf Sofjé a ta ho k nám posílá s důležitými zprávami!“
„Hoho! To se asi doma něco přihodilo! Posadte se, mynheer, vezměte zavděk douškem a vypravujte rychle!“
Sáhl do jamky v půdě, vylovil z ní sklenici a láhev chvalně pověstného kapského vína. Napil jsem se, a láhev kolovala družinou až k Uysovi, jenž dopil zbytek.
Mister Giglert Grey stál vedle mne. Útek ze zajetí takových mužů byl zhora nemožný, a bylo také vidět na jeho tváři, že je smířen s osudem.
Sáhl jsem do kapsy pro jeho toboleku a vyňal jsem z ní dopis. Angličan se zřejmě ulekl.
„Přečtete si tento dopis, mynheer,“ oslovil jsem Uyse.
Sáhl po dopise, přečetl jej a tázal se:
„Shledáváte v něm něco závadného, zvláštního?“
„Nechte jej kolovat.“
Dopis přecházel z ruky do ruky, aniž se kdo pozastavil nad jeho podivnou stylizací. Konečně jsem jej vrátil Uysovi s podotknutím.
„Čtete jeho první, třetí, pátou řádku, vždy lichou až do konce a pak začnete od druhé, čtvrté, šesté, všemi sudými.“
Uposlechl, a záhy bylo v jeho tváři takové napětí, že vzbudilo zvědavost celé družiny.
„A – tohle – je něco – docela jiného!“ vyrazil posléze. „Tento dopis vám ani nemůžeme dostatečně penězi zaplatit.“
Jedenáct pravic sáhlo po dopise.
„Dej sem!“ volali na něho všichni.
„Pomalů, pomalů! Trvalo by to příliš dlouho! Přečtu vám jej nahlas!“
A začal hlasitě číst. Družina napjatě poslouchala a rozčilovala se čím dál tím více.
„Je umění napsat takový dopis a ještě větší umění rozluštit jeho tajemství,“ zvolal van Raal. „Kdo vám to prozradil, mynheer?“
„Nikdo. Přišel jsem zkouškou věci na kloub.“
„Jste znamenitý muž! A kde jste ten dopis vylovil?“
„Později! Především si přečtete tento válečný rozkaz!“
Rozebral jsem Angličanův dalekohled a vytáhl jsem z něho papír, jenž byl zase Uysem přečten. Na žádost o vysvětlení řekl jsem Angličanovi:
„Jsme zde ve stínu. Sejměte laskavě klobouk, sir, a podejte jej těmto pánům.“
Angličan, mocně rozechvěn, uposlechl. Uys uchopil klobouk a kývl.
„Aha! Tohle je tedy ten muž! A proto jste ho přivlekl? Dobrá. Podíváme se na duplikát.“
Nožem rozříznul podšívku klobouku a vyňal dopis.
„Tak to má vězet – hm – ku podivu! Souhlasí to s prvním exemplářem. A teď povězte, mynheer, jak jste zajal toho chlapíka a proč?“
„Nalezl jsem ho u Sikukuniho.“
„U Sikukuniho,“ volali všichni a sám Somi, který dosud seděl zcela klidně, velmi živě sebou hnul.
„To není možné!“ volali. „Sikukuni je u svých zulských pluků za Obrubovými horami.“
„Právím, že Sikukuni je nedaleko odtud. Chcete-li se ho zmocnit, dovedu vás k němu.“
Vztyčili se, i Somi. Tito mužové, kteří se nedali jen tak vyvést z rovnováhy, byli rozčileni.
„Žertujete, mynheer, anebo je tomu, jak tvrdíte?“ volali na mne jeden přes druhého.
„Nežertuji! Sikukuni vnikl do vaší usedlosti, mynheer van Helmersi, chtěl zavraždit jefruf Sofjé a odvléct Mitjé do zajetí. Zabránil jsem mu v tom, stíhal jsem ho až do lesa, který je odtud tři hodiny vzdálen.“
Jan Helmers mi položil těžce pěst na rameno.
„Zkřivil-li matce nebo Mitjé jen jediný vlasek, je ztracen,“ pronesl hrozivě. „Vypravujte, mynheer, ale rychle, rychle.“
„Vypravujte. Nebudeme vás vytrhovat, ale nechceme také čekat,“ pobízeli mne chvatně.
Vyprávěl jsem jim stručně všechny události, které se staly od včerejška, až k okamžiku příchodu k nim. Naslouchali napjatě. Když jsem dopověděl, byl dojem mé pravdivé zprávy tak značný, že se všichni chopili zbraní.
„Půjdeme tam. Vzhůru. Dostaneme ho ihned!“ zvolal Jan van Helmers.
„Ano,“ přizvukoval mu Zingen. „Zmocníme-li se ho, padne celé povstání a Angličané budou v koncích.“
„Na koně!“ vykřikl van Hoorst. „Nesmíme zmařit ani minutu.“
„Stát!“ rozkřikl jsem se do všeobecného křiku. „Vyslechněte mne, mynheeren, dříve než se bez rozmyslu do něčeho pustíte.“
„Ano. Vyslechněte ho,“ napomínal Kees Uys. „Mynheer se zachoval ve všem tak, že jeho úvaha a strategie nám mohou být jen k užitku.“
„Shromáždili jste se zde, abyste se poradili o důležitých věcech,“ volal jsem, „dohodli jste se však o všech podrobnostech?“
„Ne.“
„Je třeba delší doby, aby se tak stalo?“
„Ne. Vcelku jsme se dohodli a zbývají jen některé maličkosti.“
„Máte času dost a bude lépe, poradíte-li se dříve, než odtud odjedete –“

„A zatím nám Sikukuni uteče,“ namítali někteří.

„Jak vám může ujít, chce-li vás přepadnout právě zde? Můžete zde klidně na něho čekat, ale protože je možné, že dostane podezření, pokládám také já za nejlepší, abyste ho navštívili v tom lese. K tomu však není teď vhodná doba!“

„A kdy tedy?“ ozval se Jan, který hořel touhou srazit se s nepřítelem.

„Mají-li Zuluové v úmyslu zavítat sem, pak se to jistě nestane před večerem, a navštívíme-li je my, směli bychom také teprve po půlnoci vypravit se odtud, abychom na ně udeřili za úsvitu. V obou případech máte dost času k poradám. A nepotřebujete se sem vracet, nýbrž se dát k usedlosti Jana van Helmerse a pak se vypravit do atterských hor a přepadnout anglický transport, k němuž byste dorazili příliš pozdě, kdybyste zde promarnili mnoho času.“

„Mluvíte správně,“ ozval se Zingen. „Jen kdybychom měli jistotu, že zastihneme Sikukuniho za úsvitu tam, kde chceme.“

„Ano, mynheer mluví správně,“ odporoval Jan, „ale neví, kterak Sikukuni rozhodne. Což – napadne-li mu, aby nás také za úsvitu přepadl?“

„Co by se pak stalo?“ tázal jsem se.

„Nu, pak by se oba protivníci současně hnuli a mohli by se minout.“

„O té možnosti by se ovšem mělo plným právem uvažovat.“

„Proto by bylo lépe, abychom se hnuli hned –“

„A dali se nepříteli spatřit?“ vpadl jsem mu do řeči. „Promiňte, mynheeren, říkám-li „my“, neboť já pokládám vaši věc za svou vlastní. Ale zapletl jsem se již do tohoto dobrodružství a nerad bych opouštěl jeviště, dokud nezvím, jak vlastně veselohra skončí.“

Van Hoorst přistoupil ke mně a podal mi ruku. Po něm i druzí.

„Neříkejte už nic, mynheer,“ hovořil van Hoorst. „Zachoval jste se tak, jako byste byl našinec. Jsme vám za to zavázáni mnohým díkem a protože, jak vidíte, nemáme zrovna ručnic a paží nazbyt, může nám být jen vítané, jestliže vaše roer za nás nějaké slovíčko prohodí a vaše rameno to potvrdí! Pokud jde o dobu přepadení, souhlasím s vámi úplně.“

„A přece bych byl ochoten pro mynheera van Helmerse vyhradit podmínku. Kdyby se obě nepřátelské strany obešly, byli bychom nuceni protivníka zase jen zde hledat, což by zabralo mnoho času. Proto navrhuji, abychom zde vyčkali ještě hodinu po západu slunce, ale před soumrakem abychom v široké čáře obsadili vchod k údolí. Kdyby se Zuluové do té chvíle nedostavili, vypravíme se proti nim. Mám však za to, že Sikukuni tráví celý den na místě pátráním po Angličanovi, ježto se bude domnívat, že věrný jeho spojenec zabloudil někde v lese – o Čembovi, který k němu nemůže přijít se ani nechci zmiňovat.“

Tento návrh byl přijat, ač by Jan nejraději vyrazil proti Zulům hned. Jako Achilles před Trojou se od nás hněvivě oddělil a opustil kloof, aniž se zúčastnil dalších porad.

Jednáno bylo především o Angličanovi, při čemž se stalo, co jsem předvídal.

Nechtěli ho činit odpovědným za to, co učinil na rozkaz svých pánů, a protože vlastně přímo nevystupoval jako nepřítel, usnesli se, že ho zatím podrží v zajetí a propustí ho, jakmile se zmocní transportu.

Po skončené poradě bylo společně poobědováno, při čemž byl Jan stejně mlčenlivý jako dříve. Potom jsme všichni ulehli, jelikož nás očekávala, noční námaha.

Odpočinek trval několik hodin. Spali jsme totiž. Byl jsem první ze všech na nohou. Vystoupil jsem z kloofu a chtěl jsem se rozhlédnout ze strážného stanoviště po okolí.

Pod stromem stál Quimbo, pyšně se opíraje o těžkou ručnici.

„Co tu děláš?“ tázal jsem se udiven.

„Co Quimbo dělat? Oh, oh! Mynheer nevidět, že Quimbo hlídat, být stráž?“

„Ty? Hm! Tuším, že nyní má hlídku van Hoorst.“

„Oh! Hlídka jsem mynheer Raal a potom mynheer van Horst, ale spát oba moc a říci: Quimbo, vzít roer a stát na stráž u strom.“

Oba boerové nejspíš vyhověli Kafrově prosbě a poctili ho svou důvěrou, protože se nedal pro tu chvíli žádný nepřátelský projev očekávat. Proto také nebyl důvod, aby jim bylo vytýkáno zanedbávání povinností.

„Doufám aspoň, že se nic nepříhodilo,“ dotazoval jsem se.

„Nepřihodit nic, pranic! Jen velký, silný mynheer vzít kuň a jít pryč.“

„Veliký – silný? Jan van Helmers?“ ulekl jsem se.

„Ano.“

„Odjel?“

„Velký, silný mynheer s levhartí kožich na záda – pryč.“

„Kdy se to stalo?“

„Kdy? Oh! Hned, když Quimbo vzít roer a stát stráž.“

Nebesa! Před dvěma hodinami! Pádil jsem do kloofu a zhurta probouzel spáče. Lekli se při té zvěsti a hned se radili. Horkokrevný boer „van het roer“ nám zmařil celý útočný záměr a teď nezbylo, než spěchat mu na pomoc. Tvrdili všeobecně, že se dal svou odvahou strhnout k neprozřetelnému útoku na Sikukuniho ležení.

Jeden proti dvaceti a několika!

Angličana jsme zase přivázali na belgického valacha, Quimbo vylezl za něho, a jakmile byli všichni pohotově, sjeli jsme do údolí, kde pramenila čistá bystrinka, od níž mělo místo své jméno – Klaarfontain.

Koně i lidé se napojili a vyrazili jsme přímo na jih. Když jsme dosáhli roviny, pobídlí jsme koně do cvalu. Porady a

odpočinek zabraly větší část dne a slunce se již silně sklánělo k obzoru.

Boerští koně dlouho odpočívali, kdežto naši koně měli za sebou teprve nedávno skončenou namáhavou jízdu. Přesto byl můj kůň stále v čele ostatních a nejevil ani nejnepatrnější únavu po prudké jízdě.

Hůře se dařilo brabantskému koni. Těžké, byť i neobyčejně silné zvíře nebylo zvyklé na takovou honbu. Kromě toho seděli na něm dva lidé a proto se plahočilo za námi velmi namáhavě. Jen ještě čtvrt hodiny jsme museli vydržet. Slunce již zašlo a kolem nás se stmívalo. Vtom jsem zaslechl Quimbovo volání:

„Mynheer, oh, oh! Mynheer! Mynheer jít honem Quimbo!“

Zastavil jsem se a čekal jsem, až dojedou.

„Co se děje?“

„Oh! Mynheer pomoci Quimbo. Kůň nechtít běhat a Anglant nechtít také!“

„Jakže? Zdržujete snad úmyslně jízdu, Mr. Greyi? Myslíte, že za noční tmy upláchnete? Klamete se. Ruce sem!“

„Co chcete?“

„Sváží vám je pro lepší bezpečnost mého sluhu.“

„To si nedám líbit, sir!“

„To je mi lhotejší. Nemám kdy s vámi vyjednávat. Nedáte-li si spoutat ruce po dobrém, sestřelím vás z koně jako vrabce se střechy. Ruce sem, povídám—!“

Měl jsem v brašně ještě jeden řemen. Svázal jsem mu ruce a pospíšil jsem opět kupředu.

Boery jsem záhy dohonil. Při svém vyprávění jsem popsal Janovi přesně místo, kde Zuluové tábořili, tak přesně, že je mohl velmi snadno nalézt. Za tu dobu, i kdyby se byli sebevíce rozptýlili při pátrání po domněle zbloudilém Angličanovi, jistě se již zase vrátili do původního ležení – proto jsem zamířil téměř přímo k témuž místu, jakmile jsme dospěli k lesu a zabočili podél jeho výběžku.

Na místě, kde jsem s Quimbem přenocoval, jsem seskočil z koně a řekl:

„Sestupte, mynheerové, a přivažte koně; ručnice vezměte do hrstí a postupujte za mnou, pokud možno tiše.“

Uposlechli. Byli jsme zčásti zaměstnání přivazováním koní, když se v lese rozlehly dva výstřely směrem od kafeřského tábořiště.

„Kupředu, mynheeren! Vzhůru! Jan van Helmers je ohrožen!“ zvolal jsem.

Na nějaký opatrný postup se nedalo ani pomyslit. Prodírali jsme se houštinami, jak jen bylo možno. Byl jsem v čele ostatních. Tma nám bránila rozeznávat překážky – proto trvalo dlouhou chvíli, nežli jsme dosáhli mýtiny.

Zde se nám naskytlo divadlo, které mohlo každého bojovníka naplnit nadšením. Vysoko plápolajícími plameny táborového ohně ozářen, tu stál Jan van Helmers uprostřed zulukařské roty s hlavou obnaženou, protože mu spadl klobouk.

Jeho dlouhé plavé vlasy poletovaly jako lví hřiva a stejně poletoval jeho levhartí plášť. Přechází o celou hlavu všechny divochy, udržoval je pažbou ručnice od těla, a kdo se odvážil do jeho dosahu, padla na zem. Než přes to by zcela jistě podlehl, kdybychom k němu nebyli včas dorazili.

Zamířil a vystřelil jsem dvakrát. Napravo i nalevo se zablesklo a pak jsme se vrhli do bitevní vřavy. Setkali jsme se však pouze s Janem, který se na nás vytřeštěně díval a za chvíli vykřikl:

„Chci ho mít!“

A mohutným skokem zmizel našim zrakům za houštinami.

Zůstalo zde jen několik těžce zraněných Zulukařů, druzí utekli hned po mé střelbě.

Vyhovuje okamžitému vnuknutí, pádl jsem za Janem. Opodál se ozvalo funění a říčení. Obrátil jsem se tam a přišel právě včas. Tlupa Kafiřů se hnala podél okraje lesa. Přední z nich se otáčel v sedle po ostatních a volal několik slov, z nichž jsem vyrozuměl pouze:

„Indiu het roer!“

Tolik jsem věděl, že „indlu“ značí dům, obydlí, příbytek, stan, a „het roer“ se bezpochyby vztahovalo na van Helmersa, jenž byl široko daleko známý pod přezdívkou „boer van het roer“. Podle toho byl prchající náčelník odhodlán jet přímo k Janově usedlosti a pomstít se tam za dnešní porážku.

Vraceje se k opuštěnému bojišti, zaslechl jsem opodál, tedy blízko místa, kde jsme nechali koně, lidský hlas, jenž jsem okamžitě poznal:

„Ticho, Anglant! Nemluvit Quimbo! Quimbo nevzít peníze a nechtít dar. Quimbo jsem milovat mynheer, moc velký, dobrý mynheer a Quimbo udělat, co chtít mynheer. Mynheer poručil Anglant jsem hlídat a Quimbo hlídat Anglant!“

„Well! Dám ti ještě mnohem více. Přidám ti novou, pěknou roer, kterou bys mohl střílet na celou míli daleko.“

„Ticho, Anglant! Hahaha! Anglant sám nemít dobrý roer, neboť Anglant nezastřelit sviní. Anglant roer na míli daleko, hahaha! Míle, co jsem míle? Svině nebo kočka? Quimbo nesníst míle, jestliže Quimbo střílet míle.“

„Rozřízneš-li řemeny a necháš-li mě odejít, dám ti celý vůz sádla na kůži a vlasy, celý vůz sádla, které voní — — —“

„Mlčet!“ křičel Kafiř, zřejmě již rozčilen. „Anglant dát vůz sádla a nemít než dlouhé, hubené kosti. Sádlo vonět? Anglant sádlo vonět. Sám Anglant sežrat sádlo, kdyby vonět. Nerozumět Anglant, co vonět. Anglant cítit Quimbo a vědět, kdo vonět, Anglant nebo Quimbo.“

Těžký krok belgického koně se ozval docela blízko. Můj sluha měl štěstí, že nepřišel o minutu dříve. Byl by zcela jistě padl do rukou rozlíceným Kafiřům.

Vyšel jsem jezdcům vstříc. Quimbo sklouzl okamžitě z koně, uskočil za něho a chopiv se uzdy, napřáhl oštěp.

„Teta ilizvi! Kdo jsem tady?“ zvolal.

„Já, milý Quimbo!“

„Oh! Mynheer! Quimbo moc jsem rád, že Quimbo mynheer vidět. Anglant chtít pryč od Quimbo, ale kůň nechtít, on padnout na Anglant a Quimbo.“

„Počkej zde!“ poručil jsem a spěchal k bojišti, kde se všichni boerové shromažďovali. Také Jan se vrátil a stál zde mlčky, nedbaje výčitek, jež se na něho sesypaly.

„Mynheeren! Zulukaři ujeli na koních,“ oznamoval jsem. – „Dbejme, abychom se zmocnili jednoho nebo dvou zbylých pro Angličana a mého sluhu, neboť jejich kůň klesá únavou. Podívám se zatím, kterým směrem se pustili Kaffi. Sečkejte zde do mého návratu.“

Vyhledal jsem rychle naše koně, vyšvihl jsem se na ryzáka a pustil se cvalet do roviny. Nejméně deset minut se mnou kůň pádil. Pak jsem ho zastavil, seskočil jsem a položil ucho na zem.

Můj výtečný klusák mne donesl tak daleko, že jsem byl prchajícím Kafrům zcela nablízku. Slyšel jsem dupot jejich koní a bylo mi též jasné, kterým směrem se dali. Nepochyboval jsem již, že Sikukuni, soptící vztekem, se hodlá vrátit k usedlosti Jana van Helmerse.

Kafrů zbylo jistě asi dvanáct. Dalo se očekávat, že by sousedé Helmersovi museli s nimi podstoupit těžký boj, kdyby chtěli farmu obléhat a vzít ji útokem. Bylo třeba tomu zabránit, pokud jen možno.

Vrátil jsem se do lesa. Dorazil jsem ke Quimbovi a spatřil jsem boery, zaměstnávající se Angličanem, který jim za sebe nabízel výkupné a vista. Nemohli ovšem jeho návrhu vyhovět, ježto by mohl prozradit náš záměr, pokud se týkal dopravy anglických zbraní Kafrům.

Podářilo se jim chytit tři kaferské koně, z nichž jednoho určili zatím pro Greye a druhého pro Quimba, takže si mohl brabantský valach oddechnout.

Oznámil jsem sousedům, co jsem zaslechl a vypátral, a Jan van Helmers se okamžitě sháněl po svém koni.

„Pojedu za nimi!“ volal, máje již nohu ve třmenu. „Kdo dobrý, za mnou, mynheeren!“

Zadržel jsem ho.

„Počkejte aspoň chvíli, mynheer!“ žádal jsem ho. „Přece již víte, že přenáhlenost i v nejhorším nebezpečí tropí jen škody. Popřejte svému koni půl hodiny oddechu, nakrmte ho a napojte! Nedaleko odtud prýští pramen – je to věc nezbytná pro tak dlouhou jízdu. Záleží hlavně na koni, chce-li se jezdec dostat kupředu.“

„Nepopírám to, mynheer. Ale jen půl hodiny a dále nic. Na tom trvám,“ odpovídal zasmušile a vedl koně naznačeným směrem k vodě.

„Quimbo! Doved’ naše koně za mynheerem a dej jim pít,“ velel jsem.

„Ano, mynheer! Kůň žrát a pít, ale Quimbo ne dva koně, nýbrž tři koně pít.“

A sebral kromě ryzáka a brabantu ještě volného koně kaferského. Neměl jsem kdy, abych pátral po důvodu toho jednání a zatím jsem prohlédl druhé ukořistěné koně.

Zvířata náležela malému, avšak velmi vytrvalému typu mozambickému, jehož užívají kaferští náčelníci pro svou vlastní potřebu a pro své chráněnce. Jinak se skládá jejich vojsko jen z pěchoty.

Koně měli po obou stranách sedla slušně velké měšce tlučené kukuřice, což bylo velemoudrým zařízením, neboť toto vydatné krmino udržuje koně zdatné a vydrží déle než suché stěbliny, jež vyprahlá země poskytuje.

Quimbo se záhy vrátil a chopil se koní, které jsem dosud horlivě prohlížel. Odcházíje, prohodil:

„Tyto koně také pít.“

Měl tedy něco za lubem. Patrně byl pro něho brabantův hřbet přece jen příliš široký, a proto jej rád zaměnil za kaferského koně. Nenamítal jsem nic proti tomu, jen jsem podotkl:

„Pečuj o tyto obrovské měšce, Quimbo! Je v nich kukuřice, která se koním velmi dobře hodí.“

„Kukuřice? Oh! Boer nedostat kukuřice, jen mynheer a Quimbo.“ – Nato odešel.

Přistoupil jsem k Holanďanům, chtěl jsem s nimi pohovořit. Jan se právě vracel bez koně, jež zůstal v Quimbově dozoru. Přistoupil k nám rovněž, aby se zúčastnil porady.

Rozumělo se ovšem, že jsme se chtěli hned pustit za Zulukaře, bylo však pochybné, vydrží-li naše koně tak namáhavou jízdu. Mého koně oceňovali za nejlepšího, a protože se Jan nedal ničím zdržovat, bylo posléze rozhodnuto, že se s ním vypravím napřed a druzí že se poženou za námi, pokud jim koně stačí.

Odebral jsem se k prameni, abych toto usnesení sdělil Quimbovi.

„Quimbo pojede s mynheer,“ prohlásil hned.

„Nesmíš! Musíš střežit svého Anglant!“

Neodpověděl a prudce se otočil.

Pak přišel Jan van Helmers a vysedl na koně. Učinil jsem totéž a upozoroval, že jeho i můj kůň je zásoben kukuřicí – známka pozornosti mého dobrého Kaфра.

Rozloučili jsme se s boery, kteří chtěli vyčkat v lese úsvitu. Doporučil jsem ještě Quimba jejich přízni a pobídl jsem koně.

Jan ujížděl vedle mne mlčky, zaměstnán svými myšlenkami, z nichž jsem ho nechtěl vyrušovat. Jeli jsme asi půl hodiny klusem – pak jsem za sebou zaslechl koňský dusot.

Zastavil jsem a očekával jsem jezdce. Přihnal se tryskem, sotva mohl při tom koně zastavit. Již při prvním slově jsem poznal Quimba.

„Mynheer! Oh, oh! Quimbo myslet, že Quimbo nedohonit mynheer.“

„Blázníš, Quimbo? Co chceš?“

Poněvadž jsem od černocho něco podobného očekával, nevyzníval asi můj dotaz příliš přísně.

„Quimbo nezůstat s mynheer boer, Quimbo jezdit s mynheer. Quimbo mít kůň Zulu a kukuřici.“

„Kdes nechal brabant?“

„Brabant moc bolet Quimbo nohy. Quimbo nepostavit se na nohy. Brabant jsem u boers, boers také bolet nohy.“

„Angličan – – –?“

„Anglant? Na brabant, boers držet – – –“

Co s ním? Smál jsem se v duchu jeho útlocitu.

„Pojď tedy, ale zlomíš-li si vaz, přičti to na svůj vrub. Nemohu tě honit zpět.“

Vjždě jsme pak spěšně pokračovali. Quimbo mohl svého nového koně nohama lépe obemknout, a ačkoli ležel téměř na hřbetě hřbetem, dařilo se mu přece jen lépe než na belgičanovi.

Jeli jsme celou noc až do úsvitu, pak jsme koním popřáli oddech. Nakrmili je a vyjeli znovu.

Narazili jsme na stopu Zulukafrů. Černoši měli zřejmě velmi dobré koně – jinak bychom je byli vbrzku dohonili. Mohli si ovšem pomyslet, že jsou stíháni, a proto asi poháněli zvířata všemožně – stejně jako my.

Právě v poledne jsme se znovu zastavili na půl hodiny, a když jsme před soumrakem opětne zarazili jízdu, byli jsme již velmi blízko lesa, v němž jsem se s dlouhým Gilbertem Greyem poprvé setkal.

Koně vydechovali kotouče páry a leskli se potem. Jejich boky zimničtě bušily, takže jsme nemohli poslední kus cesty urazit bez odpočinku aspoň několikaminutového. Farmě mohlo ovšem být osudné, že jsme tam nedorazili dříve, a proto, jakmile koně jen poněkud nabyli dech, ujížděli jsme dále.

Jízdu odhadnutou na dva dny jsme vykonali za necelý den. Nutno uvážit, že můj kůň tuto vzdálenost proletěl dvakrát bez náležitého odpočinku. V krajině tak chudé na vodu a píci, v půdě většinou kamenité to bylo vlastně nad sílu i nejlepšího koně.

Kdo by se tedy divil, že jsme do návrší stoupali je krokem. Za návrším dolů po svahu se prostíralo údolí, v němž se rozkládala Janova usedlost.

Právě jsme dosáhli návrší, když se dole rozlehly výstřely.

„Quimbo! Podrž koně a jed' za námi krokem! Mynheer! Seskočit! Pěšky se tam dostaneme dříve,“ volal jsem při seskoku.

Jan uposlechl. Pádili jsme ze svahu do údolí, držíce ručnice připravené k střelbě.

Výstřely byly opakovány, dokazujíc nám nad slunce jasněji, že v usedlosti byla velmi bdělá stráž, která se nedala Zulukafrů překvapit.

Sotva dechu popadajíce, dorazili jsme k zahradě, přemetli se přes plot a zabočili podél nároží do dvora. Mysleli jsem si, že především brána bude předmětem útoku, jak tomu bývá v dobrodružných románech. Ale zmýlili jsme se! Sotva jsme doběhli k bráně, ozvala se střelba od zadního průčelí obytného domu.

„Nepřítel přestoupil ohradu a je již ve dvoře a zahradě. Naši ho ostřelují z hořejších oken! Pojďte!“ hovořil Jan, vraceje se podél zdí, načež se přehoupł přes ohradu.

Přemetl jsem se rovněž a sotva jsem se dotkl nohou půdy, zaslechl jsem chřestivý úder pažbou.

„První!“ zasykl Jan.

Zahlédl jsem před sebou tmavé nahé tělo, rychle se ke mně přibližující. Namířil jsem a spustil.

„Druhý!“

„Holaho! Kdo stílí tam dole?“ tázal se kdosi mocným basem z okna.

„Já, strýče Jeremiáši!“ odpověděl Jan a právě stisknul spoušť pušky namířené na jakýsi terč, jež jsem nerozeznával. Výkřik, jenž v příští vteřině zazněl, mne přesvědčil, že to byl terč živý.

„Třetí! Kde jsou ostatní darebáci?“ volal Jan.

„Dva nebo tři byli ve dvoře – – –“

„Ti jsou již pryč!“

„– – – a ostatní v zahradě.“

„Pošlu jim tam návštěvníka!“ pravil Jan a přiskočil k levhartově budce.

„Tuffel!“

Dravec vyrazil ze sebe sykavý mrkot.

„Tuffel! Pojď! Dávno jsi již neviděl Zulu.“

Vytáhl zvíře za řetěz z budky, odepjal mu pouta a otočil řetěz dravci okolo krku.

„Přistupte ke mně, mynheer. Tuffel je ochočený a neublíží nikomu z domácích. Dokud budete u mne, nemusíte se ho obávat. Strýče Jeremiáši! Holá!“

„Holaho! Co se děje?“

„Je někdo z domácích venku? Pouštím Tuffla na procházku.“

„Pust' ho Jene. Všichni jsme doma.“

„Tuffle! Chytej, trhej – – –!“

Dravec vyrykl a tiše zmizel ve tmě. Hned nato jsme zaslechli výkřik člověka, po němž se ozval úsečný řev dravce. Levhart byl tedy již v „práci“.

„Zase jeden! Pojďte, mynheer! Pošlu Tufflovi pomocníka.“

Přiskočil k úzké vysoké kolně, vyrazil skobu a rozevřel dveře.

„Robe!“

V okamžiku vyběhl do nádvoří pštros.

„Robe! Trhej, drápej!“ velel Jan a postrčil zvíře k zahradě.

Pták zamával perutěmi a pádil naznačeným směrem.

„Neublíží levhart pštrosovi?“

„Ne. Pijí oba společně mléko z téhož kbelíku. Pojďte, mynheer. Musíme dostihnout kafeské koně a zmocnit se jich. Pak budou jezdcí ztraceni.“

Přeskočili jsme znovu plot, zatím co se v zahradě rozléhaly výkřiky lidí a řev dravce. Koně byli zajisté kdesi poblíž usedlosti, proto jsem řekl.

„Obejdeme ohradu z té i oné strany. Rozdělme se.“

„Ne, ne! Již kvůli levhartovi se ode mne nesmíte hnout. Kdyby přeskočil ohradu – ač nemyslím, že by to dokázal – neubránil byste se mu.“

Vtom se nám kmitla před očima temná hmota a za ní druhá. Poslal jsem za nimi výstřel. Třetí Kafr chtěl podle nás proklouznout, avšak Janova koule ho srazila k zemi.

A již jsme také zaslechli koňské funění a pak dupot kopyt, vzdalující se od nás.

„Tam stáli!“ vykřikl zuřivě Jan. „Dva nám ušli, nezasáhl-li jste některého z nich.“

„Zasáhl jsem druhého; vím to jistě,“ pravil jsem, „ale dva ušli přece. První a pak ten, jenž držel koně.“

„Ale druzí to zaplatili životem. Nebo neznám Tuffla.“

Ještě za jeho řeči zapraskaly tyčky v ohradě. Domnívaje se, že se tudy žene čtvrtý Zulu, obrátil jsem ručnici pažbou vzhůru, avšak byl to levhart, který se snesl k zemi a v témž okamžiku jako blesk se na mne vrhl a srazil mne k zemi.

„Tuffel! Zpátky!“ zvolal Jan, přiskočiv, avšak zvíře již okusilo krve, rozdivočilo se a neposlechlo.

Jeho tlapa se mi zaryla hluboko do ramene a strašný chrup se pokoušel o styk s mým hrdlem. Leže pod dravcem, odrážel jsem jeho chřtán, při čemž jsem tiskl bradu k hrudníku, abych se vyhnul nebezpečnému hryznutí. Nohama jsem přilnul pevně k zadku zvířete tiskl je k břichu, aby mně zadní tlapy nemohly ublížit.

Přes tuto zoufalou obranu bych dravci brzy podlehl, kdyby mi nebyl Jan okamžitě pomohl.

Mladý obr uchvátil zvíře za obojek, trhl jím, takže jsem až povyskočil a zpět zase se zřítíl k zemi, pak zatočil zvířetem ve vzduchu a mřtil jím k tyčkovému plotu, takže nejen plot, nýbrž i levhartovy kosti zachřestěly.

Vzchopil jsem se a vytasil jsem nůž.

„Musíme ho usmrtit,“ pravil jsem. „Zdivočel opět.“

„Není třeba, mynheer! Již vám neublíží,“ pravil Jan klidně a pokleknul na levharta, jenž se mocnému tlaku jeho těla bránil jen temným skučením, otočil obojkový řetěz kolem stěžejního kamene, jenž byl podporou tyčkám a byl dobře zapuštěn v zemi. Pak vstal.

„Bude zde viset až do rána. Ve dne stačí můj pohled, aby zkontl a byl poslušný. Zranil vás?“

„Na rameně.“

„Pojďte rychle, abychom vás obvázáli. Jednal jsem trochu neopatrně, že jsem zvíře uvolnil, avšak bylo by nám jinak ušlo víc nepřátel!“

Přeskočil lehce plot, což jsem já vykonal zvolna, zatínaje zuby bolestí.

„Otevřte nám strýče Jeremiáš!“ volal Jan.

„Hned,“ odpovídal shora boer. „Jak se daří Zulům?“

„Dobře. Dva ušli, na ostatní si posvítíme.“

Dveře se otevřely. Chtěli jsme vkročit do předsíně, vtom se ozval dupot příjíždějících koní a současně se rozlehl úzkostlivý pokřik – Quimbův:

„Oh – oh! Mynheer! Zlý duch žrát Quimbo a kůň!“

Jaký to mohl být duch? Jan pádil k vratům, odhodil závoru a otevřel. Za několik okamžiků se přihnul Quimbo na kaferském koni; druzí dva koně, ač jejich uzdu nedržel, cválali za ním a za nimi se hnali pštros s rozpjatými perutěmi a kupředu nataženým krkem.

„Oh! Duch chytat ubožák Quimbo! Mynheer hned zastřelit zlého ducha!“ bědoval Kafr, zastavil se přede mnou a ukázal za sebe.

Starý Jeremiáš stál s velkou svítilnou mezi dveřmi – viděli jsme na výjev jakž takž. Jak

jsme se později dověděli, vyběhl pštros rozevřenými zadními vrátky, kudy vnikli Zulu do zahrady a srazil se s příjíždějícím Quimbem, jenž ve tmě nepoznal ptáka. Teprve v nádvoří zjistil, jaký zlý duch ho pronásleduje, a zmužilost se mu rychle vrátila. Seskočil z koně, popadl oštěp a rozpráhl se proti opeřenému stihateli.

„Cože? Duch je pták, jsem pštros? Chvilku zde! Quimbo ukázat pták dělat ducha!“

Ale přepočítal se. Pštros, který je na svobodě velmi plachý, se v domácnosti ochočí a stává se ostražitým hlídačem.

Quimbo nabyl nyní o tom zkušenosti. Sotvaže pozvedl oštěp, srazil ho pštros k zemi. Dal mu pocítit tíhu svých tříprstých nohou a mřil mu mocným zobákem na hlavu.

Na štěstí klofl jen po účesu, který v okamžiku pozbyl své trepkovité podoby. Nešťastník se jal pronikavě křičet.

„Pomoc! Mynheer! Oh! Ubožák Quimbo! Oh! Oh! Kde krásné vlasy Quimbo? Mynheer, střelit, zabít, probodnout pštroso –“

„Robe! Zpátky!“ zvolal Jan a uchopil ptáka za vlající perut’.

Zvíře uposlechlo a bylo boerem dopraveno do dosud otevřené kolny. Quimbo se vzchopil, chtěl v náрку pokračovat, stále ještě zakrýváje účes rukama, než vtom spatřil mé rámě a roztrhaný zakrvácený oděv. Hned ke mně přiskočil a zvolal starostlivě:

„Mynheer jsem zraněn! Mynheer jsem ublížen! Oh! Oh! Quimbo hned moc zavázat rána dobrý mynheer.“

Sousedé zatím vyběhli ze stavení a také Mitjé s čeledí se dostavila. Při náрку Quimbově

zapomněli na všechny dotazy a obklopili mne. Dopravili mě hned do světnice a prohlíželi mé zranění.

Rána byla velmi bolestivá, ale nebyla nebezpečná. Mitjé přinesla obvazy. Teprve pak na mne útočili dotazy. Potom se lidé ozbrojili a opatřili svítilnami, aby přehlédli bojiště.

V nádvoří leželi tři Zuluové, avšak za budovou měl levhart ještě bohatší žně. Nalezli jsme pět černochů, z nichž dva měli četná zranění, způsobená pštrosím zobákem. Nejspíše na ně útočil Rob dříve, než levhart dokončil dílo zkázy.

Pátrali jsme také směrem, kde stáli kaferští koně. Také zde byli dva Zuluové – naše výstřely se tedy neminuly cíle. K

velké Janově zlosti nebyl Sikukuni mezi padlými. Unikl opět.

Předešlého dne pohřbili sousedé tři Kafry, kteří zahynuli v lese a jejichž vlastnictví jsme dali z úkrytu přenést do usedlosti. Na příští den byl ustanoven nový pohřeb, daleko větší.

Pak teprve mělo být rozhodnuto nad zrádcem Čembou, určeno potřebné k dalšímu stíhání Sikukuniho a k přepadení anglického transportu válečných potřeb pro Zulu.

IV. KAPITOLA

Vstával jsem časné, ač jsme šli velmi pozdě spát. Když jsem vešel na nádvoří, spatřil jsem Mitjé, která již bděla. Měla na starosti mnoho hostů a vědomí hospodyňských povinností zkracovalo její odpočinek.

Pomyšlení, že nám náčelník Zulukafrů opět ušel, mě pohánělo ven z usedlosti. Levhart visel dosud na stěžejním kamení a lačně mžoural po svých obětech, ležících nedaleko něho.

Záhy jsem našel koňské šlépěje. Směřovaly údolím dolů, načež odbočovaly k východní straně. Rád bych poznal jejich další směr – proto jsem se vrátil do usedlosti a vzbudil Quimba, aby mi osedlal ryzáka.

Ačkoli mě rána pálila a bolela, sedl jsem na koně. Vyhledal jsem stopy uprchlíků, pustil jsem se po nich, až konečně jsem nabyl jasný a pevný úsudek o jejich dalším směru.

Zastavil jsem se ve vzdálenosti asi čtyř anglických mil od usedlosti na návrší. Uzářel jsem na východě temena Obrubových hor, právě ozářená sluncem, kdežto jejich úpatí a krajina směrem ke mně byla dosud zastřena mlhami.

Daleko za náhorní rovinou byl kerský průsmyk, směřující přes hory, a dále nahoře se rozvířal průsmyk klejský, jediná schůdná cesta do země za horami. Jiné přechody přes hory nebyly – aspoň tehdy nebyly známy.

Stopy uprchlíků směřovaly přímo k průsmyku klejskému, takže jsem nabyl přesvědčení, že již Sikukuniho nedohoníme. Jeho koně byli ovšem dlouhou jízdou od Klairfontainu unaveni, avšak měl jich dost na střídání a nabyl kromě toho před námi náskok, jenž bychom nemohli vyrovnat ani tehdy, kdybychom měli po ruce čerstvé koně.

Vraceje se, zpozoroval jsem nedaleko usedlosti tlupu jezdců, přijíždějící poboční cestou a směřující zároveň se mnou k témuž cíli. Zpozorovali mě rovněž. Zastavili a vyčkávali.

Napočítal jsem třicet statných boerů, jejichž osmahlé tváře byly zastíněny plstěnými širáky a mocné plece opatřeny těžkými ručnicemi v závěsu.

Pozdravil jsem. Jezdci mi vlídně poděkovali.

„Kam, cizince?“ tázal se mne jejich náčelník.

„Z projížďky domů,“ odpověděl jsem.

„Z projížďky? Podle toho bydlíte někde poblíž.“

„Jsem hostem Jana van Heltersa.“

„Boera van het roer? Jste nám vítán.“

Podal mi ruku, potřásl mi srdečně pravicí a tázal se, jsem-li Holanďan.

„Nikoli. Přízvuk mě řekne, že vás o tom může přesvědčit. Přesto však prosím, abyste mne pokládali za řádného Nizozemce.“

„To chceme, přejete-li si to, mynheer! Uděláme to dokonce velmi rádi. Synovec Jan je doma?“

„Ano. Má mnoho hostů.“

„Kohopak?“

„Především souseda Zelmsta, dva mladé Hoblyny a strýce Jeremiáše. Ještě dnes přijdou van Zingen, Velmar, van Raal, van Hoorst, Kees Uys a jiní.“

„Skutečně? Budou tedy všichni naši čelnější přátelé pěkně pohromadě. A to se zrovna hodí! Byl vám sdělen účel té schůzky přesto, že jste cizinec?“

„Ano.“

„Pak jste jistě spolehlivým přítelem a můžete nám snad říci, dostavil-li se už Somi –“

„K Jasnému pramenu? Ano.“

„Docela jistě?“

„Mluvil jsem tam s ním.“

„Co pravíte? Směl jste s nimi do raafského pohoří?“ tázal se udiveně.

Pozoroval jsem, že tato okolnost mi u nich dodává jakési úcty. Proto jsem odpověděl:

„Byl jsem tam, avšak pojedte, mynheeren! Jan van Helters vám všechno poví sám.“

Popojel jsem vpřed a tlupa mne následovala. Teprve nyní si mne všiml lépe a jejich náčelník jel po mém boku.

„Jste raněn, mynheer?“

„Ano.“

„Vystřelem?“

„Ne. Janův levhart si brousil na mně svůj chrup.“

„Pak jste asi provedl nějakou neopatrnost, neboť to zvíře je dobře ochočeno a dávají mu tolik žrádla, že neublíží nikomu z domácích ani známých. Víte, jak synovec Jan tu kočku dostal?“

„Ne.“

„Je tomu právě pět let. Janovi bylo tehdy sedmáct. Protože potřeboval břídlíci na střechu, zajel si do hor na severu. Déšť ho zahnal do jakési skalní štěrbiny, vlastně sluje, která čím dále tím více se úžila do skal. Zrovna se posadil, když se za ním ozvalo mňoukání a prskání kočky, po němž následovalo dravci mručení.

Jan lezl dál a našel mladého levharta, hezky již vzrostlého, který se bránil každému dotknutí drápy, zuby a pronikavým vřeskem. Ale Jan ho uchvátil za šíji a vlekl ho před sluj. Nebyl již daleko od denního světla, když vtom se venku ozval vzteklý řev a vchod do štěrbin se zatemnil.

Stará levhartice se vracela domů a za strašného řevu se vrhla na Jana. Neměl kdy, aby se chopil roer nebo nože a byl proto nucen bránit se rukama, přičemž mu ovšem těsnost sluje byla zrovna vhod.

Jak to dokázal a dokončil nevím, ale nakonec zardousil levhartici pouhými rukama a dnes nosí její kožesinu na plecích jako karos. Mladého levharta přinesl domů a zkrotil ho. Je to zvířátko, které vás tak pošramotilo.“

„Zdá se, že dravce občas používají za hlídače a po případech za obránce usedlosti.“

„To se stalo již dvakrát, a to s úspěchem, ale neradil bych Janovi, aby zvíře vypouštěl na noc, protože by je pak bylo nesnadné krotit.“

„To se právě stalo včera večer.“

„Cože? Byla snad usedlost přepadena?“

„A velmi vážně.“

„Kýmpak, mynheer? Naháníte nám strach.“

„Sikukunim“

„Není možné.“

„Je to skutečnost, mynheer!“

„Sikukuni je přece u Zulů za horami.“

„Byl zde a tyto šlépěje vytlačili jeho koně. Vracím se právě z jejich sledování, které jsem podnikl, abych zvěděl, kterou cestou se pustil. Ale tam je již usedlost, kde vám budou vyprávět podrobnosti.“

Pobídl jsem koně k mírnému klusu. Z usedlosti nás zpozorovali a vyšli nám vstříc, jakmile jsme zajižděli k vratům.

„Haló! Cumpeer Huyler!“ zahoukl strýc Jeremiáš. „Tohle je vzácné překvapení! Copak vás vyzvedlo na koně a doneslo k nám?“

„Zuluové – co jiného? Chopte se roer a pojdte s námi. Sousedé za horami nám oznámili, že Kafrové táhnou k průsmyku klejskému, a proto jsme se vydali na cestu, abychom sousedům pomohli.“

„Velmi chvalitebná věc a velmi hezká, Cumpeere, ale prokažte nám malou laskavost a nepouštějte se tryskem do Zulů, dokud nepohovoříte se synovcem Janem a ještě s několika našinci, s nimiž se zde setkáte. Každý z nás má koně a roer a jistě nebudeme chybět tam, kde nás bude třeba. Tak, tak. Sesedněte, lidé, a vlezte do vrat.“

Koně byli odevzdáni čeledi a muži vstoupili do prostorné světnice. Chtěl jsem za nimi, avšak Quimbo, jenž přišel ze zahrady, mě zadržel.

„Mynheer!“ šeptal. „Boer chodit domů a Somi také chodit z hory.“

„Jakže? Viděl jsi je?“

„Quimbo vidět všechny hory, všechny boer a Somi. Také tlustý kůň Quimbo chodit.“

Rozevřel jsem bránu, kterou někdo za příchozími zavřel, vyběhl jsem před vnější ohradu. Boerové sjížděli již ze svahu do údolí a zdaleka mávali svými širáky usedlosti na pozdrav. Když mne spatřili, pomyslili si asi, že věci na farmě měly šťastný průběh.

Jejich příjezd vyvolal v usedlosti dvojnásobný ruch. Dříve přišli sousedé uchystali několik stolů a lavic, vynesli vše na nádvoří a sestavili tabuli, k níž mohla zasednout celá společnost. Pak nastalo zdravení, dotazy a vysvětlování o událostech, které se právě přihodily, přičemž se ovšem důkladně snídalo.

Družina jedoucí od Klairfontainu nezažila nic pamětihodného, měla však o nás a celou usedlost vážné starosti, a proto spěchala, jak jen koním bylo možné. Quimbo, jehož jsem jim doporučil a který jim hanebně prchl, byl zahrnut výčitkami, protože se boerové pátráním po něm zbytečně omeškávali.

Černoch naslouchal výtkám s neobyčejným klidem a vysvětloval mužům velmi málo. Protože nebylo kdy na výslechy, byl Angličan, jemuž boerové za jízdy ovšem uklouznout nedali, umístěn v dobrém vězení. Spoutaného ho zavlékli do komory, kde byl Čemba, očekávaje rozsudek boerského válečného soudu.

Jediný mezi nimi neseděl – Somi. Sotva odevzdal svého koně čeledi a zvěděl o mém zranění, vyšel z usedlosti. Vrátil se až ke konci přesnídávky se silným svazkem bylin. Rozeznával jsem mezi nimi několikérý druh vřtoedu a zarděnic královských.

Přistoupil ke mně a ukázal mi svazek.

„Dobrý mynheer je zraněn. Somi znát květiny na rány, aby nepřijít horečka, ale rychle uzdravit. Dobrý mynheer ukázat a Somi zavázat.“

Dávno již jsem měl zkušenosti o tom, že primitivní národy umějí užívat různých bylin, o jejich neobyčejné hojivé síle podnes učenci nemají potuchy. Proto jsem byl ochoten přijmout nabízenou pomoc a odstoupil jsem s Kafrem, abych se dal od něho převázet.

Spatřil mé zranění a zamračil se.

„Rána je zlá. Neříznout, nebodnout, nestřelit, nýbrž dravec roztrhat. Zlá léčba. Somi přiložit byliny, dříve však vymačkat šťávu. Ale mynheer muset být silný, mynheer mít velká bolest.“

Rozdrtil byliny, nakapal šťávu do rány a pak přiložil rostlinnou drť a dobře obvaz připevnil.

„Somi každý dne sbírat čerstvé byliny a dávat mynheer,“ podotkl, když dokončil lékařské ošetření.

Ze sympatických rysů jeho tváře jsem četl jeho zřejmou náklonnost ke mně. Náhle však jeho tvář nabyla výrazu, který bych skoro mohl označit názvem ztrnulosti. Rychlé vztyčení obou paží vyjadřovalo svrchovaný úžas, jaký si jen lze pomyslet.

„Čarga!“ vykřikl a skočil ke dveřím, ve kterých se objevila Mitjé, aby dohlédla, jsou-li hosté spokojeni.

„Čarga!“ zvolal znovu. Rozepjal náruč a stanul přímo před děvčetem.

Pozornost všech byla připoutána k tomuto výjevu.

Dívka se udiveně zadívala na Kafra, jenž stál před ní ve zřejmém úžasu, jako by viděl drahocenný předmět, jenž pro něho znamenal svrchované štěstí.

Ale náhle mu paže sklesly a jeho hlas se zachvěl žalem.
„Oh! Ne Čarga! Není to možné. Čarga teď stará, kdyby žít, ale ne tak mladá a krásná. Ale proč vyhlížet dívka jako Čarga a proč mít řetěz a dračí zub Čarga na krk?“
„Jste Somi?“ tázala, se ho.
„Ano. Somi mluvím.“
Ve zřejmém rozechvění si pohrávaly její prsty řetízem.
„Tyto dračí zuby a řetízek jsou památkou po mé matce.“
„Kdo matka? Kde matka? Jmenovat matka?“
„Nevím. Boer van Helmers našel mne v Kalahari u mé umírající matky. Pramen, u něhož nás našel, vyschl vedrem a matka zahynula žízni.“
„Pramen? Studna? Jmenovat rychle studna!“ zvolal Somi.
„Studna Ulvimi.“
„Ulvimi. Jak dlouhý čas? Oh! Mluvit rychle! Srdce Somi bušit, rozskočit, prasknout –“
„Stalo se to za horkého léta před šestnácti roky.“
„Tak dávno! Ishumut i tantatu – deset a šest roky. Oh! Somi prchnout přes Sikukuni, avšak Somi dříve poslat k Ulvimi ženu milou, krásnou Čargu a Somi přijít a uvidět hrob – rozkopat hrob a vidět Čarga mrtva, ale ne malá dcera. Čarga žena Somi a ty dcera Čarga a Somi!“
Mluvil rozčileně a spěšně v radostném vzrušení, takže mu bylo sotva rozumět. Potom sevřel dívku v náručí, tiskl ji mocně k sobě, desetkrát, dvacetkrát, stále se dívaje do jejího žhavého obličej a vyražaje z prsou radostné výkřiky.
„Mé dítě, má dcera, malá, krásná Čarga! Chtít má dcera a milovat otec Somi?“
Plačíc, pokyvovala hlavou, objala jeho šíji a líbala ho, nedbajíc shromážděných boerů, kteří byli hluboce dojatí.
„Jak se jmenovat má dcera? Chtít vědět, aby otec volat jméno.“
„Mitjé.“
„Mitjé? Co jsem Mitjé? Somi nevědět a nepochválit. Mitjé volat Holant a boer, ale Somi volat Čarga, neboť dcera jmenovat se jako matka.“
Zadíval se tázavě na Jana, jenž přikročil s pocity zjevně velmi smíšenými a vyslechl celou rozmluvu.
„Otec Jan nalézt i Čarga a Čarga jsem sestra Jan?“
„Mitjé se měla stát mou ženou,“ odpověděl rozpačitě mladý obr. Ač měl sebevědomí bělošské a národnostní superiority, přece jen přemýšlel asi o tom, že Somi bude prohlášen za kaferského krále.
„Žena Jan?“ volal Somi překvapen. „Oh! A Jan milovat ubohé dítě bez otce?“
„Ano.“
„Nechť Jan vzít si Čarga. Ale Čarga nejsem už ubohé dítě. Otec Čarga je Somi, král a Somi mít mnoho –“
Umlkl a sáhl do pláštěku, jenž pokrýval jeho tělo. Vylovil malý předmět a ukázal jej Janovi.
„Jan vidět, co to jsem“
Boer chvíli mlčel, pak pravil:
„Diamant. Černý, kapský diamant. Mezi bratry za pět tisíc Holand'anů. Strýce Uysi! Vy jste znalec. Podívejte se a povězte, mám-li pravdu!“
„Máš pravdu, Jene! Spíše o nějaký tisíc víc než méně,“ odpověděl Kees Uys.
„Kámen je černý diamant,“ pyšně řekl Somi. „Somi mít mnoho diamant, mnoho malé a mnoho velké než zde. Somi nalézt na útěk diamant v jeskyni a skrýt mnoho diamant v zemi, kde nenalézt jiný muž. Ale Somi přinést diamant a dát Jan, protože Jan milovat ubohou dceru Kafr bez otce.“
To byla ovšem podivuhodná událost a trvalo dlouho, než se skupiny rozdělily a hovor zabočil na předměty dřívější. Somi a Jan zmizeli s Mitjé ve vnitřních světnicích, nejspíše aby matce Sofji oznámili významnou událost.
Zatím se boerové radili o zamezení anglické dopravy válečného materiálu.
Dalo se očekávat, že výprava se zbraněmi bude provázena náležitým průvodem a byl tudíž příchod Huylerovy družiny Kees Uysovi velmi vítaný, ježto se v takovém počtu mohli boerové s Angličany spíše měřit.
Až k horám Atterským byla vzdálenost odhadnuta na den jízdy, a poněvadž transport měl přijít přesně podle údajů v dopise pozitivní. Bylo učiněno, usnesení, že se boerové vypraví hned tohoto dne večer. Protože však naši koně byli dosud venku unaveni, vypravili se poslové do sousedství, aby přivedli svěží koně. Huyler se postavil v čelo poselstva.
Než se vrátil, což se stalo asi za čtyři hodiny, byly zahlazeny všechny stopy včerejšího nočního boje, a pak dali boerové předvést Čembu, aby nad ním vykonali soud.
Kafr se velice divil. Uviděl pohromadě tolik boerů. Tvářil se velmi zděšeně, když mu bylo oznámeno, proč byl předveden.
Opakoval totéž, co mi pověděl již dříve. O dalších záměrech Sikukuniho nemohl ovšem říct nic podstatného, sám nevěda, co náčelník zamýšlí. Poněvadž bylo jeho provinění jasné, hlasovala valná většina boerů pro okamžitou smrt zrádce.
Tomu se však Jan van Helmers velmi energicky opřel, a já jsem mu přizvukoval. Připomenul, že Čemba vykonával jen rozkaz svého panovníka, jemuž se nemohl protivit při známé ukrutnické povaze Sikukuniho a při své vlastní nesamostatnosti. Ostatně hned při prvním výsledku se ke všemu přiznal a mně umožnil pronásledování svého krále. Nazýváje Sikukuniho ukrutníkem a v dobrém vzpomínaje dobromyslného Somiho.
Posléze se připojila k nám také Mitjé, která prosila otce o milost pro Zulukafru. Boerové se usnesli tedy po přímlově Somiho na tom, že Čembovi bude darován život – zato však svoboda mu zůstane odňata až do návratu z výpravy proti anglickému transportu. Čembovi byl oznámen rozsudek a pak byl odveden do dřívějšího vězení.

Smutno mu tam nebylo – Angličan tam totiž seděl také. Oběma vězňům bylo oznámeno, že jsou v noci sřeženi levhartem, který by je hned rozsápal, kdyby jen nos vystrčili ze dveří. Mitjé slíbila, že vůbec nikomu k vězeňské komoře klíče ani na chvíli nepůjčí.

Pak pilně zbrojili k výpravě, protože boerové tentokrát měli delší dobu pobýt mimo domov.

Z Atterských hor jsme se nemohli přímo vrátit, neboť kdyby se náš výpad zdařil, bylo třeba ukořistěné zbraně hned přepřavit přes hory a doplnit výzbroj boerského vojska, které se tam shromažďovalo. Pak mělo být hned vytaženo do pole proti Zulům.

Usedlost byla dost bohatá, aby nám poskytla dostatečnou zásobu potravin. Když jsme nastoupili pochod, měli jsme tolik nákladních soumaru, že se zdálo, jako bychom chtěli podniknout výzkumnou výpravu do nejtemnější části středoafričské pevniny.

Na ochranu Helmersovy farmy byla učiněna opatření, ačkoliv se dalo s jistotou soudit, že nebude již ohrožována útoky. Úmysl Sikukuniho, rozbít schůzku v Klairfontainu, byl zmařen, a jeho útok na rodinu Helmersových vítězně odražen. Sikukuni neměl již při sobě průvod, a jakmile byl za horami, měl tam tolik práce, že mu jistě nezbude čas k dalekým výletům do boerského vnitrozemí.

Somi se ovšem velice přemáhal, když opouštěl sotva nalezenou dceru, a také boer van het roer se těžko loučil se svou nevěstou a s matkou, které jsem zanechal nutné léky. Pozdrželi se oba, otec i ženich, ještě dlouhou chvíli v usedlosti, když jsme se my ostatní dávno vypravili. Dohonili nás teprve v noci na pochodu. Za celou jízdu se nepříhodilo nic zvláštního, šťastně jsme příštího večera dorazili na místo.

Horstvo Atterské rozpíná svůj táhlý hřbet od hor Obrubových daleko na východ, kde přechází

znenáhla ve vysokou náhorní rovinu. Jeho východní část je pokryta lesy, kdežto západní část je holá a pustá, s ostrým přechodem několika tisíc stop do nížiny.

Velmi četné rokle, srázy, úžlabiny a strže rozrývají horstvo směrem od jihu k severu, mohutná skaliska a zmatené skupiny balvanů vyčnívají z nehostinných svahů anebo se povalují v tmavých hvozdech mezi prohnílémi zbytky vyvrácených stromů, z nichž bují nový porost mezi vysokým kapradím, silnými vrstvami mechu a různými popínavými rostlinami.

Takový terén skýtá ovšem dostatek skrýší i pro větší karavany, a kdyby se byl anglický transport již před námi dostal do těchto míst, což konečně bylo docela možné, nebylo by pro boery snadnou věcí jej nalézt.

V dopise nebylo ani zmínky o místě, kde se má poručík Mac Klinton s dopravou setkat, dalo se však očekávat, že bude úkryt zvolen zvlášť pečlivě.

Jestliže Angličané dosud nedorazili do hor, bylo možné jejich příchod snadno pozorovat z dobře rozložených hlídek na horském hřbetě, odkud bylo možné přehlédnout jeho západní svahy a daleko odtud se prostírající náhorní rovinu.

Zastavili jsme před mohutným návrším, seskupili jsme se k poradě o volbě místa, kde bychom se měli utábořit. Smrákalo se již silně, a protože byl na obloze nový měsíc, nesměli jsme spoléhat na dlouhý noční jas. Bylo třeba rychle se rozhodnout.

„Kam tedy?“ ozval se van Hoorst.

„Táhněme bez dlouhého výběru do nejbližší rokliny, ve které bychom mohli zažehnout oheň, sami nevidění. Tam si pohodlně odpočineme,“ radil Huyler.

„Ohně nesmíme rozněcovat,“ namítal Kees Uys. „Angličané by nás mohli upozorovat přes všecku naši opatrnost.“

„Co soudíte vy, mynheer,“ oslovil mě Veelmar a poklepal mi na rameno.

Rekl jsem toto:

„Ve dne je vedro, v noci však chladno, a slušný ohniček nebyl by ničím nepříjemným, myslím. Bylo by smutné, abychom nenalezli místo, kde bychom se v teple utábořili bez obavy, že budeme upozorováni. Nutno ovšem vystoupit až k lesu.“

Protože by nám při tom koně vadili, navrhuji, abychom je umístili v některé rokli a postavili k nim hlídku, která by se ovšem nesměla při ohni ohřívat, kdežto ostatní v hustém lese se mohou seskupit při ohni, aniž je třeba bát se přepadení, bude-li ovšem okolí tábora dříve řádně prohlédnuto.

Časné zrána bych pak jel se dvěma průvodci daleko do roviny na zvědy, přibližuje-li se již anglická doprava – –“

„Dobře, ale ta roklina,“ přerušili mne.

„Je už nalezena – ovšem jen aby byla dostatečně dlouhá a široká, a poskytla zvířatům pastvu. Pohledte, mynheeren! Tam nalevo se táhne do hor.“

Rozjeli jsme se k roklině a poznali, že je pro náš účel naprosto vhodná. Koně tam byli zavedeni a dva muži postaveni na stráž. Potom jsme pěšky stoupali k lesu.

Ve spodní části byl příliš řídký. Nehodil se nám k našemu účelu. Bylo třeba stoupat výš, až jsme našli houštiny, jejichž spletitost úplně kryla shora i zdola táborový oheň. Vyhledali jsme vhodné místo k ležení, obešli jsme širé okolí. Když jsme neshledali nic podezřelého, zařídili jsme se zde po domácku.

Připravili jsme večeři a pojedli jsme. Několik strážů převzalo péči o naši bezpečnost a pak jsme ulehli, abychom se vyspali.

Spal jsme snad asi hodinu. Probudilo mě lehké burcování, a když jsem rozevřel oči, spatřil jsem Somiho. Stál nade mnou.

„Mynheer, vstát a jít se Somi,“ šeptal.

Vztyčil jsem se, poněkud udiven tímto vyrušením. Somi šel se mnou k Janovi, který nás již očekával a hned povstal. Somi kráčel před námi hlouběji do lesa.

„Co to vlastně znamená, mynheer?“ tázal se mne Jan.

„Nevím nic, mynheer,“ odpověděl jsem. „Somi mě vzbudil a vybídl k procházce. To je vše.“

Aniž nám slůvkem vysvětlil, oč běží, vedl nás černoch stále výš a výš a zabočil pak poněkud na západ, takže jsme dosáhli hory úplně holé, majíce les za zády.

A znenadání stanul. Kráčel nám v čele s jistotou, kterou dokazoval, že se v tomto horstvu vyzná lépe než jsme mohli tušit. Pak Somi promluvil:

„Jan slyšet a mynheer slyšet! Jan jsem syn Somi a mynheer velký, udatný a opatrný muž. Jan a mynheer zvědět velké tajemství Somi. Somi prchat od Sikukuni a přijít do hora Atters. Nalézt zde černé diamanty, o nichž mluvit včera s boer a skrýt diamanty. Teď jít a přinést a Jan a mynheer při tom zůstat.“

To bylo tedy důvodem tajné vycházky z ležení. Mlčenlivý muž nedal tušit nikomu z nás, že cíl naší jízdy je zároveň skrýší jeho bohatství.

A že mne vedle Jana přibral k průvodu a zasvětil mne ve své tajemství, dokazovalo znovu jeho náklonnost ke mně, kterou jsem již včera pozoroval.

Usmíval se spokojeně našemu úžasu a za chvíli pokračoval.

„Somi vzít jen málo diamant. V horách moc velké diamanty a mnoho, proto nechtit, aby vědět boers o nich, neboť Somi dávat důvěra jen Jan, který si vzít všechny diamanty.“

Dovedl nás téměř až k vrcholu a stanul před velkým balvanem, zdánlivě hluboko zarytým do půdy.

„Jan jsem silný. Jan zvednout kámen,“ pokynul boerovi.

Jan van Helmers se opřel o skálu a obrovskou silou kámen nadzvedl. Somi sáhl rychle do jamky, jež se objevila, vztyčil se zase a velel:

„Jan spustit kámen! Somi již diamanty mít.“

V jeho hrsti se objevil váček z vyloužené ještěří kůže. Rozevřel jej a vysypal jeho obsah na dlaň, abychom jej viděli.

„Zde – diamanty, ishumi, ilinci, mboxo – dvakrát deset a osm diamant. Teď vás dovést Somi do kloof, kde jsou jiné diamanty.“

Již se obrátil, aby nám zase kráčel v čele, a však otočil se rychle a sáhl do váčku, lehce zadrhnutého.

„Mynheer chránit Čargu, Somi milovat mynheer, Somi darovat mynheer diamant.“

Ustoupil jsem, bráně se jeho štědrosti. I kdyby mi podával nejmenší z těch drahokamů, byl bych až příliš bohatě obdařen, tím spíše jsem se ostýchal přijmout tento dar. Kafr zajisté věděl, že diamanty jsou drahocenné, avšak jejich skutečnou cenu jistě neznal.

„Proč nechtit kámen? Somi vědět ještě o mnoho diamant, a nevzt-li mynheer, Somi zahodit kámen. Co Somi darovat, to již nevzt zpátky –“

Po této pohrůžce, kterou by asi uskutečnil, nebylo ani jinak možno, než dar přijmout.

Přerušil slova mých děků, kráčel Somi rychle se svahu, zabočil na druhou stranu a sestupoval. Sestoupili jsme velmi hluboko, avšak Kafr cestu znal, takže jsme téměř na překážky nenarazili.

Náhle jsem pocítil ve vzduchu zápach, pocházející buď od mastnoty nebo od smůly. Stanul jsem a vdechl několikrát vzduch. Nabyl jsem jistotu, že mě čich neklame.

„Stůjte!“ velel jsem tiše. „Někde pod námi je oheň.“

Oba potvrdili za chvíli mé pozorování. Bylo tedy třeba, abychom sestupovali co nejopatrněji. Nešli jsme příliš daleko a již jsme také zpozorovali ohnivou zář, vycházející přímo z rokliny, do níž nás chtěl Somi vést.

Kaferský náčelník se zastavil.

„Rokle, kde být mé diamanty. Kdo v rokli? Chtít vzít mé kameny?“

„Uvidíme hned, kdo v kloofu sedí,“ pravil jsem. „Přistupme až ke kraji srázu, vyhněme se však každému šelestu.“

Sestupovali jsme opatrně krok za krokem, aby se nám pod chodidly nedrobily kaménky, a stanuli jsme záhy na kraji úzké, nepřilíš srázné rokliny, táhnoucí se do hory na několik set kroků a končící pak velmi příkrou strží.

Položil jsem se na zem a vystrčil jsem hlavu přes sráz, abych mohl nahlédnout do rokle. Jan a Somi se řídili svým příkladem.

Dole seděli u ohně representanti dvojího pokolení lidského, totiž Zuluové, jichž bylo asi šestnáct a tři běloši, z nichž jeden byl oděn tak jako Gilbert Grey. Druzí dva měli vojenské důstojnické stejnokroje.

Byli pod námi sotva na dvacet stop, takže jsme bělochům docela dobře rozuměli.

„Tenhle Grey se mi nezdá být dost spolehlivým člověkem,“ hovořil jeden z nich. „Mohl být v ležení již aspoň před třemi dny.“

„Víme to,“ odpovídal mu ten v hroší čepici. „Zprávu jsme však museli vyhotovit dvojmo a neměli jsme opravdu po ruce spolehlivějšího člověka než Greye, ačkoli ten neměl za celý život jediný moudrý okamžik.“

„A vy jste už zde.“

„Šel jsem kratší cestou, ovšem také nebezpečnější a musel jsem se kromě toho starat, abyste dostali naše zprávy, i kdybych upadl v ruce boerů. Ostatně Grey nebyl úplně do podniku zasvěcen, a to je asi důvod, proč dost nespěchal.“

Byl jsem velmi překvapen sdělením, obsaženým v této krátké řeči. Tedy obchodní firma, které byla svěřena dodávka a doprava zbraní, vyslala z opatrnosti dva své zástupce, dva posly, z nichž jen jediný nám padl do rukou.

A poručík Klinton dostal tedy přece náležitě zprávy včas a tento poručík seděl pod námi v roklině, aby se svými šestnácti Kafry přijal zásilku.

Somi, jenž ležel vedle mne, šeptal:

„Zulu a Anglant zde jen odpočívát a nic nevědět o diamant.“

Jeho dřívější obavy byly tedy neodůvodněné, zato přítomnost těchto lidí byla velmi nebezpečná pro naše společné zájmy. Aby se zdařil náš podnik, bylo nutné učinit Angličany i černochy v rokli neškodnými.

Ale tak jako by se při každé nehodě vždy měla uplatnit nějaká šťastná okolnost, zaslechl jsem záhy několik slov, která byla velmi prospěšná pro naše další záměry.

„Zbraně se tedy převezou přes kerský průsmyk?“ tázal se zástupce firmy.

„Ano,“ odpovídal poručík. „Tam nás očekává k zajištění větší bezpečnosti silný oddíl Kafrů, ježto se dá s jistotou očekávat, že holandští sedláci se pokusí průsmyk sevřít.“

„A průsmyk klejský?“

„Je také obsazen našinci, ovšem ne tak silně jako kerský průsmyk, který je užší, má zatačky a dá se snáze hájit. Ostatně neběží tak o přepravu důležitých zásob, jako spíše o to, abychom odrazili jednotlivé boerské náběhy.“

„Myslím však,“ ozval se druhý důstojník, „že se ujímáme věci naprosto pochybné.“

„Jak tomu mám rozumět?“

„Dvanáct tisíc Zulů je postaveno proti boerskému vojsku čítajícímu sotva tři tisíce hlav. To je sice dost, avšak tito boerové jsou lidmi, které není radno podceňovat. Jejich vojenská vyspělost, výcvik, spolehlivost i taktika byly vždy vzorné, a pokud jde o počínání v bitvě, umějí svými těžkými ručnicemi obratně zacházet. V boji zblízka každý takový boer vezme na sebe pět Kafrů.“

„Pshaw!“

„Pshaw? Prosím tě, jen si vzpomeň na boera van der Roer, který za poslední bitvy stál na skále nepřístupné zbraním černochů a kulkami zabíjel muže za mužem, až konečně – protože mu došly náboje – skočil do nejhustšího houfce a řádil tam jako zuřivý Roland. Kolik černochů počítáš na něho?“

„O několik víc než na někoho jiného, to je pravda – nesmí se však postavit na odpor buď mně nebo tobě, ježto bychom s ním nedělali dlouhých řečí. Ostatně náš záměr je tak dobrý, že boerové budou ztraceni dříve, než se rozlehne první výstřel.“

„Máš stále na mysli past v Groote-Kloofu?“

„Ano. Přece víš, že mi nařídili, abych ji prozkoumal, přičemž jsem objevil, že není druhého místa tak vhodného pro velkou past, jako je tato roklina. Je to větší kotlina, ohraničená vysokými, příkrými srázy a má jen jediný přístup, jak se mi aspoň z počátku zdálo. Ovšem nespokojil jsem se tím. Pátral jsem tak dlouho, až jsem našel stezku, příkrou sice, ale málo znatelnou a snadno hájitelnou. Zadní část kotliny je až k návrší porostlá hustými, stromovitými kapradinami, které dodávají stěnám vzezření, jako by byly nedostupné, kdo však vnikne do houštiny, zpozoruje hned, že se tam skály zvedají stupňovitě, dovolující výstup, byť i obtížný.“

A na druhé straně se dá zcela snadno sestoupit s výšiny. Zuluové stojí v kerském průsmyku a Groote-Kloof je poblíž klejského průsmyku. Jakmile budeme holanďany napadeni, dáme se zdánlivě na útěk a potáhneme rychle k průsmyku kerskému. Zatím co hlavní naše moc bude skryta v údolí Zvartenrivier, potáhne jiný větší oddíl, jenž bude nepřítelem pokládán za celé vojsko do Groote-Kloofu, vystoupí vzadu na skaliska a obsadí všechny výstupy.

Boerové se za ním poženou, a jakmile vběhnou do kotliny, jejíž vstup bude překvapivšími Zulukafry obsazen a zahrazen, budou nuceni vzdát se na milost a nemilost, aniž jednou vystřelí. Jinak zahynou hladem a žízní.“

„Záměr zdá se mi příliš složitý, nepraktický a dobrodružný. Při jeho provádění se může snadno vyskytnout nešťastná okolnost, která jej zmaří. Zpozdují-li boerové naše úmysly odříznou-li nás od Zvartenrivieru, jsme ztraceni.“

„Nezpozdují nic, neboť záměr je chován v tajnosti mnou a Sikukunim. Žádný jiný člověk o něm neví.“

„My dva nejsem lidmi, hahaha? Budou-li Holanďané věřit past a nepoženou se za námi do Groote-Kloofu, pokládajíce to za hloupost?“

„Nemožné. Vědí přece, že bojují proti nepříteli strategicky neuvědomělému.“

„Stejně dobře vědí, že Sikukuni už dávno není u Kafrů oblíbený. Slyšeli jsme dokonce, že boerové hledali Somiho, aby ho prohlásili za krále. Obávám se, že se Zuluové milerádi zřeknou krvelačného Sikukuniho, jen aby měli mírnějšího krále.“

„To je pouhá boery z průhledných důvodů roztrušovaná pověst, jejímž účelem je rozsévat nešvár a nekázeň do našeho vojska. Ale nepodaří se jim jejich snaha, neboť Somi zmizel tak bezpečně, jako zmizí tento kus masa.“

Šel skopovou kýtu, která se pekla nad ohněm, užíval si ohromný řízek a začal jej pohodlně žvýkat.

Slyšeli jsem právě dost a vstali jsme.

„Pojďme a vraťme se rychle do ležení,“ šeptal jsem.

„Rozuměl jste všemu, mynheer?“ tázal se Helmers, překvapen vyprávěním Angličanů tak jako já.

„Všemu,“ pravil jsem a pokynul Somimu, aby nás zase vedl.

Důležitost zprávy, kterou jsme druhým nesli, nás poháněla tak rychle, jak jen půda dovolovala. Do tábora jsme přišli brzy a při našem volání vyskočili všichni na nohy, aby se dotazovali po příčině vyrušení.

Pak se chopili všichni zbraní. Se Somim v čele jsme kráčeli za sebou v dlouhé, mlčenlivé řadě k roklině. Zpráva zajímala boery tou měrou, že nikomu ani na mysl nepřišlo, aby se dotazovali po původní příčině našeho odchodu od táborového ohně.

Když boerové dospěli k rokli, rozložili se podél jejího okraje z obou stran, kdežto já, Somi a Jan jsme šli ke vchodu. Pásli se tam tři koně, patřící Angličanům, kdežto Kafrové byli vesměs pěší. Mohli jsme provést přepadení ihned, avšak přičilo se mi udělat to tak jednoduše a kromě toho jsem měl laskominy udělit samolibým Britům řádné poučení.

Uložili se ke spánku tak jako Kafrové, ukolébáni pocitem naprosté bezpečnosti. Ani jedinou

hlídku nepostavili. Bez ostychu jsme prošli roklinou až k ohni. Kterýsi Zulu procítl a spatřiv nás, vykřikl, načež se vzhopili všichni a sáhli po zbraních.

Angličané se uložili od Kafrů odděleně. Přistoupil jsem k nim a pozdravil jsem je.

„Good evening, lieutenant Klintok! Můžeme vás na okamžik vyrušit?“

Poručík se právě chopil ručnice a stál přede mnou jaksi nejistě a rozpačitě, nevěda, má-li mě pokládat za přítele nebo nepřitele.

„Znáte mě? Kdo jste?“ vyhrklo z něho. „Jak jste se sem dostal a co chcete?“

„Trochu mnoho dotazů, abych mohl odpovědět jediným dechem, sir! Přicházím abych vám vyřídil pozdrav od Gilberta Greye. Znáte ho?“

„Grey! Kde je?“ tázal se rychle.

„Pod zámek a závorou, nesežral-li ho levhart. Je v zajetí boerů – v dobrých rukou.“

„Zajat? A – vy přicházíte od něho? Patříte k Holanďanům?“

„Poněkud, sir! Dostalo se mi vzácného potěšení, že jsem ho totiž vlastní rukou chytil za límec.“

Poručík se postavil s druhými Angličany tak, aby mi byl odchod z rokle znemožněn.

„Pak vás prohlašuji za zatčeného!“ zvolal.

„Nemám, co bych proti tomu namítal, neboť aspoň budu moci pohodlně pozorovat, jak se ctihodným a počestným způsobem chováte vůči malému boerskému národu, proti němuž podporujete a štvete nekulturní divochy.“

„Do toho vám nic není. Třeští vám nejspíš v hlavě. Odložte hned ručnice.“

„To jsme právě chtěli slyšet. Činí-li vám to radost, stane se hned.“

Položil jsem ručnici, kterou jsem při svém zranění stejně nemohl užívat, a Jan a Somi se zachovali podobně.

„Snad nám za to učiníte jiné potěšení,“ pokračoval jsem. „Doprovodíte nás totiž do Groote-Kloofu, abychom viděli, jak boerové vlezou do vaší pasti.“

„Naslouchali jste. Proč?“ hrozivě vykřikl a přistoupil k nám.

„Protože máme uši. Chtěli jsme totiž vědět, jací jsou lidé, které hodláme poctit návštěvou. Něco vám nesu, a proto bych rád věděl, náleží-li jsem řádně adresáta.“

„Co nesete?“

„Tyto tři listiny, jež byly nalezeny u mistra Greye.“

Sáhnul do kabátu a podal jsem mu listiny.

„Četl jste je –?“

„Ovšemže. Sloh dopisu nesvědčí zrovna o duchaplnosti. Je to tam páté přes deváté. Chce si snad pan autor vymoci patent na svůj vynález?“

„Nežvaňte tolik! Vidím u vás ještě nože a revolvery. Odložte všecko!“

„Vyhovíme rádi, dovolte však dříve, abych vám představil své společníky. Tento mladý mynheer, který je skoro dvakrát tak dlouhý jako vy, se jmenuje boer van het roer a – –“

„Jan van Helmers!“ udiveně vykřikl důstojník.

„Týž. Pokud vím, nebudete sním dělat mnoho řečí. Ale tento černý muž zde nezmizel, bohužel, tak bezpečně, jako zmizela skopová kýta za vašim chrupem. Říkají mu všeobecně Somi.“

„Somi!“

„Somi! Nový král všech Zulů, dovolíte-li sir!“

Poručík byl ohromen. Nechápal a nepochopil, jak jsme mohli tak bezstarostně vniknout do jeho ležení. Vnutil se však přece jen záhy do kľidu a velel Kafrům:

„Svažte tyto muže!“

„Pomalů, pomalů, poručíku Klintoku, smím-li prosit,“ zasmál jsem se. „Jste, zdá se, ještě velmi nezkušeným jinochem, nemůžete-li si domyslit, že bychom nelezli jen tak zhola do lví díry bez náležité ochrany.“

Chtěl jsem se ho chopit, ačkoli jsem mohl použít jen jediné ruky bez bolesti, opozdil jsem se však, neboť Jan uchopil nejen Klintoka, nýbrž i druhého důstojníka zároveň, srazil jim hlavy dohromady, mrštil jimi na zem a stlačil jim ohromnými rukama prsa tak mocně, že nemohli ani vydechnout.

V též okamžiku strhl Somi k zemi třetího Angličana, právě když se shora začalo sypat olovo ze všech boerských ručnic na ubohé Kafry. Hromová ozvěna blízkých skal je opakovala. V příští chvíli zahřměl druhý hromadný výstřel a aniž jsem se ohlížel, věděl jsem, že již není v rokle ani jediného Kaфра.

Jediná minuta stačila úplně, abychom se stali pány situace. Roklina se zahemžila boerskými širáky a pak se Angličanům přihodilo totéž, co na nás připravili. Poněvadž se přes všechnu beznadějnost svého postavení odhodlali k obraně, byli svázáni. Na zbytek noci jsme zaujali místo u jejich ohně, postavivše stráž.

Ubezpečení, že v tato místa karavana objednaných zbraní dosud nedorazila, nepotřebovali jsme také vysílat proti ní vyzvědače. – –

Jakmile nastal úsvit, vyčistilo několik boerů bojiště, a ježto jsme mohli od vchodu do rokle přehlédnout celou západní krajinu až k obzoru, rozhodli jsme se vyčkat zde příjezd karavany. Několik jiných boerů se vypravilo pro naše koně na protější stranu hory, neboť v roklině bylo pro ně dost pastvy.

Na tváři Somiho se zračila nespokojenost s tímto zařízením, ježto se nejspíše obával, že jeho tajemství bude objeveno. Ale boerové byli příliš zaujati svými válečnými věcmi, než aby se mohli zabývat geologickými a prospektorskými studiemi.

Náčelník, nemaje čím by se prospěšněji zaměstnával, vyhledával opět léčivé byliny pro mé raněné rameno. Byl jsem ušetřen horečky a hluboce rozsápané rýhy po dravcích drápech se hojily kupodivu rychle a dobře.

Quimbo již za pochodu do hor upoutal na sebe mou pozornost neobvyklou stísněností a zamlklostí. Konečně, když nastal klid a černoch vedle mne seděl na zemi, tázal jsem se ho, co mu chybí.

„Oh, mynheer! Quimbo jsem smutek,“ odpověděl, „Quimbo nic nejsem již smích a radost a zpěv.“

„Proč to? Co se stalo?“

„Quimbo jsem zlost a vztek na Jan, moc veliký vztek a pomsta.“

„Čím ti mohl ublížit dobrý Jan van Helmers?“

„Dobrý Jan? Oh, mynheer! On nejsem dobrý, Jan jsem zlý. Jan vzít Quimbo Mitjé, Quimbo slyšet Somi, co Somi říkat a co Jan říkat. Mitjé jsem dcera Somi a žena boer van het roer. Nejsem žena Quimbo, nýbrž zlý Jan. Oh, oh!“

„Vztekle si zajel všemi deseti do účesu.“

„Mitjé ne žena Quimbo, protože Quimbo nejsem již hezký. Pštros sežrat Quimbo krásné vlasy, ale Jan také nemít krásný účes. Oh! Vlasy Quimbo zase narůst, ale Jan vypadat pryč a potom Mitjé, která nejsem žena Quimbo, zle plakat, že nejsem žena Quimbo. Ale Quimbo smát pak Mitjé a vzít jiná krásná dobrá žena.“

Nemohl jsem jinak, než nechat ho bez útěchy nad zhrzenou láskou ke zrádné Mitjé a strašné pomstychtivosti, které se ani kuře nepotřebovalo bát. Mou pozornost Upoutal zatím černý pohyblivý bod, který s objevil na západním obzoru.

Vystoupil jsem o něco výš, použil svůj dalekohled a pomocí skel jsem postřehl v dálce dlouhý pruh jezdců a vozů, směřující k horám. Boerové si pak půjčovali dalekohled a poznávali očekávanou karavanu. Krátká porada vyzněla tak, že zůstaneme v úkrytu, dokud si karavana nevyhlédne místo k zastávce.

Odebrali jsme se do rokliny a pozorovali jsme odtud z úkrytu postup karavany. Zvolna se přibližovaly vozy, tažené volskými potahy, dlouhou a obtížnou cestou zřejmě již zchvácenými a znavenými.

Teprve k polednímu dosáhli přední jezdci úpatí horstva a nedbajíce o nějaký zvláštní úkryt, utvořili z vozů kruh, v jehož obvodu se seskupila tažná zvířata se svými poháněči a koně se svými jezdci.

„Nyní je vhodná chvíle,“ ozval se Jan van Helmers. „Sjedeme do údolí, vrazíme do vozové hradby a postřílíme všecko!“

Odmítl jsem to.

„Vystavovali bychom se nebezpečnému boji. Mohli bychom být dokonce vyhozeni do vzduchu. Jak snadno by se mohl vznítit naložený prach jediným výstřelem. Tito lidé jsou velmi neprozřetelní, že se utábořili tak blízko vozů se střelivem. Kdyby se měl útok provést, bylo by nutné každý oheň a také ovšem kouření co nejpřísněji zakázat. Ostatně jen nesnadno bychom vrazili koňmo do vozové hradby a teprve pak bychom se měli pustit do boje pažbami a „noži.“

Vtom se ke mně hloučkem boerů protlačil Quimbo.

„Mynheer nevědět nic, ale Quimbo vědět,“ ozval se chytrácky.

„Nuže? Copak víš?“

„Quimbo jít k jezdci a říct, Quimbo jsem Zulu. Potom jezdce přivést k mynheer – – –“

„Nemožno, neboť – – –“

„Možno, mynheer, Quimbo hned ukázat.“

A než ho kdo mohl zadržet, proklouzl nám a hnál se dolů ze svahu. Zmizel nám záhy z očí.

Ulekl jsem se tohoto svévolného jednání Kafra, jenž nedbal našeho pokřiku a záhy byl tak daleko, že nás nemohl slyšet. Jeho podnik skýtal naději na úspěch jen tehdy, bude-li tak moudrý, aby se vydával za přední táborovou stráž a tvrdil, že pohyb karavany nebyl jeho druhý dosud zpozorován.

Ani jsme se ještě nedohodli o vhodných opatřeních pro možné zlé případy, jež mohly vzniknout ze zakročení černochova, když již Quimbo dorazil k vozové hradbě. Nyní jsme ho dobře viděli.

Nezbylo nám, než trpělivě vyčkat příští události. Co se dělo za vozovou hradbou, jsme nemohli vidět, avšak záhy se vozy roztoupily a zpozorovali jsme, že jezdci opustili svůj bezpečný úkryt, následující odvážného Kafra, který je vedl přímo k nám.

Ale po nějaké chvíli jsme poznali, že jezdci nestoupají do vrchu, nýbrž ujíždějí krokem podél úpatí. Tak nás minuli a zmizeli za houštinami táhlého horského svahu.

Oddechl jsem si.

„Quimbo je chytřejší, než jsem si myslel,“ hovořil van Hoorst.

„A náčelník těch lidí je hloupější než náš Kafr,“ dodal jsem. „Moudrý důstojník by nechal toho, koho očekává, přijít k sobě dolů a nebyl by zcela cizího člověka následoval s veškerým mužstvem. Nechme koně zde a pojďme za nimi do houštin. Necháme jich polovinu přejít.“

„Tam je dostaneme do dvou ohňů a pak uvidím, kdo nám ujde. Avšak vy posečkáte u koní, mynheer,“ obrátil se van Hoorst ke mně. „Jste jednak zraněn a pak bude dobře zůstane-li někdo spolehlivý u zajatců.“

Odporoval jsem tomu návrhu, poněvadž s ním však všichni souhlasili, musel jsem se podrobit. Boerové záhy zmizeli za houštinou. Zůstal jsem u zajatých Angličanů sám.

Pozorovali ovšem vše, co se kolem nich děje, a pohledy, které na mne upíraly, svědčily zřejmě, co se děje v jejich nitru. Nikdo z nich však nepromluvil slovo. Věděli, že by byl neúspěšný každý pokus, zasahovat nějak do našich záměrů.

Teprve asi za čtvrt hodiny jsem zaslechl vzdálený rachot pušek a za ním téměř vzápětí druhý. Útok byl tedy zahájen. Vyčkával jsem v pochopitelném nepokoji, co bude dále. O vítězství boerů jsem nepochyboval ani v nejmenším – cizí jezdci pod velením anglického důstojníka patřili k mysliveckému pluku hotentotskému, kteří jsou nazýváni „cape mounted rifles“. Věděl jsem, že není třeba obávat se jejich zdatnosti.“

Spíše jsem se strachoval o osud Quimba, který byl v nebezpečném postavení, ježto, se mohl snadno stát obětí okamžité pomsty nebo boerské bezohlednosti. Ale dlouho jsem se nestrachoval, neboť jsem ho spatřil v čele vracejících se boerů. Utíkal ke mně z houštiny, přeskakoval balvany a přihnál se bez dechu k roklí.

„Oh, mynheer, Quimbo jsem zde!“ volal zdaleka. „Quimbo dlouho hledat mynheer a nevidět. Quimbo myslet, že mynheer zemřít, až mynheer Uys povědět, kde jsem mynheer.“

„Nuže? Jak to skončilo?“

„Moc dobře, oh, oho, docela velké dobře. Hotentot všichni pryč. Boer střilet a Quimbo rychle skočit do houštiny,

protože Anglant střílet na Quimbo. Ted' mynheer říci, zdali Quimbo jsem hloupý anebo Quimbo chytře udělat – – –“

„Jsi docela chytrý chlapík, Quimbo, a jakmile přijdeme do některého města, dostaneš za to do nosu kroužek tak veliký jako je můj širák.“

„Kruh – do nos! Oh! Mynheer jsem moc velký dobrý mynheer. Quimbo s kruh v nose nejkrásnější Quimbo na celý svět.“

Za toho hovoru jsem viděl oddíl boerů na ukořistěných koních ujíždět cvalem k vozové hradbě, druzí za nimi spěchali pěšky. Chtěli se patrně smluvit s poháněči volů, kteří setrvali u svých potahů a zajistit si je, což se jim podařilo.

Pak přišli pro mne a pro zajaté Angličany, načež nastala prohlídka vozů. Bylo jich patnáct, každý byl tažen osmi zdatnými voly. Ručnice, jež byly uvnitř, měly zastaralé soustavy, zato tím cennější byly zásoby prachu, olova a nábojů.

Znavené potahy potřebovaly odpočinek a krmivo. Odpřahnuli je, dali jim obrok a vodu a hnali je na pastvu. My jsme se zatím radili o tom, jak postupovat dál.

Podle toho, co jsme vyzvěděli od důstojníků, nebylo radno pouštět se do kerského průsmyku. Bylo spíš třeba dopravit karavanu do průsmyku klejského. Kromě toho bylo nutné uvědomit boerské vojsko o nepřátelské lsti. Proto bylo rozhodnuto, že se hned vypraví několik mužů, kteří by rychle tyto zprávy donesli vojsku. K Uysovi a Heltersovi zvolili ještě mne. Uysa a Jana z toho důvodu, že Kees Uys měl převzít velení vojska a Jan se měl stát jeho pobočníkem, a mne, protože jsem prohlásil upřímně, že se mi nic na světě tak neprotiví, než zdlouhavá jízda. Vypravili jsme se hned, Quimbo ovšem s námi. Odměnou za svou odvalu dostal od boerů ručnici, na kterou byl strašně pyšný, a jel za námi jako středověký šlechtický panoš, který byl právě pasován za statečnost na rytíře.

Poznal jsem průsmyky v Kordillerách Jižní Ameriky a i přechody v severoamerických horách Skalistých – a průsmyk klejský se jim mohl důstojně stavět po boku svou divokou scenerií. Mezi příkrými, oblohy se dotýkajícími skalami jsme jeli, brzy příkře vzhůru a zase příkře dolů. Doznávám, že jsem byl tou jízdou víc unaven, než jsem býval jindy a jinde.

Dosáhli jsme výšin horstva, aniž jsme zpozorovali něco nepřátelského, ačkoli jsme se připravovali při každém záhybu cesty na nějaký útok.

„Jen budeme-li dostatečně silní, abychom se mohli zmocnit hlídky na některém vnějším strážném stanovišti,“ podotkl jsem.

„To se bude řídit okolnostmi,“ odpověděl Kees Uys. „Zde je třeba mít na paměti nejen počet nepřátel, nýbrž též povahu půdy.“

„Nepřátelé jsou již nablízku,“ šeptal Jan a zastavil koně.

Přitom ukázal na tmavý předmět, jenž ležel na skalním výběžku, právě tam, kde se naše stezka silně zahýbala.

„Počkejte! Vyšetřím to místo,“ dodal ještě. Sestoupil z koně a krácel ke skalisku, aby předmět pozoroval. Pak opatrně vychýlil hlavu a díval se kamsi za skalisko.

Prudké trhnutí tělem nám pravilo, že zpozoroval něco překvapujícího. Pak na nás zakýval. Když jsme se přiblížili, poznali jsme v tom předmětu kaferský plášť, karos. Nejspíš zde stála hlídka, která si na slunečním úpalu uvolnila plášť a zapomněla na něj.

Za skaliskem se rozšiřovala úzká stezka, tvořící jakýsi okruh mezi skalními stěnami a hlubokou propastí. V jejím středu sedělo

a odpočívalo asi dvanáct zulukaferských bojovníků.

Bylo jim asi svěřeno střežení této důležité soutěsky, kde se mohl malý počet mužstva dlouho bránit celému vojsku, neboť soutěska byla přístupná jedině tou krkolomnou stezkou, poskytující místo jen jedinému jezdcí. Hlídka se patrně nudila a odešla ke svým sousedům na besedu. Nevím, jak bychom byli pořídili, kdyby byl kaferský hlídač dbalejší svých povinností.

Jan se vrátil a vsedl na koně.

„Pojeďu napřed a vrazím mezi ně, pak projedu až k druhému konci. Sečkejte zatím zde, aby nikdo neutekl. Mynheer vyrazí za mnou s Quimbem.“

Pokývnul jsem na souhlas, sestoupil jsem z koně a chopil se ručnice. Mohl jsem ji použít, musel jsem však v pokleku opřít hlavě o malý výstupek. Sotva jsem poklekl, vyrazila trojice mých průvodců kupředu s Janem v čele.

Obrovský boer projel s koněm mezi Kafry, z nichž bylo hned několik neschopno boje: Uys se zastavil, vypálil dvakrát a Quimbo po něm. Pak zarachotily mé výstřely a po nich Heltersovy. Další nebylo třeba. Byli jsme pány velmi důležité soutěsky.

Pohlédnuvše se po tábořišti Zulukafrů, pokračovali jsme v pochodu. Jeli jsme asi hodinu, když jsme zaslechli výkřik Quimba, který chtěl být ustavičně o několik kroků napřed. Pospíšili jsem k němu.

„Oh – oh! Kdo přicházej? Velmi mnoho – – mynheer vidět velmi mnoho koně a lidí.“

Před námi se vyrojila v dále tlupa jezdců. Spatřivši nás, zastavila se. Přední z mužů nasadil k očím dalekohled, pak hlučně zavolal a cválal nám vstříc, maje družinu v patách.

„Bass Uys! Strýče Uys! Buďte vítán, velice vítán,“ volal zdaleka. „Již jsme vás tam dole toužebně očekávali.“

„Neef Velten? Vy zde? Co tropíte na těchto skalách?“ vítal ho Kees Uys.

„Čistím je. Byl jsem poslán, abych se zmocnil průsmyku a vyrval jej Zulům, ježto byste jinak nemohli k nám přejít. A pak to, že přicházíte sám? Kde jsou druzí sousedé – a což nebyla soutěska za vámi obsazena?“

„Byla – asi dvanácti hlupáky, které jsme brzy rozprášili. Čistili jsme cestu z druhé strany. A druzí jdou za námi, neboť se vleku s celou hradbou plnou ručnic, olova, nábojů a prachu.“

„Zrovna vhod! Všeho máme dost, jen střelný prach nám chybí. Ostatně jsem o něco níže také narazil na silnou zulukaferskou hlídku, ale ti lidé spali a byli pobiti dříve, než mohli vykřiknout. Uvidíte známky našeho boje.“

„Jak se daří vojsku?“

„Dobře. Všichni mají odvalu a chuť do rvačky. Jen náčelník chybí. Dbejte tudíž, abyste tam brzy dorazil. Kafrové čítají asi dvanáct tisíc hlav a rozložili se poblíž kerského průsmyku.“

„Ano. Očekávají tam slíbenou anglickou karavanu, kterou jsme na cestě již zabrali. Kde je ležení boerů?“

„Půl dne jízdy odtud.“

„A zde v klejském průsmyku?“

„Několik set Kafrů, které jsme tiše obešli. Jsou rozloženi ve skalách nalevo od ústí průsmyku a nezpozorují vás také, bude-li vaši snahou vyhnout se jim.“

„Dobrá! Obsadte výšiny! Dám Kafry sehnat z hor a pak o mně záhy uslyšíte dobré věci.“

Rozloučili jsme se zkrátka a za nedlouho jsme již zase sestupovali. K večeru jsme šťastně minuli vchod průsmyku, aniž jsme spatřili nepřítele a jeli jsme dál celou noc, až konečně různými opožděnými boery zesilováni, jsme dorazili k boerskému vojsku.

Zpozoroval jsem, jaké vážnosti se těší moji průvodci. Byli uvítáni všeobecným jásotem a také mně se dostalo podílu z té oslavy, jejíž odlesk ovšem nejvíce zářil ze široké tváře mého dobrého Quimba.

Kees Uys se hned ujal velení a jeho prvním opatřením bylo odeslání velkého počtu boerů s příkazem, aby zahnali Zulukafrы od vchodu průsmyku a sami jej obsadili.

Pak se konala velká válečná porada, které jsem se nemohl zúčastnit, avšak některé její důsledky se vztahovaly také na mne.

Bylo totiž rozhodnuto, aby bylo posláno dvě stě pěších boerů ke Groote-Kloofu a aby tam obsadili ještě před Zulukafrы výhodná místa. K tomuto zástupu jsem byl přidělen.

Kees Uys se mne tázal, jsem-li ochoten jít s tímto oddílem. Přisvědčil jsem, neboť jsem se za krátkou dobu vžil tak dokonale v boerské zájmy, že mi bylo vskutku nevyhnutelnou potřebou setrvat u nich až do konečného výsledku této podivné vojny.

Kees Uys mě zaslavil před odchodem do svého záměru. Hned po příjezdu uchvácených válečných zásob měly být zbraně i náboje řádně rozděleny, pak se mělo vyrazit celou silou proti Zulům a nečekat na jejich útok. Dříve jsme měli obsadit údolí Zvartenrivieru a pak již se dal zbytek snadno doplnit, jak jsem zvěděl.

Radil jsem mu ještě, aby poslal Zulům zprávu, že Somi je v boerském vojsku a že chce přijmout na milost všechny, kdož k němu přejdou od Sikukuniho. Slíbil, že tak učiní. Pak jsem nastoupil pochod se setninou, které velel boerský plukovník.

Groote-Kloof jsme našli v takovém stavu, jak jej poručík Mac Klintok popisoval. Také jsme objevili stezku vzhůru, po níž se boerové úmyslně drápali, aby se přesvědčili o její schůdnosti.

Z návrší, kde bylo každému jednotlivci vykááno místo, mohli jsme dosáhnout údolí Zvartenrivierského ve dvou hodinách. Tato okolnost nám později velice prospěla.

Zatím jsme neměli na práci nic, než čekat. Rozumí se, že jsme byli ustavičně spojeni se štábem boerské armády a zvěděli jsme konečně, právě za týden, že nepřátelství bylo zahájeno. Karavana tedy šťastně dorazila do boerského ležení.

O dva dny později se vrátily naše přední stráž se zprávou, že Kafrové se přibližují chvatnými pochody. Dal jsem hned všechny známky a stopy našeho pobytu vyhladit a pak jsme se mezi kapradím vyšplhali na příkrý svah, odkud jsme mohli všechny strany kotliny řádně ovládat střeleckým ohněm.

Dlouho jsme nečekali. Zcela podle dohody mezi Sikukunim a Klintokem vnikli Kafrové do Kloofu a brali se v hustě sražených řadách k zadním skalám, kde byli uvítáni naší střelbou. Hrozil jsem se pomýšlení na strašlivé krveprolití, jemuž se tím vydávali, neboť ve válce boerské se milost nedávala.

Kafrové se naší střelbou nezarazili – naopak. Byli sice na chvíli poděšeni, avšak postupovali vpřed přesto, že nyní i zezadu byli častováni ohněm a olovem. Za tento boj bych nikdy nepřijal odpovědnost.

Toto ubohé, do boje poštvané lidské stádo, skládající se ze dvou pluků po patnácti stech mužů, bylo zde obětováno smrti. Bílí důstojníci v jeho čele věděli, že by s nimi v zajetí bylo naloženo jako s vyzvědači a se zrádci. Proto neprosili o milost, nesnažili se zachránit své lidi, nýbrž pobízeli je znovu a znovu k marnému útoku na návrší. Posléze se jim vojsko rozklížilo téměř pod rukama a za necelou hodinu nastal konec. Groote-Kloof až dodnes sluje hrobem Kafrů.

Hlavní boerská armáda ustupovala zatím ke Groote-Kloofu jen zdánlivě, ve skutečnosti spěchala, vyslavši k nám pouze dostatečný zástup boerů, přímo za kaferským vojskem ke Zvartenrivieru, do jehož údolí Zuluové vešli, netušíce, že je již boery obsazeno. Tím se dostali do křížové palby, a již se zdálo, že budou postříleni jako jejich oddíly v Kloofu.

Byl však při nich Sikukuni, což stačilo, aby tyto pluky aspoň zachovaly vzezření vojenských těles, zvyklých na kázeň. Přes všecku početnou převahu řádila smrt hrůzně v jejich řadách, avšak o ústupu se nedalo mluvit.

Museli buď zvítězit nebo zemřít, a proto byl rozrušeným Sikukunim, jenž každého vzpouzejícího se vojáka vlastníma rukama zadával, pluk za plukem vlečen vždy znova na jatky.

Jakmile byl boj v Kloofu skončen, sestoupil náš zástup, z něhož nikomu nebylo ani vlásku zkřiveno, do kotliny, kde jsem se setkal s Janem van Helmersem, velitelem toho oddílu, jenž byl za Kafry vyslán do Kloofu k naší posile. Oddíly se spojily a podnikly kvapný pochod do údolí zvartenského, kde již zuřila bitva v plné hrůze.

Boeři vrazili hned Kafrům do boku. Bitevní vřava se změnila rázem v pusté, vysilující vraždění štvaných a stísněných houfů kaferských bídně ozbrojených, nevycvičených a přece hrdinských. Snad by tyto hrůzy trvaly až do pozdní noci, kdyby nenastal výjev, jenž zasadil Sikukunimu poslední ránu.

Postupoval právě pluk Zulukafrů proti našemu a Janovu zástupu, když náhle z místa, kde stál Uys se svým štábem, se vyřítíl jezdec proti útočníkům. Byl to Somi, jenž s královským pohrdáním smrti chtěl se sám jediný postavit proti celému pluku. Na jeho pokynu Kafrové stanuli a srazili se hustě. Somi jel až k jejich první řadě a oslovil je.

Jeho odvážný čin měl úspěch a zdar. Jásající a mávající zbraněmi a štíty, obrátili se Zuluové pod vedením Somiho čelem proti vlastnímu vojsku. Pluk to viděl a zarazil se.

„Rychle kupředu!“ hřímal Jan. „Nutno využít jejich nejistoty.“

Kule počaly hvízdát do jejich řad. Při Sikukunim jistá smrt, při Somim život a záchrana – a druhý pluk, složiv štíty a oštěpy, přešel k prvnímu.

Sikukuni byl svědkem tohoto neuvěřitelného výjevu. Ve vzteku opustil své bezpečné stanoviště, postavil se do čela třetího pluku a řítil se na odpadlíky. Ale vtom již také strhl Jan kteréhosi, právě ke štábu se vracajícího pobočníka z koně a sám vysedl.

„Nesmí mi ujít. Bude můj!“ zvolal a hnál se jako bouře proti útočícímu pluku.

Kaferští vojáci byli ozbrojeni jen palicemi a oštěpy. Oštěpy zahvízdly Janovi podle hlavy, on toho však nedbal a šileným letem se vrhal na Sikukuniho – skutek hrdinský, hodný rovnějšího boje a lepšího bojiště.

Proti patnácti stům sám jediný. To bylo bláznovství. Avšak ne. Mohli boerové zůstat vzadu, když jejich druh byl v nebezpečí? Neptali se nikoho a vrhli se vpřed, aby zachránili aspoň tělo odvážného hrdiny.

Zatím doletěl Jan až k Sikukunimu a rozpřáhl se pažbou po jeho lebce. Sikukuni odrazil jeho ránu palicí, která mu však přitom vyletěla z ruky. A v příští chvíli uchopil Jan van Helmers kaferského krále za vysoký účes, strhl ho s koně a cválal zpět přímo k místu, kde byl Kees Uys se svým štábem, právě když houfce boerů přitrhly k Zuluům a počaly do nich bušit pažbami.

Sikukuni byl zajat, vlečen za vlasy nohama ve vzduchu. Jen řval.

Zvěst o tomto hanebném zajetí se rozšířila v několika okamžicích po jeho vojsku, které bylo nyní vlastně už jen stádem bez pastýře a psa. Pluk za plukem přecházel k Somimu, kladá mu zbraně k nohám, a dříve než nastal soumrak, byli boerové vítězi v údolí, které vypilo tolik kaferské krve.

Osadnická politika velkého, kulturního evropského státu oloupila zdravý a jadrný národ budoucnosti o několik tisíc životů. Dva nepřátelské národy bílé pleti si dali zaplatit válečné výlohy krví černého plemene.

* * *

Pozdě večer jsme seděli u vysoko planoucího táborového ohně. Sešli jsem se všichni, kdož jsme se za horami seznámili. Boer van het roer byl hrdinou dne. Jediným obratným a odvážným hmatem své obří ruky vyrval Sikukunimu královské žezlo z ruky, zbavil ho svobody a života.

Zato krvácel ze tří ran, zasazených mu oštěpy, avšak jeho královský tchán, Somi, mu je vlastníma rukama zavazoval.

Ze boerové Angličanům způsobili ještě mnoho porážek, je všeobecně známo. Jejich malý stát, hájený jen odvahou a statečností svých synů, byl nazván „Jihoafrickou republikou“.

Později se boerové konstituovali v batavskoafrickou maačapii, která se proti tajným a zjevným anglickým útokům na dlouho udržet nemohla. Bodří, drsní, statní a silní boerové zanedlouho zmizeli z Kapské přesně tak, jak mně to Kees Uys při našem prvním setkání prorokoval.

Zavítá-li dnes cestovatel do Storkenbeeku v Zeelandu k rodině Helmersů, spatří tam ve světnici napravo i nalevo od zrcadla dva výkresy. Zeptá-li se, komu patří nakreslené hlavy, doví se, že to jsou podobenky Jana a Marie van Helmersů, bělocha a černošky, kteří se stali manžely. Nesmírně v Africe zbohatli, že kdysi poslali svým chudým příbuzným do Storkenbeeku pouzdro se šesti drahými černými démanty.

A na další dotaz se dozví, že jejich podobizny nakreslil jistý mynheer, který byl nějakou dobu officer van de gezonthait v Transvaalu a zúčastnil se s Janem Helmersem řádné bitvy mezi Boery a Kafry.

Ten mynheer prodal později démant, který mu daroval Somi v Kapštadě, čímž získal prostředky k dalšímu dobrodružnému cestování. Na jeho psacím stole dodnes stojí mezi různými kuriózními předměty tabatěrka, kterou nosíval Kafr Quimbo v ušním laloku a kterou mu při loučení daroval na památku s podotknutím.

„Milý, dobrý mynheer jít pryč do dům, Quimbo moc plakat velké slzy, protože Quimbo nesmí s mynheer, avšak Quimbo darovat mynheer něco, aby mynheer myslet a nikdy nezapomenout na ubohý, krásný a statečný Quimbo – –“

KAREL MAY
HAMAİL

Mezi Bir el asnas a Ain Sajíl se vznášel vysoko ve vzduchu jeden z těch proslulých a vzácných sokolů, jenž beduíni velmi často používají k lovům v poušti a ve skalách. Bystré zraky ptáka rozeznávaly dvě karavany, které se tam v dálce pohybovaly daleko od sebe, ale jak se zdálo, směřovali k jednomu cíli.

Oddíl, jenž se pohyboval od východu směrem k jihu, byla jistě káfila, obchodní karavana. Tvořilo ji dvacet nákladních velbloudů a deset jezdeckých hedžínů, jejichž jezdci byli patrně různé národnosti. Osm jich bylo ozbrojeno arabskými zbraněmi, dva evropskými. Ti první měli kromě svých neforemných, zastaralých pušek dlouhá kopí, jejichž ostří se leskla v záři zapadajícího slunce. Na čele káfilý jel chabír, průvodce karavany. Měl ze všech beduínů nejtmařejší plet'. Rysy jeho ošklivé tváře nepůsobily důvěryhodným dojmem. Zbylí muži by mohli být považováni za

Evropany nebo za příslušníky nejsevernějších beduínských kmenů z oblasti Gharbu.

Sokol vystoupil výše a vzduchem se nesl jeho pronikavý, svérázný křik. Chabírovi, jenž jej uslyšel, přelétl tvář spokojený úsměv.

„Chabíre, slyšel jsi toho ptáka?“ zvolal jeden ze dvou mužů, kteří jeli po jeho boku.

„Na’am, sídī. Ano, pane,“ odpověděl.

„Pokud je ten pták cvičený, lidé nemohou být daleko. Já si myslím, že je to divoký sokol.“

„Hék, je to tak!“ odvětil krátce chabír a jeho tvář zohyždil škodolibý úsměv.

„Kdy dorazíme ke studni?“

„’an charíb, brzy.“

„Myslíš, že tam budeme v bezpečí?“

„S’lon billamáhu, jako v lůně Alláhově!“

Druhá karavana, která směřovala ze západu na jih byla gum, loupežná karavana. Tvořilo ji čtrnáct dobře ozbrojených a opálených mužů, kteří seděli na výborných velbloudech. Jedno ze zvířat bylo dokonce z rodu proslulých bišarínhedžínů. Jelo na čele a jeho jezdec byl patrně vůdcem gumu. Kapuce jeho bílého háiku mu splývala na zádech. Byl to, stejně jako jeho společníci, Tedetu z kmene Tibbů-Kranů. Jeho krátké, vlnité vlasy dokazovaly, že v jeho žilách koluje i černošská krev. Byla to okolnost, za níž se mezi Tibby nikdo nestydí.

I on uslyšel výkřik sokola.

„Ikh, ikh!“ zvolal a jeho bišarínhedžín se na tento povel zastavil. Jeho společníci se seskupili kolem něho.

„Hamdulilláh, díky bohu!“ řekl vůdce. „El Asvad nám je vede do rukou. Podařilo se mu je oklamat. Obrátíme se na východ a najdeme jejich stopy. Zavolám sokola.“

Vsunul prsty do úst a vyloudil pronikavý hvízd. Sokol ho uslyšel a přiletěl okamžitě nad jezdce.

„Ta’ahl, pojď jsem!“ poručil jezdec.

Ptáček se poslušně spustil na vysoký předeek sedla a nechal se připevnit k řetězu. Jezdec mu pak natáhl přes hlavu koženou čepičku.

Jezdci nyní odbočili v pravém úhlu od dosavadního směru a jeli pomalu na východ.

Netrvalo to ani půl hodiny, když první jezdec zarazil svého velblouda, ukázal do dálky a řekl jediné slovo:

„Hunahk, tam!“

Směrem, kterým ukazoval, bylo vidět blýskající se lesklé špice kopí. Čtrnáct jezdců opatrně zabočilo mezi písečné duny, mezi nimiž se ukryli a teprve po chvíli pokračovali v jízdě. Brzy narazili na stopy káfil. Vůdce gumu přinutil svého bišarínhedžína k pokleknutí a sestoupil, aby prozkoumal stopy.

„Třicet havavinů, velbloudů,“ pravil. „Jsou to ti, které pronásledujeme. U Bir Fetna je Alláh vydá je do našich rukou. Pak se rozdělíme o jejich majetek, jenž nás učiní mnohem bohatšími, než jsme byli dosud. Budeme je pomalu následovat. El Asvad nás jistě nenechá dlouho čekat.“

Bylo to jasné: El Asvad, chabír obchodní karavany, byl stejným spojencem gumu. Chtěl ty, jenž se mu svěřili, vydat bez milosti lupičům pouště. Jen proto se nechal najmout jako chabír nezkušených poutníků. Že příslušníci gumu mluvili arabsky a nikoli svým nářečím, bylo znamením, že své loupežné výpravy uskutečňovali daleko za hranicemi svého kmene.

Zatím, co sledovali stopy, dosáhlo slunce horizontu. Jezdce však ani nenapadlo se zastavit a vykonat předepsanou večerní modlitbu. Brzy se setmělo. Jižní kříž se tpytil na obloze. Gum však pokračoval v jízdě i za svitu hvězd, dokud velbloudi sami nezvolnili běh. To bylo neklamným znamením, že je nablízku voda.

Vůdce dal zastavit. Jeho lidé sestoupili z velbloudů a rozložili se v písku. Dlouho tiše čekali. Uplynulo několik hodin, než se v jejich blízkosti ozvalo vytí lišky pouště. Vůdce odpověděl týmiž zvuky. Ze tmy se vynořila postava zrádného chabíra.

Vůdce gumu mu vykročil vstříc a vítal ho:

„Již mnoho týdnů jsme neslyšeli tvůj hlas, ačkoli jsme stále poblíž vás. Dnes jsme dosáhli bir el amvat, studnice mrtvých, u níž již mnoho lidí pilo smrt z našich rukou. Snad se konečně dozvíme, komu patří káfila.“

„Jsou to dva bohatí tugárové, obchodníci, z Tripolisu. Vezou zbraně, hedvábí a podobné zboží do Bornu. Provází je sedm beni Riahů. Ty nemusíme usmrcovat, nebudou nám v ničem bránit. Já je pak zavedu do pouště a nechám je odejít. Teď všichni spí u Bir Fetny, studny akácií, a já vás k nim dovedu.“

„Počkej ještě. Jak se jmenují ti kupci?“

„Jeden se jmenuje Abú el Hamíl, neboť má na krku zavěšeny dva korány. Ten druhý se jmenuje Halef ben Džubar.“

„Dva hamáily, korány? Je to tedy velmi zbožný muž, který byl v Mekce, v městě prorokově. Můj otec tam byl dvakrát. I on měl dva hamáily. Jeden daroval neznámému muži, který ho zachránil, když ho chtěli usmrtit Tuaregové. Ať mu Alláh daruje sedmé nebe! Nyní však vzhůru, mužové! El Asvad nás povede.“

Byla to zkušená gum. Lidé již sami věděli, co mají dělat. Odložili své bílé háiky, které by je mohli prozradit. Odložili i střelné zbraně a nechali si jen široké a ostré dýky. Všichni se vydali za chabírem.

Tam, kde studna pramenila ze země, rostlo houští egyptských akácií. Cestující si upravili z balíků a ležících velbloudů tábor ve tvaru čtverce, uprostřed kterého spali. Malý oheň, živěný sebraným velbloudím trusem, odumíral. Po dlouhé a unavující jízdě všichni příslušníci káfil spali hlubokým spánkem. Stráž, jenž stála v koutě ležení podepřena dvěma kopími, byla také přemožena únavou. Mezi náspy pohyblivého písku se objevil bledý svit měsíce, který ozařoval tábor stříbrným leskem, v němž mizel i jas hvězd. Měsíc, jenž měl posvítit na krvavou loupež.

Vůdce gumu se položil na zem. Jeho hnědý šat splýval dokonale s okolním terénem. Plížením se šinul do ležení.

Snadno dosáhl hradby, postavené z balíků. Jeho lidi ho mlčky následovali. El Asvad mu označil místo, kde spali oba

kupci. Jeden z nich ležel na zádech, zahalený ve svém háiku. Druhý oddychoval klidně na pravém boku. I ve spánku třímával v ruce svou pušku.

Vůdce gumu se vzpřímil a zvedl nůž k ráně. Jeho rána měla být znamením, jež připraví celé káfile zkázu.

Ale co to bylo? Tedetu zvedl ruku a... Nebodl. Jeho pohled padl na hromadu balíků, které ležely vedle kupce. Tam nahoře ležely dvě knihy – dva hamaíly, které spící odložil, aby mohl pohodlně spát. Ležely vedle sebe. Ta napravo byla opatřena silným kovovým zámečkem.

„Esuval'an eš, co se stalo?“ šeptali si mezi sebou příslušníci gumu. Jeden z nich pobídl váhajícího vůdce:

„Udeř!“

„Alláh akbár, bůh je veliký!“ zamumlal vůdce a jeho ruka s nožem poklesla.

„Co to vidíš, beji? Co je tam?“

„Je to hamaíl mého otce. Alláh v posledním okamžiku zadržel synovu ruku, aby neusmrtila otcova zachránce.“

„Běda! To chceš pustit z rukou tak bohatou kořist?“ přerušil ho El Asvad. „Je to skutečně jeho zachránce?“

„Hned se to dovím! Kdyby to byl opravdu on, pak běda tomu, kdo by se odvážil zkrživit mu vlas na hlavě, nebo mu uloupit nejneopatrnější část jeho majetku!“

Hlasitě vykřikl:

„Hádží Omare ben Kurovade ibn Haussari!“

Spáček vyskočil, jako by ho bodla vosa.

„Kdo mě volá?“

„Jsi ten, jehož jméno jsem vyslovil?“

Teprve teď viděl kupec, že celý tábor je obklíčen cizími postavami. Bleskurychle popadl svou ručnici a řekl:

„Jsem ten, koho jsi jmenoval. Ale kdo jste vy?“

„Odpověz: obdržel jsi tam ten hamaíl darem?“

„Ano.“

„Od koho?“

„Od Arúna el Sáletu, šejka kmene Tibbů.“

„Byl to můj otec. Jsem Novad ben Arûn el Sáleta. Anděl smrti již vztahoval po tobě svou ruku, když...“

„Alláh kerím, bůh je milostivý!“ zvolal zděšeně kupec.

„Ano, Alláh je milostivý. To on tě zachránil! Jsme gum a ty jsi u „studny smrti“. Můj nůž se již vznášel nad tebou, když padl můj zrak na tento hamaíl. Nyní však jsi bezpečnější, než ve stanu svého otce. Ty, tvoji průvodci i tvůj majetek. Doprovodíme tě přes hory až k Hammádě. Musíš však vyřknout slovo, které mne přiměje k vaší ochraně!“

Napadení stáli v hloučku a temně pohlíželi na zrádce El Asvada. Kupec však bystře rozpoznal nebezpečí z kterého jej mohlo vysvobodit jen jedno slovo.

„Dalilláh iá šejk, jsem pod tvou ochranou, šejku!“ pravil.

„Dakilláh iá šejk!“ volali sborově jeho společníci a snažili se dotknout šejka, což byl obřad, kterým se umocňovala ochrana.

„Ano, jste moji chráněnci!“ odvětil vůdce gumu. „A nejen chráněnci, jste našimi bratry. Hamaíl vás zachránil před jistou smrtí a teď vám můžu říci svůj pozdrav: Alláh va sála va marhába, buďte nám vítáni!“